

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו — תער"ב

צ.ד. נר חנוכה

צ.ה. ויגש

צ.ו. יהודה אתה יודוך אחיך

צ.ז. ואלה שמות

— העת"ר —

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובנער

זבוקלחה"ה נכנ"מ זי"ע מליובאוויטש

— הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות —

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
א'סא	מקץ, ש"ח	כמה מדרי' בצמצומים – (שפא-שפה)	צד. נ"ח מצוה כו'
א'עד	ויגש	אדם ע"ס דאצי' אדמה לעליון – (שפו-שצ)	צה. ויגש כו'
א'פז	ויחי	תפלה התחברות הנשמה בגוף – (שצא-שצג)	צו. יהודה אתה כו'
א'ק	שמות	ג' מדרי' בתפלה פסוד"ז ברכות ק"ש וק"ש – (שצד-שצח)	צז. ואלה שמות כו'

B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 94-97

Copyright © 2017

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

ORDER DEPARTMENT

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form, without prior permission, in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN 978-0-8266-6106-7

Printed in the United States of America

ב"ה

פתח דבר

הננו מוציאים לאור חוברת כ"ו של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך־המאמרים „בשעה שהקדימו – תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הכוללת את המאמרים: נר חנוכה דש"פ מקץ, שבת חנוכה; ויגש דש"פ ויגש; יהודה אתה יודוך אחיך דש"פ ויחי; ואלה שמות דש"פ שמות – העת"ר.

חג הגאולה יב"ג תמוז, ה'תשע"ז
ברוקלין, נ.י.

תשפד

בס"ד. ש"פ מקן, ש"ח, העת"ר

נר¹ חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ כו', והיכן מנח לה משמאל כו'.² וצ"ל³ מפני מה נ"ח צריך להיות בחוץ ומשמאל דוקא, והלא נרות דשבת א"צ להיות מבחוץ, אדרבא, ענינם הוא להאיר את הבית, וכידוע שהן משום שלום בית כו', וצ"ל בימין דוקא, וכמו שלחן בצפון ומנורה בדרום⁴, כמו"כ נרות דשבת צריכים להיות מימין, וכמ"ש במ"ח⁵, ולמה נ"ח דוקא בחוץ ובשמאל. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל⁶ ההפרש בין ההמשכה שבדרך מלמטלמ"ע וההמשכה שמלמעלמ"ט, שההמשכה שבדרך מלמטלמ"ע היא לפ"ע הכנת כלי המקבל, ושרש ההמשכה הוא מהאור שנתצמצם להיות בבחי' התלכשות בעולמות ונבראים, שהוא בערך הנבראים שימשיכו אותו, וע"כ ההמשכה הוא ע"י העלאת מ"ן דוקא, ולפי אופן ההעלאת מ"ן כו'. וההמשכה מלמעלמ"ט היא מעצמות אוא"ס ב"ה, שאינו בערך הנבראים, ואין העלאת מ"ן מגיע לשם, וההמשכה היא מצ"ע, וע"כ אינה לפ"ע הכלים כו', ומ"מ, צריכים להיות כלי לזה, רק שההמשכה היא לא לפי הכנת⁸ ולא לפ"ע ההעלאת מ"ן כו'. ונת⁹ שזהו ההפרש בין ג"ע לתחה"מ¹⁰, דבג"ע מי יעלה בהר ה'¹¹, בבחי' העלאה מלמטלמ"ע, וע"כ יש בזה חילוקי מדרי', דלגעה"ע זוכים רק נשמות גבוהות, ורוב הנשמות עולין לגעה"ת, ויש בזה עליות ממדרי' למדרי' לפי אופן העבודה בעוה"ז כו', ובתחה"מ יהי' הגילוי לכל ישראל, ולא יהיו עליות, מפני שתהי' ההמשכה בבחי' מלמעלמ"ט כו'.

תשפה

שפא) והנה בעבודה¹², ב' הענינים הנ"ל דמלמעלמ"ט ומלמטלמ"ע, הו"ע תפלה ותורה. כי התפלה הרי עיקר ענינה רק להיות בבחי' התלהבות הנפש והסתלקות מלמטלמ"ע ברשפי אש התשוקה לאלקים חיים כו', וע"ז הוא כל ההשגה וההתבוננות אלקי שבתפלה כו', שהרי כל עניני התפלה הם עניני התבוננות, הנה כ"ז הוא בכדי שיהי' התלהבות רשפי אש התשוקה והצמאון כו', דעם היות דההשגה לעצמה ה"ה בבחי' גילוי אור בנפשו כו', דבאמת בכל ענין שמתבונן צ"ל בו השגה גמורה בעומק ותוכיות הענין ואיך ומה הוא כו', שע"ז מאיר הענין בגילוי בנפשו כו', מ"מ, תכלית הכוונה בזה הוא

(4) ראה שבת כג, ב. רמב"ם סוף הל' חנוכה. שו"ע אדה"ז או"ח סרס"ג ס"א.
 (5) תרומה כו, לה ובפרש"י. יומא לג, ב. רמב"ם הל' בית הבחירה פ"א ה"ז.
 (6) = במשנת חסידים (מסכת ליל שבת פ"ג מ"ח).
 (7) פשע"ח (ח"ג ע' אימט ואילך).
 (8) הכנת: אוצ"ל: הכנת הכלי.
 (9) פשע"ט ואילך (ע' אינג ואילך).
 (10) ראה אוה"ת ואתחנן שבעערה 1 (ע' סה ואילך. ח"ו ע' ברב ואילך).

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה ואתחנן באוה"ת ואתחנן ע' צת. ח"ו ע' בריא*. ד"ה דומה דודי לצבי באוה"ת שה"ש ח"א ע' רפב ואילך – כנסמן לקמן בהערות.
 מאמרים שמיוסדים, כנראה, על מאמר זה: ד"ה אנכי אנכי תרפ"ז (סה"מ תרפ"ז ע' יד ואילך). חלק מדה"ה והי' באכלכם תשכ"ג (סה"מ תשכ"ג ע' קסז ואילך).
 (2) שבת כא, ב ואילך.
 (3) ראה ד"ה וישב יעקב תשי"ב (סה"מ תשי"ב ע' 201 ואילך). ד"ה נר חנוכה תש"כ (סה"מ תש"כ ע' 10).

(11) תהלים כד, ג.
 (12) בהבא לקמן – ראה אוה"ת ואתחנן שבעערה 1.

(* והוא הגהות וכו' לד"ה הנ"ל במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תרט).

שיהי' עי"ז הרצוא לאלקות כו'. ולכן העיקר בהתבוננות הוא העמקת הדעת, וכמ"ש וידעת היום כו'¹³, דע את אלקי אביך כו'¹⁴, והוא שיקשר דעתו בחוזק בהענין עד שיהי' נרגש אצלו הענין, דאז דוקא יתעורר בלבו כו', וכידוע דבהשגה לבד לא תהי' ההתעוררות, כ"א בבחי' הדעת דוקא שהוא ההרגש כו', וכמו גם בגשמיות יכול להיות שיבין באיזה דבר שהוא טוב, ומ"מ לא יתפעל לרצות בהדבר, מפני שאין הענין נרגש אצלו, ודוקא ע"י הרגשת הענין הוא מתפעל ברצון ואהבה כו', וכמ"ש בלק"ת ד"ה וידעת היום¹⁵. וההרגש בזה אינו רק הרגש השכל וההשגה, כ"א הרגש הענין האלקי שבזה כו', והוא הרגש תוכיות הענין המושג בהשגת הדבר כו'. וכמו במשפיע ומקבל, כאשר משפיע לו איזה סברא והשגה עמוקה, יאמר לו, שומע ומרגיש אתה מה שבזה (בל"א¹⁶ הערשט דו וואָס אין דעם איז), והיינו שמעוררו על תוכיות הענין מה שנמצא בזה (דער ניס אָדער די רייכקייט וואָס אין דעם איז), וכמו"כ הוא בהתבוננות, שצ"ל העמקת הדעת, דהיינו הרגש הענין האלקי המושג כו'. והרגש הענין הוא שבא בבחי' הרגש פנימי בנפשו בבחי' קירוב אליו, ומתעורר בהתפעלות אה' ורצוא כו', דבהשגה והתבוננות לבד, הענין מרוחק ממנו, ואינו מתפעל בזה, וכמו שלא יתפעל האדם בדבר המופלא ממנו, וכמו בעושר מופלג, במי שאינו שייך לזה, אם כי יבין טוב הדבר, לא יתפעל בזה, מצד הפלאת הדבר כו', וכמו"כ בהשגה לבד, הענין עדיין מרוחק ומופלא ממנו, וע"י הרגש הענין, הרי הענין מתקרב אליו, ומתפעל ברצוא כו' (ונמצא דהעמקת הדעת פועל ב' ענינים, הרגש הענין המושג, דהיינו הרגש פנימי ותוכיות הענין המושג, וההרגש פנימי בנפשו, דהיינו שנרגש הענין בפנימי' בנפשו, והוא קירוב ושייכות הענין אליו כו', והא בהא תליא כו', ועמ"ש בד"ה תקעו עת"ר¹⁷ בענין הדעת המבו' שם). וזהו ג"כ ענין העבודה בשמחה, וכמ"ש¹⁸ עבדו את ה' בשמחה כו', שע"י השמחה הוא שנעשה הרשפי אש כו'. וכידוע בענין אם הבנים שמחה¹⁹, שהשמחה היא בכינה²⁰, דכאשר משיג ענין אלקי, ישמח בנפשו מאד ע"ז, וע"י שמחת נפשו יתפעל בבחי' רשפי אש התשוקה והתלהבות כו', וכמ"ש בבה"ז פ' תזריע²¹ על מאה"ז²² דמ"ט²³. וזהו אם הבנים שמחה, דע"י השמחה הוא בבחי' אם הבנים, להיות התגלות המדות כו'. וזהו הסיבה מה שיש בעובדי ה', שגם כשמתבונן באיזה התבוננות, ויודע ומשיג הענין, ומ"מ אינו מתפעל בלבו בהתעוררות אהבה כו'. ויכול להיות שגם כמחו אינו מתפעל כו', אך גם אם מתפעל כמחו, אינו מתפעל בלב כו'. וסבת הדבר, מפני שההתבוננות היא בקרירות, שאין לו טוב טעם וחיות בהתבוננות, ומשו"ז אינו בא בגילוי בלב כו'. ומובן שזהו בבחי' חיצוניות המוחין, שהגילוי מן המוח

תשפו

(13) ואתחנן ד, לט.

(14) דברי הימים"א כח, ט.

(15) לקו"ת ואתחנן ד, א ואילך.

(16) בל"א: בלקו"ש חכ"א ע' 448, בלשון אשכנז". בספר

השיחות תשנ"ב ח"א ע' 38 הערה 20 בשוה"ג: „בלשון אידיש" (ולא „בלשון אשכנז").

(17) סה"מ עת"ר ע' קנו ואילך. ע' קנט ואילך.

(18) תהלים ק, ב.

(19) שם קיג, ט.

(20) ראה זהר ח"א ריט, א. ח"ב פד, א. פה, ב. פרדס שער

כג (שער ערכי הכינויים) פרק א ערך אם הבנים. לקו"ת דרושים לסוכות עט, ד. שמע"צ פח, ד. סה"מ תר"ם ח"א ע' רד ואילך. תרנ"ז ע' קעג ואילך.

(21) ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קמד, ד.

(22) - מאמר הזהר.

(23) עמוד א.

אל הלב הוא דרך מיצר הגרון²⁴, ונמשך בזה רק הבכך לכד כו'²⁵, אמנם, הסכה מה שאינו בא אל הלב, הוא מצד העדר החיות כו'. וכאשר יש לו טוב טעם וחיות בהתבוננות, שז"ע השמחה כו', ה"ז בא ללב להתעורר ולהתפעל כו'. וגם בזה הכוונה דוקא בשמחת נפשו בהרגש הענין האלקי, שישמח נפשו על האלקו, וזה גורם התלהבות ועליות נפשו לאלקות כו' (דהשמחה בההשגה עצמה, יסתפק בזה, ולא יהי' בבחי' התלהבות, כ"א בהשמחה על האלקו המושג כו'). וג"ז הוא ע"י העמקת הדעת דוקא, כי בכדי שיהי' לו חיות בהענין, זהו ע"י שמקשר א"ע בהענין, ומעמיק לידע ולהשיג איך ומה הוא הענין (דלכד השגת הענין, צ"ל הידיעה איך ומה הוא, בל"א¹⁶ ווי איז דער ענין דערפון, ווי איז דאָס), דבזה דוקא הוא הנחת הענין במוחו (עס לייגט זעך באַ עם אָפּ דער ענין זייער גוט), ומאיר אצלו הענין, ואז יש לו טוב טעם וחיות בהענין (ער לעבט אין דעם ענין און דער ענין לעבט באַ עם כו'), וזהו השמחה על הענין האלקי, ועי"ז בא הענין בלב להתלהב ולהתפעל על הענין האלקי כו'. וזהו עיקר התפלה, להיות התלהבות הלב ע"י השגה והתבוננות כו'. וזהו ההתחברות דתפלה, שהיא מל' התופל כלי חרס כו'²⁶, דהיינו התחברות הנפש עם אלקות בבחי' העלאה מלמטלמ"ע כו'. דתפילין ג"כ ל' התחברות²⁷, והוא ההתחברות מלמעלמ"ט, ותפלה הוא ההתחברות מלמטלמ"ע כו'. וז"ע שארז"ל²⁸ תפלה כנגד תמידין תקנו, וידוע דקרבנות הן בבחי' העלאה מלמטלמ"ע, שז"ע הקרבת הבהמה שהוא מיסוד האש, דבעבודה הו"ע התגלות יסוד האש האלקי שבנה"א כו'. וצ"ל מנחה ונסכים בקרבנות, שזהו ההמשכה שע"י העלאה כו', וכמא²⁹ כל הקורא ק"ש בלא תפילין כאלו הקריב עולה בלא מנחה כו', דק"ש הוא העלאה, ותפילין המשכה כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה ענין הנסכים³⁰. גם ענין הקרבנות שהוא הקרבת הבהמה הגשמי שנכללת באש שלמעלה, כמו"כ הוא בעבודה בתפלה הקרבת הנה"ב להיות בבחי' אה' לאלקות כו'. והיינו דהן מצד הנה"א והן מצד הנה"ב, ה"ז בבחי' העלאה מלמטלמ"ע כו'.

קיצור. ובעבודה הו"ע תפלה ותורה. תפלה העלאה מלמטלמ"ע, הגם דהתבוננות והשגה הוא גילוי אור בנפשו, עיקר הכוונה בזה הוא התלהבות והתפעלות הלב, ולכן צ"ל דעת דוקא, דע את אלקי אביך ועבדהו, והוא הרגש הענין האלקי המושג, דהשגה לכד הוא בבחי' ריחוק, וע"י הדעת הוא בבחי' הרגש פנימי להיות התפעלות הלב. וזהו ג"כ ענין העבודה בשמחה, שהוא החיות והטוב טעם בהתבוננות, שזהו ג"כ ע"י הרגש האלקי, ועי"ז בא ללב להתפעל על האלקות. וזהו תפלה ל' התחברות, התחברות הנפש באלקות. ותפילין הוא ההתחברות מלמעלמ"ט. והו"ע עולה ומנחה. תפלה במקום הקרבנות, בחי' העלאה, גם קרבן הוא עליית הנה"ב.

(27) ראה לקו"ת שלח מב, א. סה"מ תרנ"ג ע' רנב. לעיל פד"ש (ח"ג ע' תתמה).

(28) ראה ברכות כו, א"ב.

(29) שם יד, סע"ב. וראה לקו"ת שלח מב, א. מאמרי אדמו"ר הזקן מארז"ל ע' כח ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי שלח ע' אקפח ואילך. ע' א"רב ואילך. אה"ת מארז"ל וענינים ע' יא. סה"מ תרנ"ד ע' כ. תרח"ץ ע' נו ואילך.

(30) שלח מב, א.

(24) ראה לקוטי תורה להארז"ל וישב לט, מ (ד"ה ויהי כו' עתה נבאר סוד יוסף). תו"א ורא"א נת, ב ואילך. יתרו ע"א, ד. הוספות לויחי קב, ג. קד, ב ואילך.

(25) ראה סה"מ תרמ"ד ע' שכט. לעיל פ"ב. פקע"ד (ח"א ע' ח"ב ע' תפב). וש"נ.

(26) ע"פ כלים פ"ג מ"ה. וראה תו"א תרומה עט, סע"ד ואילך. סה"מ תש"ט ע' 79. וש"נ.

תשפו

שפכ) והנה ההעלאה דתפלה הוא בסדר והדרגה, וכמ"ש³¹ סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, דהתחלה היא בהודאה, ואח"כ בפסוד"ז הוא בחי' רוח³², והיינו התפעלות המדות מהתבוננות דבריאה יש מאין, דהתפעלות המדות בזה הוא יותר מן ההשגה כו', והוא להיות שעיקר הכוונה בזה הוא התפעלות המדות, וע"כ, עם היות שזהו ע"י ההתבוננות דפסוד"ז, מ"מ, התפעלות המדה בזה הוא יותר מן ההשגה כו', והעיקר הוא מההפלאה בענין ההתהוות כו' (דעצם הענין הוא למעלה מהשגה, רק בבחי' שיעור לבד כו', והעיקר בזה הוא ההפלאה כו'. ומהשערת עצם הענין, כשיעמיק דעתו בזה, יהי' העיקר בחי' היראה כו', וכמו יראו מה' כו'³³ כי הוא אמר ויהי כו'³⁴, דמהרגש גדלות הבורא בענין ההתהוות נופל היראה על האדם כו', וכמ"ש במ"א³⁵). וכן הביטול דנה"ב, נעשה בזה בחי' החקיקה מבחוי³⁶, והיינו היציאה מן הרע, והו"ע לומר עריצים³⁷ כו' (שזהו הכנה עכ"פ שיוכל להיות בבחי' כלי כו', דכל זמן שהוא בתוקף החומריות, הרי אינו בגדר כלל להיות בבחי' כלי כו', וע"י ההתלהבות דפסוד"ז נעשה היציאה מן הרע והחומריות כו', וכמשי"ת. ומה שבהתחלת עבודה צ"ל שכחי עמך כו'³⁸, זהו היציאה רק בבחי' כפי' בפועל לצאת מהרגילות כו'³⁹, שאין זה ע"י איזה אור וגילוי בנפשו, רק ע"י כח הנפש, שיש כח ועוז בנפשו לכוף א"ע גם בענינים שהוא מוטבע ומורגל בהם, לצאת מההטבעה והרגילות כו', משא"כ בפסוד"ז, שזהו ע"י התבוננות, ה"ז ע"י גילוי אור בנפשו, וע"כ הכפי' היא בכחות הרוחני' דנה"ב, שניתק מענינים החומרי', ועומד למעלה מהחומריות הזאת כו'. ועם היות שאין זה שמשנתנה רצונו שלא לרצות בהחומריות, שזהו בבחי' חקיקה מבפנים³⁶, שפועל ישועות בנפשו לרצות באלקות, ושלא ירצה בהדברים החומריים (וגם שם אינו שמשנתנה רצונו ממש בדרך אתהפכא, כ"א בבחי' אתכפי', אבל מ"מ זהו שאינו רוצה בהענינים החומרי'), והחקיקה מבחוי היא בבחי' העתקה לבד, שמתעלה בדרגא עליונה יותר, דמשו"ז אינו שייך כ"כ להחומריות כו'). ואח"כ בברכת ק"ש וק"ש הוא ההתבוננות וההשגה באלקות בה' אחד⁴⁰ ובשכמל"ו⁴¹ כו', דכאן העיקר הוא השגה, והוא בחי' מוחין כו'. ומ"מ, הכוונה גם בזה הוא להיות התעוררות הלב כו' כנ"ל, רק שהוא בבחי' מדות שכליים כו', וזהו שאו"ב⁴² ואהבת את ה' אלקיך, שזה תכלית הכוונה כו'. וכן בנה"ב הוא שההתבוננות והתעוררות האהבה פועל בו הביטול שיהי' ג"כ בבחי' אה' כו', וכמ"ש ואהבת כו' בכל לבבך בשני יצריך כו'⁴³. ובזה יש כמה חילוקי מדרי' בבחי' רוח ונשמה כו', הן בכאו"א בפרט, והן בכללות המדרי' דנר"ן כו', וכמשי"ת, אבל הכל צ"ל בסדר והדרגה דוקא, שעולה ממדרי' למדרי' כו', להיות שכל ענין התפלה הוא

(35) ראה לקו"ת במדבר יג, ב. סה"מ תרמ"א ע' רל. קונטרס העבודה פ"ג. סה"מ תרס"ה ע' רעו. תרע"ג ע' רמב.
 (36) ראה לקו"ת בחוקותי מזו, ד. לעיל פ"צ (ח"א ע' רלג).
 (37) ע"פ ישעי' כה, ה. וראה זח"ג רפד, א.
 (38) תהלים מה, יא.
 (39) ראה תו"א מקץ לו, ג. סה"מ עת"ר ע' נח. ע' פט. קונטרס העבודה פ"ב (ע' 15).
 (40) ואתחנן ו, ד.
 (41) = וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד (פסחים נו, א).
 (42) ואתחנן שם, ה.
 (43) משנה ברכות נד, א. ספרי ופרש"י עה"פ.

(31) ויצא כח, יב. וראה זח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש ע"ב. תקו"ז תמה" (פג, א).
 (32) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א. אוה"ת שם ע' ג'עז ואילך. סה"מ תרל"ג ח"א ע' קסא ואילך. תרנ"ג ע' קעז ואילך. תרנ"ד ע' קעא ואילך. תרס"ח ע' קטז ואילך. לקמן פשצ"ח ואילך (ע' א'קח ואילך. ע' א'קיב ואילך). סה"מ עטר"ת ע' רנג ואילך. תרצ"ב ע' רלב ואילך. וראה לקו"ש חט"ז ע' 338.
 (33) תהלים לג, ח.
 (34) שם, ט.

העלאה מלמטלמ"ע, לעלות אל ה' ולדבקה בו⁴⁴, ובכדי שתהי' עבודה אמיתי', זהו דוקא כאשר הוא בסדר והדרגה, תחלה במדרי' התחתונות, ואח"כ עולה במדרי' הסולם, שמתעלה ומתדבק יותר בכח מדרי' עליונה בנפשו, ומגיע למדרי' עליונה באלקות כו', וא"א בתפלה לילך לעילא מדרגא (משא"כ בתורה, שגם אם ילך לעילא מדרגא, יפעול בזה), דבעבודה דתפלה, כאשר ילך לעילא מדרגא, לא יפעול בזה מאומה (ער וועט גאָר נישט דורך טאָן), ואדרבא יקלקל, כי יהי' רק מוטעה בנפשו כו'⁴⁵, וזהו מפני שהתפלה היא בדרך מלמטלמ"ע, ע"כ צ"ל בסדר והדרגה דוקא כו'. ובעלי' הזאת דתפלה ה"ה נעשה כלי לאלקות, שע"י השגה והתבוננות אמיתי' שנקלט במוחו היטב, וע"י התעוררות אהוי"ר, נעשים כחות נפשו האלקי' כלים אל האור האלקי המאיר בנפשו כו' (וענין הגילוי הוא, או בהשגה, שבא להשגות גדולות יותר כו', או שיש ממש גילוי אלקות בנפשו, ומאיר לו האלקות בעולם ג"כ, שרואה גילוי אלקות בעולם, ובכחו לפעול בעולם ככח האלקות שבנפשו כו'). וכן ע"י זיכוך הנה"ב, הרי נעשה עי"ז כלי לאלקות, שכ"ז צ"ל בסדר והדרגה דוקא כו'. וכן העבודה בבחי' המוחין ה"ה בבחי' רצוא ועלי' כו', וכמו העבודה בבחי' פנימי' בינה בהשגת עצם האלקי המושג כו' (והוא עצם מדרי' נשמה כו'), אין הכוונה בהעבודה בתפלה בבחי' ההשגה לבד, כ"א שיהי' הדבקות ע"י ההשגה כו', וגם שיהי' נרגש בלב, שז"ע בינה לבא ובה הלב מבין כו'⁴⁶, והיא העבודה בבחי' פנימי' המוחין ופנימי' המדות בבחי' גדלות שלהם, שהמדות באין ממילא מהמוחין, ובלתי מורגשים כו'. וגם בבחי' החכ', עיקר הכוונה הוא הדבקות באלקות כו', וידוע דעיקר הדבקות הוא בבחי' ראי' דחכ' כו', וכמו עד"מ הרואה איזה דבר נאה, הרי נדבק בזה בכל עצמותו, עד שא"א לו לזוז כלל כו', וכמ"ש במ"א⁴⁷, וגם בזה הכוונה שיהי' בלב, וכמו ולבי ראה הרבה חכ' כו'⁴⁸. ובחי' בינה בעצם הוא בחי' אה"ר, וחכ' היא בחי' אהבה בתענוגים כו'⁴⁹, או בחי' פנימי' הלב ותעלומות לב כו'⁵⁰, וכמ"ש במ"א⁵¹. והיינו שכל ענין התפלה הוא עליית הנפש והתדבקותה באלקות, כאו"א לפי מעלתו ומדריגתו, ועולה ממדרי' למדרי' כו'. ואח"כ בשמו"ע, בי"ב ברכות האמצעיות שאדם שואל צרכיו בהם⁵², הוא ההמשכה שע"י ההעלאה, והוא הגילוי אור בנפשו ע"י העלי' שנעשה בבחי' כלי לאלקות כו' כנ"ל, דהמשכת האור הוא ע"י עבודתו והזדככות שלו כו', וכאו"א לפי אופן עלייתו ודבקות נפשו ולפי אופן ההזדככות שלו, ה"ה ממשיך את האור כו'.

קיצור. וההעלאה דתפלה הוא בסדר והדרגה. פסוד"ז בחי' רוח, התפעלות המדות, והוא ע"י הפלאת ענין התהוות יש מאין (וע"י העמקת הדעת בעצם הענין בא לידי יראה), ובנה"ב הוא החקיקה מבחוץ, שמתעלה למעלה מהחומריות (ושכחי עמך הוא בדרך כפי, ע"י כח הנפש, ובפסוד"ז הוא ע"י גילוי אור, שמתעלה עי"ז). ובק"ש בחי'

(49) ראה סה"מ תרס"ח ס"ע קנד ואילך. עת"ר ע' לא

ואילך. וראה סה"מ תרס"ה ע' סו ואילך.

(50) ראה לקו"ת בלק עה, ב. פ' ראה ית, ג. תרל"ג ח"ב ע'

תקמד. תר"ם ח"ב ע' תקצ. תרמ"ד ע' רעא. תרנ"ד ע' כד.

המשך תרס"ו ע' שיט.

(51) ראה מקומות שצויינו בהערות 49-50.

(52) ראה ברכות לד, א. שו"ע אדה"ז או"ח סקי"ב.

(44) ע"פ עקב יא, כב.

(45) ראה גם לקמן ע' ותקצו. סה"מ תרפ"ב ע' קעה. תש"ד

ע' 221.

(46) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

(47) ראה סה"מ תרס"ח ע' קצא. לעיל פרנ"ח (ח"ג ע'

תשיח). וש"נ.

(48) קהלת א, טו.

מוחין, וג"כ הכוונה להיות התפעלות המדות, והו"ע מדות שכליים, ועי"ז נעשה כלי לאלקות, הן בהשגה עליונה יותר, והן בגילוי אלקות ממש בנפשו (ולכן צ"ל בהדרגה דוקא, תחלה במדרי' תחתונה, ואח"כ למעלה יותר, ואם יהי' לעילא מדרגא, יהי' מוטעה). וכן במוחין, בחי' פנימיות בינה, וגם בבחי' חכ', העיקר הוא הדביקות, וז"ע הלב מבין, ולבי ראה.

שפג) **אמנם** ענין התורה הוא שניתן מלמעלה, להמשיך גילוי אלקות ע"י התורה. ועם היות שלזה צ"ל ג"כ העבודה דתפלה, ולהיות בבחי' כלי בבחי' ביטול עצמי כו', אין זה שהאדם ממשיך בעבודתו, רק שכבר ניתנה ההמשכה מלמעלה, ועי"ז ממשיכים בכח התורה כו'. וההמשכה שניתנה מלמעלה הוא שלא ע"י העלאת מ"ן, כ"א מצד חפץ ורצון העצמות ניתנה התורה לישראל, שנמשך בזה כל העצמות, וכמא' 53 כבי נמכרתי עמה כו', ובא שלא בסדר והדרגה, והיינו באותיות התורה כו', וכמשנת"ל פס"ג ושס"ד 54. ובאמת גם החכ' אינה בגדר בחי' כלי לעצמות א"ס, שהרי לית מחתב"כ 55 כו' 46, ומ"מ נתלבש בבחי' החכ' בבחי' או"פ, והוא שמתעצם בבחי' החכ' כו', כמשנת"ל פשנ"ז ושנ"ח 56, ונת"ל הטעם מפני שהחכ' היא עצמי בעצם מהותה כו', כמש"ש (וגם מפני שהחכמה שרשה היא מבחי' עצמות א"ס, וכמשנת"ל פר"ג 57 דעצם הנפש הוא סבת החכ' כו'), ומ"מ, כמו שהוא בבחי' חכ', הרי אין זה בגדר כלי אל העצמות, וע"כ באמת גם כמו שמתלבש בחכ', אין זה בבחי' תפיסא בכלי ממש, כי התורה בעצם למעלה מהחכ' כו'. וכמשנת"ל פקפ"ב 58, שיש יסודות בתורה שעליהם בניני התורה שאינם ע"פ השכל המושג 59, וכמו אוקי ממונא בחזקת מארי' 60, והמוציא מחברו עליו הראי' 61, שע"ז נבנו כמה ענינים, וע"פ יסוד הכלל הזה, הענינים המסתעפים מזה מושגים המה, אבל עצם היסוד, מפני מה אוקי ממונא בחזקת מארי', ואפי' חברו טוען ברי כו', אין זה ע"פ השכל המושג. וכן בד' רשויות דשבת 62, דרה"י הוא כך וכך, ורה"ר כך וכך, וממילא יש רשויות ממוצעות, ופרטי הענינים המתחייבים מזה, ומפני מה רה"י כך ורה"ר כך, אין זה ע"פ השכל, רק שכך גזרה חכמתו ית'. ובסתום דתורה יש טעמים ע"ז, אבל אין זה השגה ממש כו'. וכן מה שכסות לילה פטור מציצית, וכסות סומא חייב כו' 63, כ"ז הוא למעלה מהשכל והשגה כו' 64. והוא שתופס בחכ' מה שהוא למעלה מהחכ' בעצם כו', וזהו שאינו בבחי' תפיסא בכלי כו' (וגם החכ' אינו בבחי' כלי, שהרי גם הכלי נק' חיוהי כו' 65). ועיקר הענין בזה הוא, דמה שהעצמות מתעצם בבחי' חכ' ונעשה בבחי' מהות חכ', הרי אין זה שהכלי תופסת את האור ומביא אותו להיות כמהותה, כמו בכל אור וכלי, שהכלי עושה ציור ותמונה בהאור להיות כמהות הכלי כו', וכמו בהאור דהשתל', שמבו' במ"א 66 שהאור הוא

תשפט

(62) שבת ו, א.

(63) מנחות מג, א. שו"ע אדה"ז או"ח סי"ח ס"א.

(64) ראה לקו"ת שה"ש מא, ג. המשך תרס"ו ע' תרפח.

לעיל פקכ"ה (ח"א ע' שח).

(65) ראה גם לקו"ת מטות פז, סע"ד. אוה"ת וארא ע' קנ.

לעיל פ"ה. פצ"א (ח"א ע' יא. ס"ע רלו ואילך). סה"מ תרצ"א

ע' עדר.

(66) ראה סה"מ תרנ"ט ע' קצה. תרס"ט ע' שעג ואילך.

לעיל פקכ"ד (ח"א ריש ע' שכו). וש"נ.

(53) שמו"ר רפ"ג.

(54) ח"ג ע' איז ואילך.

(55) = מחשבה תפיסא ב"י כלל.

(56) שם ע' תתקצא ואילך.

(57) ח"ב ע' תקסא ואילך.

(58) שם ע' תקט ואילך.

(59) ראה אוה"ת במדבר (שבועות) הוספות ע' 39.

(60) כתובות יב, ב. וש"נ.

(61) ב"ק לה, סע"א ואילך. ב"מ ב, ב. ק, א. וש"נ.

הפשוט בעצם, ואור החכ' אין ר"ל שהאור הוא חכ', כ"א שזהו גילוי אור מהמאציל להאציל את החכ' שהוא הכלי, וכאשר נאצלה החכ', מתלבש בה האור ונעשה בבחי' אור החכ' כו', והיינו, שהכלי, ע"י שתופסת בהאור, היא עושה ציור ותמונה בהאור כו'. אבל בהמשכה דתורה שהיא בבחי' חכ', אין זה שהחכ' תופס בהאור ועושה אותו בבחי' חכ' כו', כ"א שהאור עצמו עושה א"ע בבחי' חכ' כו', והיינו דעצמות א"ס בא בבחי' מדידה זאת (שהיא בחי' מדידה עצמי' שמודד א"ע כבי')⁶⁷ להיות בבחי' חכ', ולהיות מושג בנשמות כו', וע"כ, גם כמו שהוא בבחי' חכ', ה"ז למע' מהחכ' כו'. ובאמת ה"ז בחי' אור בלא כלי, רק שהאור נמדד בעצמו באופן כזה להיות בבחי' ומדרי' החכ' והשגה כו'. וזהו הטעם שכל דבר שמצד סדר ההשתל' דכלים, אינו נוגע באור התורה כו', וכמו שבתורה לא יש שום אחיזה כלל, דד"ת אין מק"ט⁶⁸, ואין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה כו'⁶⁹, ואם פגע בכ' כו' משכהו לבהמ"ד⁷⁰, שבכח התורה לשבור ולדחות כו', וכמ"ש במ"א⁷¹. וכשם שהעצמות מתלבש בבחי' החכ', כמו"כ החכ' ובחי' העצמות מתלבש גם באותי' התורה, שיש בזה כל העצמות, והאדם, גם ע"י שקורא במקרא ושונה במשנה, הקב"ה קורא ושונה כנגדו כו'⁷², וכמשנת"ל פש"ד⁷³. וכ"ז הוא לפי שהתורה היא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, ע"כ, עם היותה בבחי' או"פ, אינה בערך הכלים כלל, ובחי' עצמות החכ' ועצמות א"ס נמשך בכל מקום עד למטה מטה כו'.

קיצור. ותורה היא שניתנה מלמעלה (וע"י הקדמת התפלה נמשך בתורה מה שכבר ניתן) בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, ובא באותיות שלא בהדרגה. וגם חכמה אינה בגדר כלי לעצמות, ומ"מ הוא בחכ' בבחי' או"פ, שמתעצם בחכ'. ולכן באמת עצם עניני התורה הן למעלה מהשכל, כי זה שהעצמות מתעצם בחכ', אין זה שהכלי תופס את האור ועושה בו ציור, כ"א שהעצמי עושה ומודד א"ע כבי' בבחי' חכ', והוא באמת בחי' אור בלא כלי, ולכן ד"ת אין מק"ט. והעצמי ועצמות החכ' בא גם בבחי' אותיות התורה.

תשצ

שפד) וביאור הענין בכללות ההפרש בין תפלה לתורה, ילה"ק מ"ש באו"ת מהה"מ ז"ל⁷⁴ ע"פ⁷⁵ עשה לך שתי חצוצרות כסף, חצוצרות חצי צורות (היינו⁷⁶ הקב"ה וכןס"י הם כבי' חצי צורות שמשלימים זא"ז. ונראה הכוונה על בחי' האור והגילוי דא"ס ב"ה, וכן בנש"י, בחי' ההתגלות של הנשמה כו'. דהנה⁷⁷ כתי'⁷⁸ יונתי תמתי, ואי

74 באו"ת נהה"מ ז"ל: מכאן מתחיל לבאר תורת הרב המגיד ממעזריטש באור תורה סימן קלד, באופן שמעתיק כמה תיבות מלשון הרב המגיד ומבארם בחצאי-עיגול, ולאח"ז מעתיק עוד כמה תיבות ומבארם בחצאי-עיגול (ולפעמים מתארך הביאור ביותר – עשרות ועד למאות עמודים), עד שמסיים לבארה באמצע החלק שלא נאמר (לקמן ח"ו ע' וא"שמט).

75 בהעלותך י, ב.

76 (היינו: סיום החצ"ג – לקמן פש"א (ע' א'פז) שו"ה זא"ז.

77 ראה אוה"ת שה"ש שבהערה 1.

78 שה"ש ה, ב.

67 ראה סה"מ תרנ"ג ע' קנב. תרנ"ה ע' קכא. תרנ"ז ע' קנו. תרס"ב ס"ע שלג. ע' שלה ואילך. המשך תרס"ו ע' עב. סה"מ עת"ר ע' סע. ע' שנו ואילך. אעת"ר ע' סג. ע' קצו ואילך. תערי"ב ע' לה ואילך. לעיל פק"ח (ח"א ע' רפב).

68 = דדברי תורה אין מקבלין טומאה (ברכות כב, א).

69 אבות פ"ו, ב. וראה אוה"ת תשא ע' ב'כב.

70 סוכה נב, ב. קידושין ל, ב.

71 ראה תורת חיים נח מצ, ד. בשלח ריא, ג. סה"מ תרנ"ט ע' קפז. לעיל פשנ"ג (ח"ג ע' תתקפא). המשך תרס"ו ע' שנ"ש.

72 ראה תנא דבי אליהו רבה רפ"ח. ילקוט שמעוני איכה

רמז תתרה"ד.

73 ח"ג ע' אי ואילך.

במד"ר⁷⁹ תאומתי⁸⁰, לא אני גדול ממנה, ולא היא גדולה ממני, והיינו בחי' ז"א ומל' כשהן שוין בקומתן⁸¹, וכתר א' לשניהם כו'⁸¹. ובנפש הוא בחי' יחידה שבנפש, שדבוקה בבחי' יחיד כו', והו"ע ובו תדבוקן⁸², דבקות עצם בעצם, שהן כדבר א' ממש כו', וכמ"ש בסי' בד"ה אחרי ה' תלכו⁸³. ועל בחי' ומדרי' זו אינו שייך חצי צורות שמשלימות זא"ז, שהרי זהו בחי' העצמות, שזה בבחי' שלמות בעצם כו'. אמנם ענין צורה הוא בחי' ההתגלות, לא העצמות ממש, ובוזה הוא שמשלימות זא"ז כו', וזהו ג"כ ענין תמתי, שמשלמת אותו כבי'⁸⁴.

דהנה⁸⁵ כתי'⁸⁶ אנכי שלומי אמוני ישראל, ואי' במד"ר ויגש פצ"ד⁸⁷, זו סרח בת אשר, שהשלימה מנינן של ישראל במצרים לשבעים נפש⁸⁸. וע"פ הקבלה זהו בחי' מל' דאצי'⁸⁸, כדאי' בזח"ג דק"פ ע"ב, בגין דאיהי שלומי אמוני ישראל, משום דאיהי עשיראה דכולהו, שמשלמת בחי' ישראל דלעילא לעשר, וכידוע⁸⁹ דז"א הוא בעל ט"ס⁹⁰, ולכן מנין מ"ע הן רמ"ח, שהן רמ"ח אברים דז"א, שהוא ט"ס, וטפ"ט פ"א⁹¹, ורת"ס⁹² הן רמ"ג, וה"ח⁹³ המגדילים הן רמ"ח⁹⁴, ומל' משלמת לעשר. וכן בכל ספי' דז"א, כמו בחי' חכ' דז"א, היא ט"ס לבד, וכן החסד דז"א כו', והמל' שבכל ספי' היא משלמת את הספי' לעשר ספי', ומבחי' המל' שבכל ספי' נבנה בחי' המל' בפרצוף בפ"ע, והיא משלמת את הז"א לע"ס כו'.

וביאור הענין שהמל' היא משלמת כו'. הנה כתי'⁹⁵ מלכותך מכ"ע, ופי' מלכותך הוא בחי' מל' דא"ס כמו שהיא קודם הצמצום, שנק' מלכותך, להיותה כלולה בעצמותו ומיוחדת בו⁹⁶, שעז"א⁹⁷ עד שלא נבה"ע ה' הוא ושמו בלבד, שמו הוא בחי' מל', כמ"ש⁹⁸ מלך שמו נקרא עליהם כו', ונק' שמו, להיותה בחי' הארה לבד, ולא עצמי. והוא הנק' אור א"ס כו'⁹⁹, וידוע¹⁰⁰ דענין אור הוא שזהו רק הארה, ולא עצם, ולכן אינו פועל שינוי בעצם, וכמו אור וזיו השמש, שאינו נוגע כלל בהשמש אם מאיר האור או שאינו מאיר כו', וכמשנת"ל באורך פנ"ג עד פנ"ח¹⁰¹. וזהו ג"כ ענין שמו, שהוא התפשטות הארה לבד כו'.

„כמ"ש במ"א בד"ה אלפי שנאן בפ' יתרו [תו"א יתרו שם] ועיין בזהר נח דס"ה א' ובע"ח שער א"א פ"ב". אוה"ת בראשית ח"ד תפד, א. לך לך עז, א ואילך. שה"ש ח"א ע' רצא.

(90) = ט' ספירות.

(91) = וט' פעמים ט' [עולה] פ"א.

(92) = וראש תוך סוף.

(93) = וה' חסדים.

(94) ראה עץ חיים שער כד (שער פרקי הצלם) פ"ו. תו"א מקץ לו, סע"ד. ויחי מז, ד. יתרו סח, ג. לקו"ת בשלח ב, ריש ע"ד. במדבר יז, ב. שערי תשובה מב, ב.

(95) תהלים קמה, יג.

(96) ראה לקו"ת שה"ש יד, ד.

(97) פרקי דר"א פ"ג.

(98) פיוט אדון עולם.

(99) ראה המשך תרס"ו ע' פד. ע' רכה. ע' רמג. ע' רמה ואילך. ובכ"מ.

(100) ראה סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תרמג ואילך. המשך תרס"ו ע' רל ואילך.

(101) ח"א ע' ככה ואילך.

(79) שהש"ר פ"ה, ב (ב). וראה אוה"ת תשא ע' א'תתמח.

ד"ה כי תשא תשי"ז (סה"מ תשי"ז ע' קמב).

(80) ראה גם זח"ג (אד"ז) רצו, א.

(81) ראה עץ חיים שער לו (שער מיעוט הירח) פ"א-ב.

תו"א תרומה פא, א. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תקצג ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך ע' קז.

(82) פ' ראה יג, ה.

(83) סידור עם דא"ח כו, א-ב.

(84) ראה לקו"ת שה"ש לד, ד.

(85) בהבא לקמן (עד סוף הקטע) – ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קעא, ג. ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' תמא ואילך. ח"ב ע' תתקצב. אוה"ת שבהערה 88. וראה סיום הענין – לקמן פש"צ (ע' א'פג).

(86) שמואל"ב כ, יט.

(87) פיסקא ט.

(88) ראה אוה"ת נ"ך עה"פ ח"א ע' מה ואילך. סה"מ תר"ל ע' שמ. תרנ"ד ע' רעג. תרס"ב ע' תכד. תרפ"ו ע' שיא. לקו"ת ח"ח ע' 15 ואילך.

(89) ראה תו"א יתרו עב, א. לקו"ת שה"ש יח, א (ושם):

וכמשנת"ל. ובעצמות גופא הוא בחי' האור השייך אל העולמות כו', דלהיותו רק הארה לבד, ולא עצמי, שגם בהאור אין זה עצם האור, כ"א בחי' התפשטות וגילוי בעצמותו גופא כו', ע"כ הוא בבחי' שייכות אל העולמות כו'. ועז"א בע"ח¹⁰² דטרם שנאצלו הנאצלים הי' אור עליון פשוט ממלא כל המציאות כו'. וכן לאחר הצמצום, נמשך הארה מבחי' מל' דא"ס, ונמצא בכל העולמות בשוה, וכמ"ש¹⁰³ את השמים ואת הארץ אני מלא, פי' אני הוא בחי' עצמות ואו"א שלפני הצמצום, ה"ה מלא בשמים ובארץ בשוה כו'¹⁰⁴. והנה, בחי' אור זה, עם היות שהוא בחי' הארה לבד, מ"מ, ה"ה כמו העצם, שהוא בבחי' א"ס ובבחי' בל"ג כו', שזהו ההפרש בין אור ושפע¹⁰⁵, דשפע הוא רק לפי אופן העצם, לא כמו העצם כו', ואור הוא כמו העצם כו', וכמו שנת"ל פנ"ה¹⁰⁶. וע"כ, עם היותו בבחי' שייכות אל העולמות, אין העולמות יכולים לקבל אור וזיו זה להיות להם לאור וחיות בבחי' או"פ כו'. וכן ההארה שנמשך מזה בעולמות, דאת השואה"א¹⁰⁷ אני מלא, נא' בזה¹⁰⁸ והקדוש בשמים ובארץ, דהגם שנמצא בעולמות, ה"ה קדוש ומובדל מהם לגמרי¹⁰⁹, דאיהו תפיס ככולהו ולית מאן דתפיס בי' כלל כו'¹¹⁰, וכמשנת"ל פנ"ב¹¹¹.

תשצא

ובכדי שיהי' אור שבבחי' התלבשות בעולמות, הוצרך להיות צמצום באו"א"ס, והוא הצמצום הראשון¹⁰², שנתעלם אור הראשון לגמרי, ונמשך קו א' מאו"א"ס, שהוא מבחי' חיצוני' האור, ובא בבחי' קו קצר ומצומצם, ומשו"ז יש בו התחלקות מעלה ומטה, דכל מה שנמשך ומתרחק ממקורו, מתמעט האור כו'. ובפרטיות יש כמה צמצומים, וכמ"ש בס"ש ב' ח"ב פ"ט בהג"ה סוד צמצום הא"ס ב"ה וצמצום א"ק וסוד הדיקנא כו'. דצמצום הא"ס הוא צמצום עצום, להיות מהאו"א"ס שלפני הצמצום אור שבדרך העולמות, שזהו כמו מהות אחר כו', דעם היות שאינו אור אחר לגמרי, ה"ה מ"מ בדרך אין ערוך, שהאור שלפני הצמצום, עם היותו שייכות¹¹² אל העולמות, אינו בערך העולמות כלל, והאור שאחר הצמצום הוא בערך העולמות, ויש בו ספירות, וכמשנת"ל פרל"א¹¹³, שהקו הוא גילוי בחי' ספי' פרטיות מהע"ס הגנוזות, ששם הן בבחי' אחדות והתכללות, ובקו באים בבחי' ספירות פרטיות, רק שהן נקודות היוליות כו', דבהאור שלפני הצמצום אין שם תואר ספירה, וכמ"ש בע"ח שעמ"א פ"ד¹¹⁴. וגם לפי מ"ש במ"א¹¹⁵ דגם באו"א"ס שלפני הצמצום שייך ענין הספי' כו', היינו ספירות עד אין קץ כו', ונת"ל פקכ"ד¹¹⁶ דספי' עד אין

(102) שער א' (דרוש עגולים ויושר) ענף ב.

(113) ח"ג ע' תרמה ואילך.

(103) יימ"י כג, כד.

(114) בנ"ח שנמ"א פ"ד: = בעץ חיים שער מא פרק ד.* -

(104) ראה לקו"ת קרח נב, סע"ג ואילך. ואתחנן ט, א

כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאו, תק"ס. בדפוסים שלפנינו: שער מב פ"ב.

ואילך. פ' ראה לג, א ואילך.

(105) ראה מקומות שצויינו בהערות 101-100.

(115) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ע' קסט. ועם

(106) ח"א ע' קלא ואילך.

הגהות כו' - אוה"ת שה"ש ח"ג ע' תתקסה ואילך. ענינים ס"ע

(107) = השמים ואת הארץ.

רפה ואילך. לעיל פי"ז (ח"א ע' לה).

(108) ברכת ישתבח.

(116) ח"א ע' שכה ואילך.

(109) ראה לקו"ת שלח נא, ד. חוקת סה, ב.

(110) זח"ג (רע"מ) רכה, א.

(* פרק ד: אצ"ל: פ"ג. ובדפוסים שלפנינו: פ"א (ושם: כ"י

(111) ח"א ע' קב ואילך.

(112) שייכות: בד"ה אנכי אנכי שבהערה 1: בבחי' שייכות. אין שם דמות וספירה חז"י כלל.)

קץ הוא שהספי' עצמן אינם בבחי' מציאות ספירות כו', וכידוע¹¹⁷ בענין אנת הוא חד ולא בחושבן¹¹⁸, דמה שלא בחושבן ה"ז חד כו'. ואחר הצמצום, שנתהוו ספי' ממש, ה"ז באין ערוך כו'. ולכן הצמצום הוא בבחי' סילוק אור הראשון לגמרי, שנשאר מקו"פ כו' (והגם שנת"ל פי"ח¹¹⁸ דהצמצום לגבי הקו הוא בבחי' מיעוט בלבד, הנה זהו מבחי' הע"ס הגנוזות אל הקו, אבל בבחי' אוא"ס הבל"ג, הצמצום הוא בבחי' סילוק כו', וכמשנת"ל פכ"ח¹¹⁹), ועמשית"ל פ'¹²⁰.

קיצור. ובאה"ע¹²¹ ילה"ק מ"ש באו"ת חצוצרות חצאי צורות, הקב"ה וכנס"י, שכבי משלימות זא"ז, והיינו בבחי' האור, כי העצמי הוא בבחי' שלימות בעצם, וז"ע צורה, התגלות. דהנה כתי' אנכי שלומי אמונה¹²² ישראל, בחי' מל', שמשלמת לז"א. והענין הוא, דכתי' מלכותך מכ"ע, מלכותך, מל' דא"ס, שנק' שמו, הארה, אור א"ס, והוא האור השייך אל העולמות, אך הוא כמו העצם, בבחי' א"ס (ולכן גם לאחר הצמצום הוא בכ"מ בשוה), ובכדי שיהי' האו"פ הוא ע"י כמה צמצומים. תחלה צמצום הראשון, שהוא בבחי' סילוק האור לגמרי, מפני שהקו, עם היות שאינו אור אחר, ה"ה באין ערוך לגבי אוא"ס הבל"ג.

שפה) אמנם בחי' א"ק, ה"ז האור כמו שהוא אחר הצמצום, שבערך העולמות כו'. ומ"מ, גם הצמצום דא"ק הוא צמצום גדול, להיות דא"ק הוא בחי' אור כללי, שכל העולמות הם שם בבחי' כלל לבד כו'. ומה שהם שם בבחי' כלל, אין זה שנמצאים שם בבחי' מציאות כו', וכמשנת"ל פקס"ו¹²³ בענין הממוצע דא"ק, שזהו שהוא ראשית ההתהוות, שהכל נתהווה בבחי' א"ק כו', וז"ע הכללות שכולל הכל, לא בבחי' כלל ופרט, כ"א מה שכל העולמות נתהוו בו כו'. וההפרש בזה הוא, דכלל ופרט, הרי הפרטים נמצאים בו, רק שהן בדקות, אבל כשאנו אומרים שכולל הכל במה שהוא ראשית ההתהוות, אינם בבחי' מציאות בו, רק מה שהכל נתהווה בבחי' א"ק, ור"ל שעם התהוות א"ק נתהווה הכל, שאינם בו בבחי' מציאות כלל כו'. וכמו החומר הראשון שנושא הד' צורות¹²⁴, הרי אין הצורות בו במציאות כלל, רק שנושא אותם כו'. וכמו שהנפש נושא את הכחות¹²⁵, הרי אין בו מציאות כחות כו'. ואין זה כמו הכחות עצמי' הכלולים בנפש, דעם היותם עצמי', ה"ה מ"מ כחות, אבל מה שהנפש נושא כחות, הרי הנפש אחת היא, שאין בה כחות כלל כו'. ומבו' במ"א¹²⁵ שזהו ההפרש בין התכללות דא"ק להתכללות דעקודים, דהתכללות דעקודים זהו כמשל כחות הכלולים בנפש כו', וז"ע עשר אורות עקודים בכלי א' כו'¹²⁶,

תשצב

(123 ח"ב ע' תנו ואילך.

(124 ראה רמב"ן בראשית א, א. עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. וראה חדא"ג מהרש"א ר"ה לב, א.

(125 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"א ע' עב. תורת חיים נח עב, ג ואילך. סה"מ תרס"ב ע' שכח ואילך. תרס"ד ע' י. ע' כה ואילך. תרס"ה ע' צו. ע' קסח (ועם הוספות וכו' – סה"מ תרצ"ב ע' ק ואילך).

(126 ראה עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"א. שער ז (שער מטי ולא מטי) פ"א. וראה תו"א נח י, ג ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן שם ע' סד ואילך. תו"ח שם סה, ד ואילך. ובכ"מ.

(117 ראה אוה"ת חיי שרה קיא, א. ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' עח. ואילך לעיל פי"ז. פקכ"ד (ח"א שם. ע' שכה). סה"מ תרנ"ד ס"ע יא. תרנ"ז ע' קצג ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' עט. סה"מ תרס"ב ע' של. אעת"ר ס"ע קנב. וראה ספר הערכים חב"ד ח"ג ערך אוא"ס (ג) ס"ב. וש"נ.

(118 ח"א ע' לח ואילך.

(119 שם ע' נח ואילך.

(120 ועמשית"ל פ': ראה לקמן ד"ה ויהי הענין והחשך (ע' ותקלד ואילך).

(121 = וביאור הענין.

(122 אמונה: אוצ"ל: אמוני.

אבל התכללות דא"ק הוא כמו שהנפש נושא כחות, שאינם שם בכחי' מציאות כלל כו'. וע"כ הצמצום דא"ק הוא ג"כ צמצום גדול, וכמ"ש בע"ח שער הנקודים¹²⁷ פ"ב בענין צמצום דא"ק, שהעלה אורו למעלה מטבורו, ונשאר המקום ריקן כו' (ועם היות שכ' שם שבכל אצי' הצמצומים באופן כזה, המ"ש¹²⁸ שאינם דומין כו'). וסוד הדיקנא ג"כ צמצום, והוא בבחי' מיעוט האור כו'¹²⁹. וכן יש כמה צמצומים, עד שבא באצי' בבחי' התחלקות ע"ס, ובהתלבשות בכלים, בבחי' ציור אדם דחב"ד חג"ת נה"י כו', שעז"נ¹³⁰ ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו'¹³¹, שהן ע"ס דאצי', שהן בבחי' ציור אדם כו', דחסד דרועא ימינא וגבו' דרועא שמאלא כו'¹³², דחסד הוא בחי' השפעה וגילוי, וגבו' הוא בחי' הצמצום, כמא'¹³³ שאמר לעולמו די כו', ורחמים הוא הממוצע כו'. ונחלקים ד"פ¹³⁴ לתרי"ג בחי', כנגד תרי"ג מצות התורה, שנק' אדם, זאת תורת האדם כו'¹³⁵ (והכוונה פנימי' בזה הוא להאיר בנשמות למטה, שכלולין מתרי"ג כחות, המתלבשין ברמ"ח אברים ושס"ה גידים כו'¹³⁶. וז"ש¹³⁷ ויקרא לו אל אלקי ישראל, שנק' אלקי ישראל, מצד התלבשותו בבחי' כמראה אדם, שתכלית הכוונה כדי להאיר לנש"י כו'¹³⁸, וישראל היינו לי ראש¹³⁹, ולא שייך בחי' ראש וסוף רק בבחי' ציור אדם, משא"כ באוא"ס עצמו נא'¹³⁹ כי לא אדם, ולא שייך בו ראש וסוף כו'). והיינו שע"י אמצעיית ציור אדם דבחי' ע"ס דאצי', יכול להיות המשכת האור בנבראים דבי"ע כו'. וכמו¹⁴⁰ באצי' רוחו של משה על ע' איש הזקנים כו', דמשה עצמו לא הי' אפשרו להשפיל עצמו בהשפעת בשר, רק השפעת המן הי' ע"י משה, שהוא מזונא דחוכמתא כו'¹⁴¹, אבל בהשפעת בשר לא הי' ביכולתו להשפיל עצמו כו'¹⁴², ועז"נ¹⁴³ וירדתי ואצלתי מהרוח שעליך, בחי' הפרשת הארה לבד כו', ושמתי עליהם¹⁴³, על ע' איש הזקנים¹⁴⁴, שהיו בערך העם כו', ועי"ז יכול להיות השפעת הבשר כו'. וכמו"כ באצי' העליון, שנמשכה הארה מצומצמת ונתלבשה בבחי' הכלים, בבחי' התחלקות דחב"ד וחג"ת, ובסדר והדרגה כו' (דענין סדר והדרגה דהשתל' הוא שהמדרי' משתלשלים זמ"ז, שע"י מתצמצם ומתמעט האור ממדרי' למדרי' כו', וז"ע ציור אדם, שהוא בסדר והדרגה

(127) שער הנקודים: כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס. בדפוסים שלפנינו: שער דרושי נקודות (שער ח).

(128) = המבין יבין.

(129) בד"ה אנכי אנכי שבהערה 1: אמנם צמצום זה אינו דומה לצמצום הא"ס ב"ה שהוא סילוק לגמרי, וכן אינו דומה להצמצום דא"ק, דהצמצום דא"ק עם היותו לאחר הצמצום, א"כ הרי בכללותו הוא האור שבערך העולמות, מ"מ להיותו אור כללי (והיינו ההתכללו' דראשית ההתהוות). לכן הנה הצמצום הוא צמצום גדול, והיינו שבכללותו משתנה להצמצום הראשון, אבל הצמצום דסוד הדיקנא הוא רק בבחי' מיעוט האור בלבד. ובזה מדוייק ל' רבינו נ"ע [בתניא שעהיהו"א] בההג"ה דפ"ט הנ"ל, סוד הצמצום באוא"ס וצמצום דא"ק דשניהם הם בבחי' צמצום, משא"כ בדיקנא שאומר וסוד הדיקנא, דעם היותו ג"כ בחי' צמצום, אבל אינו אלא בבחי' מיעוט האור בלבד.

(130) יחזקאל א, כו.

(131) כהבא לקמן – ראה אוה"ת שה"ש שבהערה 1.

(132) חגיגה יב, א. ב"ר פמ"ו, ג.

(133) = דרך פרט.

(134) שמואל"ב ז, יט. וראה זח"ב קיז, ב (רע"מ). ח"ג כט, ב (רע"מ). תו"א תרומה עט, ג. מאמרי אדמו"ר האמצעי שמע"צ

ושמח"ת ע' אשכז. סה"מ תרמ"א ע' רלד.

(135) ראה תניא פנ"א.

(136) וישלח לג, כ.

(137) ראה גם תניא אגה"ק ס"ז (קייב, א).

(138) שער הפסוקים להאריז"ל וישלח לב, כט. ספר הליקוטים להאריז"ל ויחי מז, כח. שם מז, ב. פרי עץ חיים שער הלולב פ"א. ערכי הכינויים (לבמח"ס סדר הדורות) מערכת ראש. לקו"ת שלח מז, ב ואילך. סהמ"צ להצ"צ טו, ב – בשם זוהר.

(139) שמואל"א טו, כט.

(140) ראה תו"א וירא יד, א.

(141) ראה זח"ב סא, ב ואילך.

(142) ראה לקו"ת בהעלותך לג, ב.

(143) בהעלותך יא, יז (בקיצור לשון).

(144) שם, כה.

ככחות הגלויים שלו כו', וכמ"ש במ"א¹⁴⁵), ועי"ז יכולים להתצמצם עוד להיות מקור לנבראים כו', וכמו נשמת אברהם שבבחי' חסד דברי', דשרשו מבחי' אור החסד דאצי' כו'¹⁴⁶, דמבחי' כי לא אדם הוא א"א שיהי' בחי' חסד דברי', רק לאחר שנתצמצם בבחי' ציור אדם להיות בחי' חסד דאצי' (שבא בסדר והדרגה מבחי' חב"ד דאצי' כו'), יכול להיות בחי' חסד דבריאה כו'.

תשצג

וע"פ הנ"ל יובן מה שאמרו² נ"ח מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ. דהנה ההפרש בין נ"ח לנרות דשבת הוא¹⁴⁷, דנרות דשבת הן בבחי' העלאה מלמטלמ"ע, וכנודע¹⁴⁸ דבע"ש עם חשיכה מתחיל עליית העולמות, וזהו ג"כ ענין הדלקת הנרות שהיא ההעלאה כו', ונר חנוכה היא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט. וזהו דבשניהם הוא יחוד הוי' אד', רק דבנר שבת הוא בחי' שילוב אד' בהוי', מלמטלמ"ע, ונ"ח שילוב הוי' באד', שזהו מלמעלמ"ט¹⁴⁹. ולכן זמן הדלקת נר שבת הוא בעוד שהשמש זורח¹⁵⁰, והו"ע העלי' בבחי' שמש הוי' כו'¹⁵¹, ונ"ח היא משתשקע החמה דוקא, והוא המשכת בחי' שמש הוי' בש' אד' כו'. אמנם, להיות דנ"ח הוא בבחי' המשכה מלמעלמ"ט, שנמשך בזה בחי' אור עצמי כו', ע"כ ביכולת נ"ח להאיר גם משתשקע החמה, ועד דכלי' רגלא דתרמודאי², תרמודאי ל' מורדת¹⁵², והוא הסט"א, שבבחי' פירוד לגמרי מאלקות כו', וביכולת נ"ח להאיר גם את החשך כו'. וזהו ג"כ מה שנ"ח היא מבחוץ דוקא, להאיר ברה"ר, טורא דפרודא כו'¹⁵³. דהנה, נר שבת, להיותה בבחי' העלאה מלמטלמ"ע, הרי האור והגילוי הוא בחי' אור דסדר השתל', וע"כ הגילוי הוא רק בפנים, היינו במדרי' הקדושה כו'. וזהו ג"כ שהיא בימין דוקא, בחי' ימין מקרבת כו'¹⁵⁴, והוא שהעלי' היא ג"כ רק מבחי' ק"נ, וכידוע¹⁵⁵ דמקו הימין משתלשל רק בחי' נוגה כו'. אבל נ"ח שהיא המשכת אור עצמי, ה"ז מאיר גם ברה"ר, ומתקן גם קו השמאל, היינו גם בגקה"ט כו'. דהנה, מלחמת יון היא מלחמה רוחנית¹⁵⁶, שלא רצו לשעבד גופם¹⁵⁷, רק רצו להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך כו'¹⁵⁸, וכשגברו מל' בית חשמונאי², בכח מס"נ שלהם בפו"מ, המשיכו אור מבחי' עצמות א"ס, להאיר גם החשך הגס כו'. וזהו נ"ח מצוה להניחה דוקא ע"פ¹⁵⁹ ביתו מבחוץ, להאיר ברה"ר טורי דפרודא כו', והיכן מנח לה, בשמאל, בכדי לתקן קו השמאל כו'.

(151) ע"פ תהלים פד, יב.

(152) עמק המלך שער יד (שער קרית ארבע) ר"פ קיא.
קהלת יעקב ערך תרמוד. וראה אוה"ת חנוכה ח"ה תתקמא, ב.
סה"מ תר"ל ע' מו. תרמ"ג ע' מט. תר"ס ע' סג ואילך.
(153) ראה זח"א קנת, א. תניא ספ"ג.
(154) ראה סוטה מז, א.
(155) ראה אוה"ת חיי שרה קלא, א. בשלח ס"ע תנב ואילך.
אחרי ע' עט. תהלים (יהל אור) ריש ע' תנא. סה"מ עת"ר ע' קלב.
(156) ראה סה"מ תרל"ג ח"א ע' עא. תרנ"ג ע' קעג. תרנ"ח ע' נח. תרנ"ט ע' קעה ואילך. וש"נ.
(157) ראה תו"א וישב ל, רע"א.
(158) נוסח, וועל הנסים" דחנוכה.
(159) = על פתח.

(145) ראה סה"מ תרס"ג ח"א ע' קפו ואילך. אעת"ר ע' פח ואילך. תרע"ח ע' קצו.
(146) ראה תניא אגה"ק סט"ו (קכא, ב ואילך). תקס"ה ח"א ע' רעו. ע' רצג. מאמרי אדמו"ר האמצעי תבא ע' תרפג.
(147) ראה תו"א מקץ מא, ב. אוה"ת חנוכה ח"ה תתקמא, א ואילך. סה"מ תרל"ג ע' עב ואילך. ע' עז ואילך. תר"ס ע' עב ואילך. תרע"ח ע' קטז ואילך. ד"ה נ"ח מצותה תשי"ג (סה"מ תשי"ג ע' נו ואילך). ד"ה להבין ההפרש בין נרות חנוכה לנרות שבת תשי"ט (סה"מ תשי"ט ע' צד).
(148) ראה פרי עץ חיים שער השבת פ"א. פ"ג. פ"ה. שער הכוונות ענין ליל ו' וענין טבילת ע"ש. משנת חסידים מסכת תוספות שבת בתחילתה. סה"מ צ' להצ"צ, א.
(149) ראה אוה"ת וסה"מ שם.
(150) ראה רמב"ם הל' שבת פ"ה ה"ג.

קיצור. ובחי' א"ק, הגם שהוא לאחר הצמצום, ה"ה אור כללי, היינו ראשית ההתהוות, שהכל שם לא בחי' מציאות כלל, וכמו שהנפש נושא הכחות, ע"כ, גם בזה הי' צמצום גדול. וצמצום הדיקנא הוא בחי' מיעוט, עד שבא באצי' בחי' כמראה אדם, בהתחלקות ע"ס, ובפרטיות תרי"ג (בכדי להאיר בנשמות). וע"י האצי' יכול להיות המשכת האור בבי"ע, וכמו אצילת רוחו של משה על הזקנים. וע"פ הנ"ל יובן ענין נ"ח על פתח ביתו מבחוץ, דנ"ח הוא המשכה מלמעלמ"ט, ע"כ יכול לתקן גם בחי' חוץ.

בס"ד. ש"פ ויגש, העת"ר

ויגש¹ אליו יהודה ויאמר בי אדוני². וצ"ל, והלא נא' תחלה³ ויבא יהודה ואחיו ביתה יוסף כו', הלא כבר היו אצלו ודברו אתו, וא"כ מהו אומרו ויגש אליו. גם מה"ע בי אדוני, והלא דברי ריזיו ופיוס נא' אח"כ, באומרו⁴ ואל יחר אפך כו', ומהו או' בי אדוני כו', כן הקשה האו"ח⁴. גם צ"ל מה שמסיים ועתה ישב נא עבדך תחת הנער עבד כו'⁵, איזה יתרון מצא בו לגבי בנימין באומרו שיבחר בו דוקא כו'. ובזהר⁶ אי' דהגשת יהודה ליוסף הו"ע סמיכת⁷ גאולה לתפלה, דגאולה הוא בחי' יסוד, וכמ"ש⁸ אם יגאלך טוב יגאל, וכת"י⁹ אמרו צדיק כי טוב כו', ותפלה בחי' מל', כמ"ש¹⁰ ואני תפלה כו', וכן יוסף ויהודה, יוסף בחי' יסוד, וכמ"ש¹¹ ויוסף הוא המשביר כו', ויהודה בחי' מל', והו"ע התפלה, וכמ"ש גבי יהודה¹² הפעם אודה את ה', וכת"י¹² ותעמוד מלדת, בחי' צלותא דמעומד כו'¹³. אך צ"ל¹⁴, דשם הלא סמיכת גאולה לתפלה הוא סמיכת יסוד למל', וכאן ה' הגשת יהודה ליוסף כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת¹⁵ דבכדי שיהי' הגילוי בעולמות ב"ע, זהו ע"י שנתצמצם בבחי' ציור אדם דע"ס דאצי' כו'. דאוא"ס שלפני הצמצום, הגם שהוא בבחי' שייכות אל העולמות, הרי אינו בערך העולמות כלל להיות בבחי' גילוי בעולמות כו', רק ע"י הצמצום שנתצמצם האוא"ס. ויש כמה צמצומים, צמצום הא"ס, וצמצום א"ק וסוד הדיקנא כו', עד שבא בבחי' ציור אדם דאצי', יכול להיות הגילוי בב"ע כו'.

תשצד

שפו) והנה¹⁶ ידוע דפי' אדם הוא אדמה¹⁷ לעליון¹⁸, עליון הוא בחי' אוא"ס הפשוט בתכלית הפשיטות כו', ואדם דאצי', עם היות שזהו בחי' ע"ס כו', ה"ה אדמה לעליון כו'. והנה בנפש ענין אדמה לעליון, נת"ל פ' שס"ח¹⁹, שזהו בחי' כי לא אדם הוא²⁰ שבאדם²¹, והיינו בחי' רעו"ד, שהוא הרצון פשוט שלמעלה מטו"ד כו'. והלא מדרי'

(10) תהלים קט, ד. וראה פרי עץ חיים הקדמה לשער התפלה.

(11) מקץ מב, ו (בדילוג). וראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי מקץ סג, ב.

(12) ויצא כט, לה.

(13) ראה תו"א ויחי מו, א. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"א ע' רסו. ס"ע רפב ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי ויחי ע' תקיז.

(14) ראה מאמרים שצויינו בהערה 6.

(15) פשפ"ד ואילך (ע' א"סט ואילך).

(16) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שבעה ערה 1 (ע' רפד ואילך).

(17) לשון הכתוב – ישע"י יד, יד.

(18) ספר עשרה מאמרות מאמר אם כל חי ח"ב פל"ג. של"ה ג, א, כ, ב, רסח, ב, שח, ב, ובכ"מ.

(19) ח"ג ע' א"כא.

(20) שמואל"א טו, כט.

(21) ראה סה"מ תרל"ב ח"ב ע' שצה. תרס"ג ח"ב ע' רסט.

אעת"ר ס"ע רב.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה דומה דודי לצבי וביאורו באוה"ת שה"ש ח"א ע' רפב ואילך. ע' רצא ואילך. ד"ה זהר פ' בחוקותי בביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' תמא ואילך – כנסמן לקמן בהערות.

ד"ה אנכי אנכי תרפ"ז (סה"מ תרפ"ז ע' יט ואילך), מיוסד, כנראה על מאמר זה.

(2) ויגש מד, יח.

(3) מקץ מד, יד.

(4) = האור [ה]חיים (עה"פ).

(5) ויגש שם, לג.

(6) ח"א רה, ב (וראה אור החמה שם). וראה ד"ה ענין הגשת יהודה ליוסף תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט ע' טז ואילך). ריש וסוף ד"ה ויגש תרס"ו, רד"ה הנ"ל תרס"ח (המשך תרס"ו ע' קנט. ע' קסח. ע' תרמג). ד"ה הנ"ל תשכ"ה, תשל"ו (סה"מ מלוקט ח"ה ע' קכד. ח"ד ע' קיז. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' קצט ואילך. ע' רטו ואילך).

(7) ראה ברכות ד, ב, ט, ב.

(8) רות ג, יג.

(9) ישע"י ג, י.

זו למעלה היא למעלה מע"ס, וגם בנפש האדם ה"ז למעלה מחכ' כו' (רק מה שיש טעם כמוס כו'). וכשאומרים דאדם דאצי' הוא אדמה לעליון, צ"ל שהע"ס גופא הן בבחי' אדמה לעליון כו', והיינו להיותן בבחי' ביטול בתכלית באוא"ס המאציל, עד שאינן בבחי' מהות יש ודבר בפ"ע כלל כו', וכמ"ש²² לך ה' הגדולה והגבורה כו', שמדות הגדולה והגבו' בטלים לך כו', וכמא"ס²³ איהו וחיוהי חד ואיהו וגרמוהי חד, דהן בחי' האורות והן בחי' הכלים ה"ה מיוחדים ממש באוא"ס המאציל, ובטלים ממש, שאינן בבחי' מהות ומציאות דבר כו'. שהרי האורות דאצי' ה"ה בבחי' אור הדבוק במקורן, ונרגש בהם הדעה האמיתית שבאוא"ס ב"ה, שהוא ית' היש האמיתי, והכל הוא בחי' אין כו', ועי"ז הוא הביטול שלהם, דהוא לבדו הוא ואין זולתו כו', וא"כ הרי אינן בבחי' מציאות דבר כו'. וכמו"כ בבחי' הכלים, הביטול שלהם הוא בבחי' ד"ע, כמשנת"ל פ' רצ"ב ורצ"ד²⁴.

והנה לעיל שם²⁵ נת' דביטול דכלים הוא בבחי' התכללות, וכמ"ש בסש"ב²⁶ המשל כאותי' המח' בעודם כלולים בכח חכמתו כו', דהיינו בבחי' התכללות, לא בבחי' דבקות. וההפרש בזה, דבבחי' דבקות, הביטול הוא ביטול בעצם, להיות שנרגש בו מקורו איך שאין זולתו כו', אבל בבחי' התכללות, הביטול הוא בבחי' העדר תפיסת מקום, שאין זה ביטול בעצם המציאות כו', וכמו חכם קטן לגבי חכם גדול, הגם שאינו תופס מקום בעיני עצמו (בל"א ער פאָר לירט זיך לגבי), אין זה ביטול בעצם, שהרי כשמתרחק ממנו ה"ה במציאות דבר כו', וכמו"כ הביטול דכלים הוא רק הביטול דהעדר תפיסת מקום כו'. ומ"מ הרי ג"ז ביטול כו'. וי"ל שגם בכלים יש ביטול שמצד הדבקות, שהרי הכלים הן בבחי' דביקות בהאור המתלבש בתוכם כו', והאור, עם היות שמתלבש בתוכם, מ"מ ה"ה קדוש ומובדל מהם כו', ור"ל דמה שמתלבש בתוכם, זהו שהאור הוא בבחי' תפיסא בהכלים, ונעשה כמהות הכלים כו', ומ"מ הוא קדוש ומובדל מהם כו', דז"ע אין קדוש כהוי"ו²⁷, דאי' בזהר²⁸ ע"ז, כמה קדישין אינון ולית קדוש כהוי' כו', והיינו²⁹ דבקדישין דעלמא הוא שקדוש ומובדל לגמרי, ואם בא בהתלבשות אינו קדוש כו', אבל הוי', עם היות שמתלבש, ה"ה קדוש ומובדל כו', ולזאת, ע"י דבקות הכלים בהאור, הרי נרגש בהם האור, ואיך שהוא קדוש ומובדל, היינו שאינו בבחי' מהות מדה כו', עי"ז הוא ביטול הכלי ג"כ בבחי' העדר המציאות כו'. ומ"מ, אינו דומה ביטול הכלי לביטול האור, שהרי באוא"ס המאציל לא יש רק דעה זו שהא"ס הוא יש אמיתי וכולא קמי' כלא חשיב³⁰, והאור שרשו הוא מאוא"ס ב"ה, והדעה הנ"ל שבאוא"ס ב"ה הוא על האור שהוא כלא כו', וכ"ז נרגש בהאור, וע"כ הביטול שלו הוא בבחי' ביטול עצמי ממש כו', משא"כ הכלים, אין שרשם ומקורם מהאור³¹, ועם היות דמהתעבות האור נעשה הכלי³², ה"ז רק מעביות האור, לא

תשצה

במשפט תפדה תשל"ו (סה"מ מלוקט ח"ג ע' רלג ואילך.
 בהוצאה החדשה – ח"ד ע' קלט ואילך).
 (30) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.
 (31) ראה לקו"ת הוספות לויקרא נד, א. סידור עם דא"ח
 קסו, א. מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"ב ע' תקיג.
 (32) עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"ג. שער מזו שער
 סדר אבי"ע (ע) פ"א. וראה שער היחוד ספכ"ח ואילך. סה"מ
 עת"ר ע' מה ואילך.

(22) דברי הימים"א כט, יא.

(23) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

(24) ח"ג ע' תתי ואילך. ע' תתי ואילך.

(25) ע' תתי.

(26) פ"כ"א.

(27) שמואל"א ב, ב.

(28) ח"ג מד, א.

(29) ראה לקו"ת שה"ש כא, ב. אוה"ת ענינים ע' קלא

ואילך. סה"מ תרל"ה ח"א ע' פה. תר"ם ח"א ע' קצח. ד"ה ציון

מהאור עצמו כו'³³, רק מדבקות הכלי בהאור, נרגש בהכלי איך שהאור אינו בבחי' מדה כו', ובהאור אין זה בדרך דעה על הכלי, רק מה שהאור עצמו אינו בבחי' מדה כו'³⁴. וגם, שהרי בהאור גופא יש ב' ענינים, שהוא מתלבש בהכלי, ושהוא קדוש ומובדל, הרי יש בו ג' שהוא בבחינת התלבשות ותפיסא בהכלי כו', ועם היות שזהו מצד הכלי, היינו שהכלי תופסת בהאור ועושה אותו בבחי' מציאות כמהותה כו', מ"מ, הרי גם האור הוא באופן כזה שהכלי תוכל לתפוס אותו ולעשות בו ציור ותמונה כו', שהרי באור עצמי אין ביכולת הכלי לעשות ציור ותמונה כו', הרי יש בזה גם מצד האור, שהוא בערך כזה שתעשה בו הכלי ציור ותמונה כמהות הכלי כו'. וע"כ משום כ"ז אין הביטול דכלי כמו הביטול דהאור כו'. ומ"מ, גם הכלי היא בבחי' ביטול מצד הדביקות, שזהו בחי' ביטול במציאות כו'. וזהו שבד"כ נק' ע"ס בלי מה³⁵, בלי מהות, שאינן בבחי' מהות ומציאות דבר כו'.

קיצור. והנה אדם אדמה לעליון, לאוא"ס הפשוט בתה"פ³⁶, להיות שהאורות הן בבחי' דביקות במקורן, ע"כ הן בבחי' ביטול בעצם, שאינן בבחי' מציאות לעצמן, גם הכלים הן בבחי' ביטול, בבחי' התכללות, והו"ע העדר תפיסת מקום. וי"ל בכלים ג"כ הביטול בבחי' דביקות, והוא בהאור, שעם היותו בבחי' התלבשות, ה"ה בבחי' קדוש, וזה נרגש בהכלים. ומ"מ א"ד³⁷ לביטול האור, שזהו לגבי אוא"ס, ששם רק הדעה דכולא קמי' כל"ת, והדעה היא על האור, משא"כ בהאור, אין הדעה על הכלי, רק שהוא קדוש, ויש בו ב' ענינים, שהוא בבחי' התלבשות, והוא בחי' קדוש ג"כ. וז"ע ע"ס בלי מה.

שפז) אמנם גם במה שהן בבחי' מדות, חסד גבו' ת"ת כו', הנה הכל הוא בבחי' פשיטות עדיין כו', שהחסד, עם היותו בבחי' חסד, ה"ה מ"מ עדיין בבחי' פשיטות, שאינו בבחי' מציאות ממש כו'. דהנה³⁸, בחי' החסד דאצי' הוא עד"מ כמו התעוררות והתגלות החסד שבא בלב איש הטוב והחסד בעצם טבעו, הרי טרם שבא לכלל גילוי בלב, לא הי' ניכר מציאת חסד כלל, כי הי' בלבו בהעלם, והוא בחי' היולי, שזהו בכח, ולא בפועל כו', דעם היותו איש הטוב בעצם, וה"ה עלול להתעורר בטוב וחסד תמיד (והיינו מפני שמדת חסדו היא בבחי' המשכה משרשה ומקורה העצמי כו', שהרי מדת החסד העצמי הכלולה בעצם הנפש, יש בכאו"א, גם במי שאינו איש החסד, ומה שזה הוא איש החסד ועלול להתעורר תמיד בחסד, זהו מפני שכח מדת החסד הוא אצלו בבחי' המשכה ממקורו העצמי כו'), מ"מ, הרי טרם שנתעורר בחסד, אינו נמצא עדיין מציאת החסד כו'. וכאשר נתעורר בחסד בלבנו, ה"ז ג"כ רק התעוררות כללי, ואינו ניכר עדיין החסד באיזה פרט, ויכול להיות בכמה פרטים שונים, וגם יכול להיות מזה ריבוי השפעה ביותר, או

תשצו

דהדעה דכולא קמי' כל"ת הוא על האור, משא"כ זה דהאור אינו בבחי' מדה אין זה בדרך דעה על הכלי כ"א מה שהאור עצמו אינו בבחי' מדה.

(35) ספר יצירה פ"א מ"ב ואילך.

(36) = בתכלית הפשיטות.

(37) = אינו דומה.

(38) הבא לקמן הוא קרוב ללשון ד"ה והנה יש להבין כו' דמלכא משיחא במאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' שנג.

(33) ראה סה"מ תרס"א ע' קעו ואילך. תרפ"ב ע' יב ואילך. וראה לעיל פ"ח (ח"א ע' יח).

(34) בד"ה אנכי אנכי שבהערה 1: ועם היות דמהתעבות האור נעשה הכלי, ה"ז רק מעביות האור לא מהאור עצמו, ואינו אלא רק אשר מפני דבקות הכלי בהאור נרגש בהכלי איך שהאור אינו בבחי' מדה, דהרגש זה הוא בהכלי מצ"ע, והיינו דבהאור מה שאינו בבחי' מדה הרי אין זה בדרך דעה על הכלי, דאינו דומה ככן שהוא באור, דבהאור הרי נרגש בו

באופני חסד כזה שהמקבל א"א לו לקבל כלל כו', וזהו מצד הפשיטות של החסד, שאינו עדיין במציאות חסד ממש, ע"כ יכול להיות בכמה פרטים ובבחי' בל"ג כו'. וכמו עד"מ חסדי המלך שהוא בבחי' רוממות והבדלה מן העם, יכול להיות השפעת חסדו לעבדו הנאמן בריבוי הטוב ביותר, שא"א לו לקבל, או בענינים שלפי שפלותו אין זה חסד אצלו כו'. וכמו"כ באיש החסד בעצם, גם בהתעוררות חסדו, הגם שזהו התגלות מדת החסד, ה"ז בבחי' פשיטות עדיין, וממילא הוא בלתי מוגבל עדיין בהשפעה כו'. והדוגמא מזה יובן בבחי' חסד דז"א, עם היות שהוא בחי' התגלות החסד, ה"ז בבחי' פשיטות עדיין, שאינו עדיין בבחי' מציאות חסד ממש כו', וע"כ הוא בבחי' בל"ג לגבי כו"ע כו'. וכמ"ש במ"א³⁹ בענין החותם דיו"כ, דהיינו שיבוא החסד בדבר פרטי ובבחי' מציאות כפי המצטרך אל הנבראים כו'. וכמו שהוא בבחי' החסד אינו בבחי' מציאות עדיין ולא בבחי' הגבלה כו'. וכמו"כ הוא בכל הספי' דאצי', שהן בבחי' פשיטות ובבחי' העדר המציאות, וא"א להיות מהם ההשפעה בכי"ע כו'.

ועוד זאת, שהספי' דאצי' הן בבחי' העלי' למעלה בבחי' דביקות והתכללות באוא"ס המאציל כו', וכמ"ש⁴⁰ כי ה' אלקיך אש אוכלה, כמו האש שטבעו לעלות למעלה⁴¹, כמו"כ הוא בבחי' הספי' דאצי'⁴², שהן בבחי' עלי' כו', שזהו ג"כ מצד הדביקות שבהם, דמשו"ז יש בהם טבע העלי' כו', וכמשנת"ל פ' רע"ט⁴³. והנה, העלי' שמצד הדביקות ה"ה בהאור, משא"כ הכלי שאינה בבחי' דביקות, הרי הוא בהטבע הירידה⁴⁴ כו', וכמשנת"ל⁴⁵. אך יש עוד סיבה לעלי', והוא מה שטבע העלול להדבק בעילתו ולעלות לגבי עילתו, שזהו רק מצד הקבלה, להיות שקבלתו מן העילה הוא בבחי' קירוב, ע"כ הוא בבחי' עלי' ודבקות בעילתו כו', וע"י עלי' ודבקות זאת ה"ה מקבל מן העילה כו'. וזהו שייך בהאור ג"כ, להיותו ג"כ בבחי' מקבל ממקורו, מאוא"ס המאציל כו', דהגם שהאור הוא בבחי' גילוי מן העצם, הרי אינו גילוי פשוט (היינו גילוי העצם ממש), כ"א ע"י הצמצום כו', ע"כ הוא ג"כ בבחי' מקבל כו'. וכמ"ש במ"א⁴⁶, שהקו הוא בחי' שכינתא לגבי האוא"ס שלפני הצמצום, דעם היותו נוגע ודבוק באוא"ס, מ"מ, לפי שהמשכתו הוא ע"י הצמצום, ה"ה בבחי' מקבל, שמקבל מאוא"ס ב"ה, ומשפיע בנאצלים כו'. ודבקות זו שייכה גם בבחי' הכלים, שהן בבחי' מקבל לגבי האור, וגם בבחי' השתל' הספי' בספי' עצמן בבחי' עו"ע הוא בבחי' הכלים כו', וכמ"ש באגה"ק סי' ק"א⁴⁷, וה"ה בבחי' דביקות בהאור, וכן כל ספי'

39) ראה פרי עץ חיים שער יוהכ"פ פ"ה. שער הלולב פ"ד. מאמרי אדמו"ר הזקן תקט"ה ח"ב ע' תרמח. סידור עם דא"ח ר"ג, ד. סהמ"צ להצ"צ קו, א.

40) ואתחנן ד, כד. וראה לקו"ת אחרי כה, ג.

41) ראה שמור"ר פכ"ג, יג. במדב"ר פי"ד, יב. זהר ח"ב כד, א. רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ד ה"ב.

42) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. שער נ (שער קיצור אבי"ע) פ"י. לקו"ת שה"ש ד, ד. לעיל פקמ"ה. פשל"ט (ח"ב ע' שפה. ח"ג ע' תתקמד).

43) ח"ג ע' תשעז ואילך.

44) בהטבע הירידה: בד"ה אנכי אנכי שבהערה 1: בטבע

הירידה.

45) בד"ה אנכי אנכי שם: והגם שנת"ל שבהכלי יש ג"כ הביטול שמצד הדבקות, אמנם נת' דזהו בהכלי מצד האור גופא, ולזאת הנה הביטול דכלי הגם שהוא ביטול גדול, ומ"מ אינו דומה לביטול האור, דעיקר ענין הדבקות הוא באור דוקא.

46) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' רלה. אוה"ת שמע"צ ע' א'תתכה. סה"מ תרנ"ז ע' קצט ואילך. עטר"ת ס"ע ק ואילך. ד"ה באתי לגני תשי"א פ"א (תו"מ סה"מ באתי לגני ח"א ע' ו). וראה לקמן ע' וא'תלט ואילך.

47) קכט, ב.

בספירה העליונה, שמשלתלשלים זמ"ז כו'. וע"כ אינן בבחי' השפעה למטה, דאידי דטריד למבלע לא פליט כו'⁴⁸. והטרדא למבלע ה"ז ג"כ בחי' הביטול. וכמו עד"מ למטה, המקבל השפע מן המשפיע, ה"ה בתכלית הביטול ובתכלית ההפשטה מעצמותו בשעת קבלת השפע, והיינו שהוא רק בבחי' מקבל, ולא בבחי' משפיע, גם לעצמו כו', דבעת קבלת השפע, אם ירצה להבינו לעצמו איך הוא, לא יקבל אמיתית ההשפעה כו', רק בעת הקבלה צריך רק לקבל לבד, ואז יקבל אמיתית השפע, ויבוא אח"כ לידי השגה כו', ונמצא דהטרדא למבלע זהו גופא הוא ביטול עצמותו, ועי"ז דוקא הוא כלי לקבל כו', וכ"ש שאינו נתפס ליש ודבר כלל, להיות בבחי' משפיע לשלמטה ממנו כו', וזהו אידי דטריד למבלע לעצמו, לא פליט, לפי שהוא בבחי' עלי', ולא בבחי' ירידה, ולפי שזה גופא הוא בחי' ביטול, ואינו בבחי' יש כלל להיות משפיע כו'.

תשצז

וזהו אדם אדמה לעליון, דבחי' מדות עליונות, שזהו בחי' כמראה אדם⁴⁹ דאצי', ה"ה אדמה לעליון, שהן בבחי' ביטול בבחי' העדר המציאות, הן בעצם מהותם, שאינם בבחי' מציאות עדיין, וה"ה בבחי' פשיטות, בדוגמא כמו הא"ס שהוא בבחי' פשיטות כו' (רק שהאוא"ס פשוט בתכלית דלאו מכא"מ⁵⁰ כלל⁵¹, ואדם דאצי' ה"ה בחי' מדות חג"ת כו', והיינו שהפשיטות הוא בבחי' החסד כו' כנ"ל, ועמשנת"ל פ' של"ו⁵² דע"ס דאצי' נק' בחי' כו'), והן משום דטרידא למבלע, שהוא בחי' הביטול בקבלתם לינק ולקבל גילוי האוא"ס, שמתבטלים בזה בתכלית הביטול כנ"ל, ואינן בבחי' יש ודבר מה, להתראות ולהתגלות להיות בבחי' משפיע כו'.

קיצור. וגם כמה שהן מדות, ה"ה בבחי' פשיטות, דחסד דאצי' הוא עד"מ התעוררות החסד כשהוא בלב עדיין, שהוא בל"ג. ועוד, שהן בטבע העלי', מצד הדביקות, וגם משום טבע העלול לידבק בעילתו, שזה העיקר בהכלים, ויתכן גם בהאור, שג"כ בבחי' מקבל, ולכן הקו נק' שכינה. ואידי דטריד למיבלע לא פליט, והטרדא למיבלע הו"ע הביטול. ומשום כ"ז הן בבחי' אדמה לעליון.

שפח) והנה⁵³ כ"ז הוא בהט"ס עליונות דאצי', שהן בבחי' עלי' וביטול, היפך ההשפעה כו'. אבל בחי' המל' ה"ה בחי' הגילוי דוקא, ונק' עלמא דאתגלי', שהוא בחי' כח ההתגלות, המגלה כל דבר הנעלם מההעלם אל הגילוי כו'. וכידוע דבחי' מל' היא בחי' דבור העליון⁵⁴, וכמו שבדבור מגלה האדם לזולתו מצפוני לבבו כו', וכמו"כ בחי' המל' הוא בחי' הגילוי כו'. וכמ"ש⁵⁵ רוח האדם העולה היא למעלה, והוא בחי' ש' מ"ה⁵⁶ דבחי' ז"א דאצי', שהוא בבחי' עלי' כו', ורוח הבהמה⁵⁵, בחי' ב"ן⁵⁷ דמל', היא בבחי'

48) ע"פ חולין קח, ב.

49) יחזקאל א, כו.

50) = מכל אליון מדות.

51) תקו"ז בהקדמה (יז, ב).

52) ח"ג ע' תתקלז ואילך.

53) בהבא לקמן – ראה אוה"ת ש"ש שבהערה I (ע' רצא

ואילך).

54) ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פ"ד מערכת

דבור. ובכ"מ.

55) ע"פ קהלת ג, כא.

56) ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פרק א

מערכת אדם. עץ חיים שער י (שער התיקון) פ"ג. שער לח

(שער לאה ורחל) פ"ב. ועוד.

57) ראה עץ חיים שער מח (שער הקליפות) פ"ד. טעמי

המצות להרח"ו ר"פ שמיני. לקוטי תורה להאריז"ל תהלים

טימן לו. דרך אמת לזח"א יח, ב.

ירידה והתגלות דוקא כו'.⁵⁸ וכידוע בענין המסעות וספה"ע⁵⁹, דמסעות⁶⁰ ז' מדות הכלולים מוא"ו, וספה"ע הן זפ"ז⁶¹, והוא להיות דמסעות הן בבחי' עלי' למעלה, לא נחשב בחי' המל', שהיא בחי' הגילוי דוקא, ובספה"ע שזהו בחי' המשכה, נחשב גם בחי' המל' כו' (ומ"ש⁶² למען יזמרח כבוד כו', דנהו"ת⁶³ קארי תדיר⁶⁴, בבחי' העלאה כו', זהו בחי' העלי' שע"י הירידה דוקא כו', שע"י הירידה לבי"ע נעשה בה הרצוא כו', אבל בעצם היא בבחי' ירידה והמשכה כו'). וז"ע בחי' המל' שבכל ספי', להיות דהט"ס שבכל ספי' הכל הוא עדיין בבחי' אין, בבחי' בלתי מציאות, ובבחי' עלי' ודבקות במקורה כו', ובחי' המל' היא בחי' הישות של הספי', ובחי' הירידה וההתגלות כו'. וכמו מדת החסד, שנת"ל פ' שפ"ז⁶⁵ שגם בבחי' התעוררות והתגלות החסד ה"ז בבחי' התעוררות כללי, ואינו ניכר בזה עדיין בחי' חסד פרטי, שזהו מצד בחי' העדר המציאות של החסד, שהוא בבחי' פשיטות עדיין כו', ובחי' המל' היא כמו שהחסד בא בדבר פרטי, דאז הוא בבחי' מציאות דבר כו'. וכמו כאשר מההתעוררות כללי שבא⁶⁶ לאיזה הטבה פרטי באיזה הטבה שיהי', אם בהשפעת שכל וחכ' או בהשפעת ממון וכה"ג, הרי אינו בבחי' פשיטות, וגם אינו בלתי מוגבל, שהרי מה שבא בדבר פרטי הוא ע"י שצמצם א"ע לשער את החסד המצטרך אל המקבל לפי חפצו ורצונו של המקבל כו', וממילא יש בזה ג"כ השערה בחושי המקבל, איך שיכול לקבל ולהשפיע לו לפי האופן הזה כו' (וי"ל דעיקר ההגבלה היא בבחי' הכלים כו', דבחי' המל' הוא שבא בדבר פרטי, שזהו בחי' המציאות של המדה כו', וההגבלה לפ"ע המקבל זהו בחי' חיצוני' הכלי כו', שכן הוא גם בבחי' מל' כמו שהיא בבחי' פרצוף בפ"ע, הרי ההגבלה להיות מן הארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו'⁶⁷, זהו ע"י הפרסא המפסקת בין אצי' לבי"ע כו', כמ"ש בלק"ת ד"ה מה יפו פעמיך בנעלים⁶⁸, וכמשי"ת, וכמו"כ הוא באצי', דההגבלה היא מבחי' חיצונית הכלים כו'). ובחי' המל' היא ג"כ בחי' הירידה וההתגלות כו', דמדת החסד עצמה היא בבחי' עלי' ודבקות במקורה (כטבע העלול כו' כנ"ל), ובחי' מל' שבחסד הוא להיות ירידת והתגלות החסד כו', כי בחי' המל' אצילותה אינו בדרך עו"ע (וכמ"ש במ"א⁶⁹ דמדת ההתנשאות חלוק מכל המדות, שהוא בבחי' נבדל מן העצם, גם בחי' התנשאות עצמי כו', והדוגמא מזה בבחי' המל', דאצילותה הוא בבחי' נבדל מן העצמות, לא בדרך עו"ע כו'), וע"כ, בחי' המל' שבחסד הוא בחי' הירידה וההמשכה, היפך טבע העלי' שבמדרי' החסד עצמה כו'. וכן הוא בכל הספי', וכמו בחי' החכ' (ובד"פ היינו בחי' חכ' דז"א), ה"ה בבחי' ביטול בתכלית, שאינו בבחינת מקור עדיין לחכ' דברי', דאין ערוך, להיותה בבחי' אין לגמרי כו', וה"ה בבחי' עלי' ודבקות במקורה, בבחי' תכלית הביטול

תשצח

(66) שבא: בד"ה אנכי אנכי שבהערה 1: כבר בא.

(67) ראה חגיגה יג, א.

(68) לקו"ת שה"ש מג, ריש ע"ד.

(69) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' שיג ואילך (ועם הוספות וכו') – לקמן ח"ו ע' ואריד ואילך. סה"מ תרפ"ט ע' יז ואילך. ד"ה זה היום תשי"ז (סה"מ תשי"ז ע' ד ואילך). סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שכא. עטר"ת ע' סג ואילך (ועם הוספות וכו') – סה"מ תרפ"ד ע' ח ואילך; תרצ"ט ע' 14 ואילך.

(58) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' רמד ואילך.

ועם הוספות כו' – אוה"ת סידור ע' ערב ואילך.

(59) ראה לקו"ת מסעי פט, ד ואילך. צב, ב.

(60) דמסעות: אוצ"ל: דמסעות הן.

(61) = ז' פעמים ז'.

(62) תהלים ל, יג.

(63) = דנהורא תתאה.

(64) ראה זהר ח"ב רנו, ב. קמ, רע"א. ח"א קעה, ב. עז, ב.

פו, ב.

(65) ע' א'עו ואילך.

לקבל גילוי אוא"ס ב"ה, וא"א לה לפלוט ולהשפיע, שזהו בחי' יש ודבר כו'. ולזאת, בחי' המל' שבחכ' הוא המגלה את החכ' להיות בבחי' מציאות דבר* שבערך⁷¹ להיות בבחי' מקור כו', ולהיות בבחי' ירידה והמשכה בבחי' השפעה למטה, להיות ממנה התהוות מהות חכ' דברי' כו'. וענין המשכת בחי' החכ' דברי' הוא להיות ידיעה והשגה אלקית כו', שהנשמות ומלאכים דבי"ע יהיו משיגים אלקותו ית', ומתבטלים ג"כ עי"ז כו', ומבחי' החכ' עצמה א"א להיות השגת אלקות בעולמות, כי הוא למעלה מערך השגת הנבראים כו', רק בחי' מל' שבחכ' היא בבחי' מציאות דבר שבערך להיות מזה ידיעת והשגת הנבראים באלקות כו'. וכן מבחי' החסד נמשך נבראים להיות בהם אהבה וכלות הנפש כו', וכמא'⁷² אלקיכם כהן הוא, דבחי' ומדרי' כהן, שזהו בחי' אהבה, ה"ז נמשך מלמעלה כו', ומבחי' המדות עצמן לא הי' המשכה זו, רק ע"י בחי' המל' שבכל ספי' כו'⁷³.

קיצור. אמנם בחי' מל' היא בחי' הירידה וההתגלות, ולכן נק' דבור עליון. וזהו בחי' המל' שבכל ספי', כמו מל' שבחסד, הוא בחי' הישות, שהחסד בא בענין פרטי (וההגבלה ממש היא מחיצוניות הכלי, ומאצי' לבי"ע היא הפרסה), ובבחי' ירידה. וכן מל' שבחכ', שהחכ' היא בחי' אין, ובטבע העלי', והמל' בבחי' יש, ובבחי' ירידה, להיות מקור לחכ' דברי', היינו שיהי' השגה אלקית בנבראים, ומל'⁷⁴ הוא להיות בנבראים אהבה אלקית.

שפט) ולפ"ז בחי' המל' הוא כמו כלי אל האור, דענין הכלי הוא בחי' ישות האור והתגלותו כו', דהאור הוא בבחי' אין ובבחי' פשיטות כו', וע"י הכלי הוא שנעשה האור בבחי' יש ומציאות כו'. וכמשנת"ל פי"ד⁷⁵, דעם היות שגם בהאורות יש ע"ס, מ"מ, ה"ה בבחי' פשיטות לגבי הכלים, ומציאת חכ' וחסד הוא בהכלים דוקא, והם עושים ציור ותמונה בהאור, שנעשה ג"כ בבחי' מציאות חכ' וחסד כו', וכמו"כ ירידת והמשכת האור הוא ע"י הכלי דוקא כו'. ולפי המתבאר כאן, זהו בחי' המל' שבכל ספי' כו'. וכן מובן ממ"ש בהבי' הב' דיביאו לבוש מל'⁷⁶, דבחי' חכ' עצמה הוא בחי' האור הנמשך מהקו כו' (ועם היות שזהו ע"י הצמצום, מ"מ, החכ' היא בבחי' דבקות במקורה בתכלית הביטול, ולא היתה בבחי' השפעה כו', וכמ"ש בדרוש הנ"ל שלא נדפס⁷⁷), ובחי' הישות של החכ', להיות בבחי' מהות דבר שיהי' ממנה התהוות בחי' אחרת כו', הוא בחי' כלי החכ', והוא בחי' מל' שבה כו', וכמש"ש⁷⁸ שזהו מבחי' הרצון דאנא אמלוך⁷⁹, והו"ע לבוש מל' כו'. וכן הוא בשרש הראשון, באוא"ס שלפני הצמצום, בחי' הרצון והמח' דאנא

תשצט

(* שזהו בחסד שבא בדבר פרט, וכמו"כ בבחי' חכ' פרטיות בבחי' מציאות דבר כו')⁷⁰.

70) על קטע זה כתב רבינו: „אצ"ל" (= אין צריך להעתיק).

– ראה לעיל ח"א ע' יד הערה 53 בשוה"ג.

71) שבערך: בד"ה אנכי אנכי שבהערה 1: שתי' בערך.

72) סנהדרין לט, א.

73) אוה"ת שבהערה 1 (ע' רפד ואילך. ע' רצא).

74) וז"ל: אוצ"ל: ומל' שבחסד.

75) ח"א ע' ל ואילך.

76) תו"א מגילת אסתר צב, ג.

77) אוה"ת מגילת אסתר ס"ע קד ואילך.

78) תו"א שם.

79) ראה לקו"ת נשא כ, ד. כא, סע"ד. נצבים נא, ב. ובכ"מ.

אמלוך הוא בחי' לבוש המלביש את האוא"ס ב"ה, להיות בבחי' אור השייך אל העולמות (וכמשנת"ל פ' שפ"ד⁸⁰ בענין מלכותך⁸¹, דהאוא"ס שלפני הצמצום הוא בבחי' שייכות אל העולמות, הנה זהו ע"י הלבוש כו'), ועי"ז דוקא הוא הגילוי אור בעולמות כו'. וזהו מארז"ל במד"ר ויקהל פ"נ⁸², מהיכן נבראת האורה, א"ל, נתעטף הקב"ה בשלמה והבהיק זיו הדרו כו', וכמ"ש⁸³ עוטה אור כשלמה כו' (עמשנת"ל פ' צ"ד⁸⁴). והענין הוא⁸⁵, דלהיות שהאור שהוא בחי' גילוי העצם, הרי אינו בבחי' מציאות אור להאיר, מצד עצם מעלתו כו', וגם טבע האור להיות בבחי' עלי' והסתלקות במקורו כו', וכמו אש היסודי, לעוצם הדקות שבו, אינו בבחי' אור עדיין, וכמ"ש הרמב"ן בפ"י עה"ת בפ"י וחשך ע"פ תהום⁸⁶, שזהו האש היסודי שהוא חשך⁸⁷, היינו לא אור כו', וטבע האש לעלות למעלה כו' (וכ"ז הוא בהאור מפני שאופן מציאותו ממקורו הוא בבחי' קירוב למקורו כו'), רק כשיש דבר הנאחז, אז הוא יורד למטה, ונעשה ע"י הדבר הנאחז בבחי' מציאות להיות אור המאיר כו'. וזהו השאלה מהיכן נבראת האורה, להיות בבחי' אור המאיר, שהרי אינו בבחי' מציאות אור, והוא בבחי' עלי' ודבקות במקורו כו'. עז"א נתעטף הקב"ה בשלמה, זהו בחי' המח' דאנא אמלוך כו', וכמו שמלה לך קצין תהי' לנו⁸⁸, שהשמלה הו"ע המלוכה כו'. וגם ידוע דהמל' נק' כבוד, וכמ"ש⁸⁹ כבוד מלכותך יאמרו כו', וכבוד הוא לבוש, וכמו ר"י קארי למאני מכבודתא⁹⁰, והיינו דבחי' מל' היא בחי' לבוש, וכמ"ש⁹¹ ה' מלך גאות לבש כו', ובבחי' לבוש זה דאנא אמלוך, נאחז האור להיות בבחי' ירידה והמשכה, ונעשה בבחי' מציאות אור להאיר כו' (ומ"ש והבהיק זיו הדרו, י"ל שכולל ב' המדרים, הא, בחי' גילוי הארה דמל' דא"ס שבא בבחי' טובב ומקיף, והו"ע את השוה"א⁹² אני מלא כו'⁹³, שג"ז שייך דוקא אחרי שנאחז בבחי' הלבוש מל' כו', והב', הוא בחי' אור הקו, בחי' או"פ, שזהו דוקא ע"י הלבוש דמל', שנעשה האור באופן כזה שע"י הצמצום יהי' בבחי' גילוי להאיר את העולמות כו'. וזהו דאי' במד"ר ר"פ בהעלותך⁹⁴ ומתוך החשך הוצאתי אורה כו', דבחי' הלבוש הוא בחי' חשך והעלם, כמו הדבר הנאחז, שאינו אור כו', ועי"ז נמשך בחי' האור והגילוי כו'), וכמ"ש כ"ז במ"א באורך⁹⁵. ונמצא דבחי' מל' ה"ז כמו הכלים כו'.

ולפי משנת"ל פ' שפ"ו ושפ"ז⁹⁵, יש יתרון מעלה בבחי' הכלים שהן בבחי' דבקות בהאור כו', ויש בהן טבע הדבקות דעלול בעילתו כו', דמשו"ז גם מבחי' הכלים לא הי' בחי' הגילוי וההמשכה כו'. אך כבר נת"ל פ' רפ"ט⁹⁶, דבכלים יש ב' מדרים, בחי' פנימי' הכלים,

(86) בראשית א, ב.
 (87) ראה לעיל פצ"ג (ח"א ס"ע רמ ואילך).
 (88) ישע"י ג, ו. וראה במדב"ר פ"ט, מז.
 (89) תהלים קמה, יא.
 (90) שבת קיג, סע"א.
 (91) תהלים צג, א.
 (92) = השמים ואת הארץ.
 (93) ירמ"י כג, כד.
 (94) פט"ו, ז.
 (95) ע' אע"ה ואילך.
 (96) ח"ג ס"ע תתב ואילך.

(80) ע' א'סח.
 (81) תהלים קמה, יג.
 (82) בתחילתו.
 (83) תהלים קד, ב.
 (84) ח"א ע' רמב.
 (85) בהבא לקמן – ראה אוה"ת קרח ע' תשח ואילך (שמיוסד, כנראה, על מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' לו).
 ובשינויים – אוה"ת תהלים (יהל אור) ע' שצו. ע' שצח. אוה"ת שלח ע' תקעו ואילך. וראה גם ד"ה ויהי בנסוע הארון תרס"ט ותרצ"ט (סה"מ תרס"ט ע' קפה ואילך. תרצ"ט ס"ע 215 ואילך).
 שמיוסדים, כנראה, על אוה"ת קרח שם.

שזהו בחי' בצלמנו, היינו בחי' הצורה שנחקה בהעצם שמייוחדת עם האור כו', ובחי' חיצוני' הכלי, שהוא כדבר נבדל מן האור, והיא המקבלת את האור להיות בבחי' יש ומציאות, ולהיות בבחי' ירידה והמשכה כו' (וגם פנימי' הכלי מגביל את האור, שז"ע הציוור והתמונה כו', אבל אין זה בבחי' הגבלה להיות הגילוי בבי"ע, כ"א לתאר את העצם כו'. וגם ע"י בחי' פנימי' הכלי הוא ירידת והמשכת האור, אך הוא לעצמה של הכלי, לא חוץ ממנה כו'. וחיצוניות הכלי ענינה הוא לפעול, שהוא בחי' הגילוי והירידה לצורך בי"ע כו', וכמשנת"ל פ' רפ"ה⁹⁷, וגם נת"ל פ' קמ"ה ואילך⁹⁸, ההפרש בין עו"ע לצורך אצי' ולצורך בי"ע כו'). ונמצא, דמה שהכלים הם בבחי' עלי' ודבקות, זהו בחי' פנימי' הכלים כו'.

אמנם⁹⁹ בבחי' מל' יש ג"כ ב' מדרי', דבחי' המל' שבכל ספי', ה"ז בכלל האור עדיין, והוא בחי' כח הגילוי לבד כו'. וכמ"ש במ"א¹⁰⁰ על מארז"ל¹⁰¹ עד שלא נבה"ע הי' מים במים, דמ"ת¹⁰² דמל' היו כלולים במ"ע¹⁰³ דח"ע כו'. והוא יו"ד דש' הוי', שהמילוי שלו הוא ו"ד, שעולה מספרם יו"ד, והוא היו"ד דש' אד', והיינו בחי' כח הדבור כמו שהוא בהעלם עדיין כחכ' (דאבא יסד ברתא כו'¹⁰⁴). ועמ"ש בתו"א בסוף הבי' דמים רבים שבפ' נח¹⁰⁵, בענין שידובר בה¹⁰⁶, שהדבור אינו בפ"ע, רק בה, שאינו נמשך למטה כו'. ועמ"ש בפרד"ס שער ט' פ"ג, בענין שבס"י¹⁰⁷ נז' רק ג' יסודות אמ"ר¹⁰⁸, ואינו נזכר יסוד העפר, והוא להיותו כלול ביסוד המים, וכמו העפרורית שבמים, שאינו ניכר כלל בפ"ע כו'¹⁰⁹. ועד"ז הוא בחי' המל' שבכל ספי', שהיא רק כח הגילוי, ואינה עדיין מדרי' בפ"ע כו', או שהמל' שבכל ספי' הוא הגילוי רק באצי' כו'. וי"ל דע"י המל' הוא גילוי האור בפנימי' הכלי כו', והיינו דהתחברות האור עם הכלי הוא ע"י בחי' המל' שבכל ספי' כו'. וכמ"ש במ"א¹¹⁰ שהשם הוא שמחבר האור עם הכלי, י"ל, דהיינו בחי' המל' שבכל ספי' כו' (ומ"מ יש יתרון מעלה בכלים, דבחי' המל' הרי ענינה הוא להיות הגילוי אל הספי' אחרת או אל הכלים כו', אבל פנימי' הכלי ענינה הוא רק לקבל לעצמן, והגילוי הוא רק לתאר את העצם כו'). אך מבחי' המל' שבכל ספי' נבנית בחי' המל' בבחי' פרצוף בפ"ע, והו"ע בחי' דבור העליון כו', וכמו הדבור עד"מ באדם, ה"ה לבוש הנבדל והנפרד, ואינו דומה להחסד שבלב, שגם כמו שבא בדבר פרט ה"ה מיוחד בלב, ואינו יוצא לחוץ, אבל כמו שבא בדבור, הרי יוצא ומתגלה לחוץ אל הזולת כו', וכמו"כ בחי' הדבור שבמל' הוא בחי' הארה נבדלת, שאפשר להיות בגילוי לבי"ע כו'. וה"ז למטה במדרי' מהכלים דז"א, שהן בבחי' דבקות בהאור. ובכלל בחי' רוח האדם דמ"ה העולה למעלה כו'¹¹¹, ובחי' המל' הוא בחי' רוח

(97) שם ע' תשצ ואילך.

(98) ח"ב ע' שפג ואילך. ע' שצז ואילך.

(99) בהבא לקמן – ראה ביאורי הזהר להצ"צ שבערה 1.

(100) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"ב ע' יח ואילך. ע' כ

ואילך. תורת חיים בראשית א, סע"ב ואילך. אוה"ת שה"ש

ח"א ע' י ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' רטו. ע' שעז ואילך. תרל"ז

ח"ב ע' תקח. תרמ"ד ע' קצח ואילך. תרנ"א ע' ס. עת"ר ס"ע

שעב ואילך.

(101) ב"ר פ"ה, ב. שמור"ר פ"ג, א.

(102) = דמים תחתונים.

(103) = במים עליונים.

(104) זח"ג (רע"מ) רנ"ב, ב. רמח, א. רנח, א. תקו"ז תיקון כא

(105) (א, ב). תניא אגה"ק ס"ה.

(106) י, ב.

(107) שה"ש ת, ח.

(108) = שבספר יצירה (פ"ג).

(109) = אש מים רות.

(110) ראה גם אוה"ת יתרו ח"ז ע' בתרפה ואילך. סה"מ

תרנ"א ע' קסט ואילך. תרנ"ט ע' נ. וש"נ.

(111) ראה לקו"ת בהר מג, ב.

הבהמה היורדת⁵⁵, להיותה בכחי' הארה נבדלת כו'. אמנם ע"י המל' דוקא יכול להיות ההמשכה בבי"ע כו'. וז"ע בנין המל' שנעשה מהמל' שבט"ס, דבחי' מל' שבכח', כשנעשית מקור להשפיע לחכ' דברי', נק' חכ' שבמל', והיא בחי' ח"ת¹¹¹, חכמת שלמה כו'¹¹², כמ"ש בזח"ג דקע"ו ע"ב. וכן מל' שבחסד, כשנעשית מקור להשפיע בבי"ע, זהו שנמשכה בפרצוף המל', ונק' חסד שבמל' כו'.

קיצור. ולפ"ז בחי' מל' היא כמו הכלים, שהן ישות האור. וזהו שאמרז"ל מהיכן האורה נבראת, להיות בכחי' ירידה ובכחי' מציאות, מלמד שנתעטף בשלמה, בחי' לבוש מל'. ומשנת"ל שהכלים הן בכחי' דביקות, זהו בכחי' פנימיות הכלים, שהן רק מתארים את האור, וירידת האור לעצמן. אך במל' ג"כ ב' מדרי', בחי' המל' שבכל ספי' הוא בכלל האור, ורק כח הגילוי, וי"ל שהוא הגילוי בהשתל' הספי' עצמן, או שזהו בחי' שם שמחבר האור עם הכלי (ויש יתרון בפנימיות הכלי שהיא רק לעצמה, ובחי' מל' הוא חוץ לעצמו), ובחי' פרצוף המל' הוא להיות הגילוי לבי"ע.

תתא (שצ) וזקן¹¹³ אנכי¹¹⁴ שלומי אמוני ישראל¹¹⁵, דבחי' מל' איהי עשיראה דכולהו¹¹⁶, ומשלמת כולהו, שע"י הוא ההשפעה וההמשכה בבי"ע, ובזה היא משלמת לבחי' ישראל דלעילא, בחי' ז"א, דמבחי' ז"א א"א להיות עדיין ההמשכה בבי"ע, כ"א ע"י המל' דוקא, ובזה נשלם תכלית הכוונה העליונה באצי' בחי' ז"א, שזהו בכדי שיהי' הגילוי בעולמות כו', וכמשנת"ל פ' שנ"ג ושנ"ד¹¹⁷, ולולא בחי' המל', הרי מבחי' ז"א עצמו לא הי' ההשפעה למטה, רק ע"י המל' דוקא נשלם הכוונה העליונה, ועש"ז נק' שלומי אמוני ישראל כו'. וענין או' אנכי שלומי אמוני ישראל הוא, דשרש כח זה דבחי' המל' להיות גילוי המדות, נמשך מבחי' עליונה יותר מבחי' המדות ומכל הע"ס בכלל כו', וכידוע דשרש הדבור הוא מבחי' מדבר, שזהו בחי' הכתר כו'¹¹⁸, וזהו אנכי שלומי כו', דבכדי להיות שלמות זו, הוא מבחי' אנכי דוקא כו'. וכמ"ש¹¹⁹ מי שם פה לאדם כו' הלא אנכי הוי', פל'¹²⁰ לאדם, בקמ"ץ, הוא האדם הידוע, בחי' כמראה אדם⁴⁹ דאצי' כו', ובכדי להיות פה לאדם, בחי' הדבור, להיות בכחי' השפעה וגילוי כו', זהו דוקא מבחי' אנכי הוי'¹²¹, דהוי' בחכ'¹²², ומבחי' אנכי, בחי' כ"ע¹²³ שלמע' מהחכ', משם דוקא נמשך להיות בחי' פה לאדם כו'. וכמו משה, שהי' כבד פה וכבד לשון¹²⁴, להיותו מבחי' מ"ה, בבחי' ביטול

(111) = חכמה תתאה (ראה תו"א מקץ מג, ב).

(112) ע"פ מלכים"א ה, י.

(113) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שה"ש שבהערה 1 (ע' רצב ואילך).

(114) שמואל"ב כ, יט.

(115) כאן מסיים הענין שהתחיל בפשפ"ד (ע' א"סח).

(116) ראה זח"ג קפ, ב. וראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קעא, ג. ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' תמא ואילך. ח"ב ע' תתקצב.

(117) ח"ג ע' תתקעז ואילך.

(118) ראה תו"א הוספות קט, א. לקו"ת חוקת נת, א ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' יד. ריש ע' קנד. אוה"ת תוריע

ע' תקכא. ע' תקכה.

(119) שמות ד, יא.

(120) ראה תו"א שמות נב, ב. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' קלא. תורת חיים שמות מז, ד. וארא פא, ב. סה"מ תרכ"ז ע' צג. תרל"ד ע' צו. ע' קג. ד"ה ויאמר ג' מי שם פה לאדם תשי"ט (סה"מ תשי"ט ע' צו).

(121) יתרו כ, ב.

(122) משלי ג, יט.

(123) = כתר עליון.

(124) שמות שם, י. ראה תו"א שם. מאמרי אדה"ז שם ע' קמא. תורת חיים שמות שם. וארא פ, ב ואילך. סה"מ תרכ"ז שם (ע' צב ואילך). תרל"ד שם.

בתכלית, ע"כ לא הי' יכול להיות בבחי' השפעה וגילוי, שהוא בחי' יש כו'. וכת"י¹²⁵ אלה הדברים אשר דבר משה, ואי' במד"ר¹²⁶, מאין לו דבור למשה, ממ"ת, דבמ"ת שנא' אנכי ה', עי"ז דוקא הי' לו דבור למשה כו'.

וזהו שא' דהע"ה¹²⁷ ארוממך ה' כי דליתני¹²⁸, פי' דליתני הוא ל' דלת ופתח, שהמל' היא בחי' דלת ופתח שע"י היא ההמשכה מאצי' לבי"ע (וכן ההעלאה מבי"ע לאצי', וכמ"ש¹²⁹ זה השער לה, דא תרעא כו'¹³⁰). גם דליתני הוא ל' דלי, כמו דלה דלה לנו¹³¹, ל' שאיבה כו'¹³². דהנה נת"ל פ' שפ"ט¹³³, דכח הדבור הוא בבחי' החכ', שז"ע עד שלא נבה"ע הי' מים במים כו'¹⁰¹, ואז בחי' הדבור הוא בבחי' ביטול, שאינו בבחי' מהות בפ"ע כו'. וזה שדוד הי' בר נפלי¹³⁴, היינו כמו שהדבור כלול בח"ע, שאינו בבחי' מהות בפ"ע כו'. והדלי' הוא התגלות הדבור, שנעשה בחי' מהות בפ"ע, והוא השאיבה מבחי' החכ' (וכמו"כ ההמשכה מבחי' כח הגילוי שבכל ספי', או מבחי' הגילוי רק באצי', להיות הגילוי בבי"ע, שזהו דוקא כאשר המל' היא בבחי' פרצוף כו'), להיות בבחי' מהות בפ"ע כו'. ועז"א ארוממך הוי', שזהו דוקא כאשר בבחי' הוי' דחכ' נמשך תוס' אור מבחי' הרוממות דכתר כו', אז דוקא נמשך גילוי בחי' הדבור כו'. וכמו עד"מ חכם גדול, שטבע החכם הוא להעלים שכליו והשגותיו, שלא לגלות לזולתו (וכמ"ש במ"א¹³⁵ דענין ההשפעה הוא דוקא מבחי' מוחין דקטנות, וכמו הקטן שאינו יכול לעצור בעצמו דבר כו', אבל מוחין דגדלות טבעו אדרבה להעלים דבר כו'), אבל כאשר ישיג שכלי' הרבה מאד ונביעות חדשות רבות שנובעים לו ממקור השכל, הנה ע"י ריבוי נביעות השכלים, לא יוכל להסתיר ולהעלים הכל בעצמו, ומוכרח לגלות מזה דבר מה לזולתו כו'. וכמו"כ הוא הדוגמא בבחי' החכ', כאשר נמשך תוס' אור מבחי' הכתר, שז"ע ארוממך הוי' כו', עי"ז הוא הדלי' והשאיבה מבחי' החכ', להיות גילוי הדבור כו'. וזהו אל יתהלל חכם בחכמתו כו' כ"א בזאת כו'¹³⁶, זאת הוא בחי' ח"ת¹³⁷, בחי' הדבור, בזה דוקא יתהלל כו', דרש המשכה זו היא למעלה מבחי' החכ' כו'. והיינו שבאמת המל' שרשה למעלה מבחי' החכ', היינו מבחי' הכתר כו', וע"כ, בכדי שיהי' גילוי המל', זהו ע"י ההמשכה מבחי' הכתר דוקא כו'. ולכן המל' דוקא משלמת, מפני ששרשה למעלה מכל הט"ס כו'. וזהו אנכי שלומי אמוני ישראל, דבחי' המל' שרשה מבחי' אנכי, והיא דוקא משלמת בחי' ישראל דלעילא, דבה וע"י נשלם אמיתי' הכוונה העליונה כו'.

תתב

(125) דברים א, א.

(126) דבר" פ"א, א. וראה סה"מ תרכ"ז ע' עת. תר"ל ע'.

שדמ ואילך. תרל"ד שם.

(127) תהלים ל, ב.

(128) בהבא לקמן – ראה ד"ה מזמור שיר גו' ארוממך ה'.

כי דליתני באוה"ת ברכה ע' איתתקו ואילך. וראה סה"מ עת"ר ע' שע. ע' שעה.

(129) תהלים קיח, כ.

(130) ראה אוה"ת ברכה שם: דליתני לשון דלת ופתח.

שהמל' הוא בחי' הפתח והדלת שע"י הוא המשכה מאצי' לבי"ע, וכן ההעלאה, וכמ"ש בזהר פ' אמור דצ"ה [ע"א] ע"פ (שה"ש ה, ב) פתחי לי כו' דא פתחא לאעלאה לי בך הוא כו'.

(131) שמות ב, יט.

(132) ראה לקו"ת ברכה צח, ד.

(133) ע' א"פב.

(134) ראה ילקוט שמעוני בראשית רמז מא. זח"א נה, סע"א

ואילך. קסח, א ואילך. מגלה עמוקות פ' ויצא (לב, ב בהוצאת ווארשא, תרכ"ז). אוה"ת נ"ד ח"א ע' תעא ואילך. תהלים (יהל אור) ס"ע פא.

(135) ראה ספר השיחות תורת שלום ס"ע 152. וראה לקמן

ע' ותתקעת. סה"מ פרי"ת ע' קיח.

(136) ירמי' ט, כב"כג.

(137) ראה אוה"ת ירמי' עה"פ (ח"ב ע' תתעז ואילך. ע' תתפ).

ועפ"ז יוכן מ"ש² ויגש אליו יהודה. דהנה¹³⁸ ידוע דיוסף ובנימין הם בחי' צ"ע וצ"ת¹³⁹, יוסף הוא בחי' צ"ע, שהוא בחי' ההשפעה וההמשכה, וכמ"ש¹¹ ויוסף הוא המשביר כו', ובנימין בחי' צ"ת, שהוא בחי' העלאה והתקשרות המקבל בהמשפיע כו'. וזהו שרצה יוסף שיהי' בנימין אצלו, כי בכדי שתהי' ההמשכה, הרי צ"ל לזה העלאת מ"ן כו', וזהו שרצה להיות בנימין לו לעבד¹⁴⁰, היינו להעלות מ"ן כו'. ויהודה טען ישב עבדך תחת הנער עבד כו'.⁵ והענין הוא, דהנה יהודה ובנימין שניהם בבחי' מל'¹⁴¹, בנימין הוא בחי' רוחא¹⁴² דשביק בגווה¹⁴³, ויהודה הוא עצם המל'¹⁴¹, והרי בחי' מל' היא בבחי' העלאה מלמטלמ"ע, וא"כ הרי יכול להיות ההעלאת מ"ן גם על ידו, ועוד יש בו יתרון גדול שההמשכה והגילויי בבי"ע הוא ע"י המל' דוקא. וזה הי' טענת יהודה, הן אמת שצ"ל העלאה מלמטלמ"ע, ה"ז ע"י המל'. אמנם תכלית הכוונה הוא להיות ההמשכה, וזהו דוקא ע"י המל' כו'. וזהו ויגש אליו יהודה, אין הגשה אלא תפלה¹⁴⁴, והוא העלאה מלמטלמ"ע, בי אדוני², הן י"ב ברכות האמצעיות דשמו"ע¹⁴⁵, שהן בחי' המשכות וגילויי אלקות כו', וזהו בי אדוני, שזהו בי דוקא, בחי' המל' כו'. ומש"א בזהר שהו"ע סמיכת גאולה לתפלה, הענין הוא, דבכדי שתהי' ההעלאה, הרי ע"ז גופא צ"ל המשכה מלמעלה, וכמו לכה דודי לקראת כלה¹⁴⁶, דבכדי שיהי' עליית המל', צ"ל המשכה ע"ז מבחי' ז"א כו'. וז"ע גביע הכסף שהטמין יוסף באמתחת בנימין¹⁴⁷, דכסף הוא בחי' אהבה, מל'¹⁴⁸ נכסוף נכספתי כו'¹⁴⁹, והמשיך יוסף גילויי מלמעלה להיות האהבה והרצון כו', ולשיטתו הטמין את הגביע באמתחת בנימין, בחי' צ"ת כו', ועי"ז נעשה ההעלאה דבחי' מל' (כי ע"י הרוחא דשביק בגווה, מתעוררת המל' להעלאת מ"ן, וכמ"ש בכתהאריז"ל¹⁴³). וזהו שייכות סמיכת גאולה לתפלה להגשת יהודה ליוסף, דע"י ההמשכה מבחי' יוסף לעורר ההעלאת מ"ן, שז"ע סמיכת גאולה לתפלה, נעשה הגשת יהודה ליוסף כו'. וזהו ויגש אליו יהודה, דכללות בקשתו הי' שיהי' הוא עבד, שע"י דוקא נשלם הכוונה העליונה כו'. וזהו שלעתיד יהי' יהודה גבוה במדרי' מיוסף¹⁵⁰, וכמ"ש¹⁵¹ ודוד עבדי נשיא עליהם, ועכשיו מקבל מיוסף, אבל הכוונה נשלמה ע"י דוקא. וזהו ויגש אליו יהודה, בבחי' העלאה מלמטלמ"ע, ויאמר בי אדוני, שע"י הוא ההמשכה והגילויי בבי"ע, שזהו תכלית הכוונה העליונה כו'.

קיצור. וזהו אנכי שלומי אמוני ישראל, דבחי' מל'¹⁵² משלמת להיות בחינת הגילוי. ושרש ההמשכה הוא מבחי' אנכי, דבור שרשו מבחי' מדבר, כתר. וזהו ארוממך ה' כי

(145) ראה אוה"ת ויגש שמט, סע"א ואילך. ד"ה ענין הגשת יהודה ליוסף שבהערה 6 (סה"מ תרכ"ט ע' כט).
 (146) סדר קבלת שבת.
 (147) מקץ שם, ב.
 (148) ויצא לא, ל (ושם: נכספתה). פייט ידיד נפש.
 (149) ראה תניא פ"ג.
 (150) ראה תו"א ויגש מד, א ואילך. ד"ה ענין הגשת יהודה ליוסף שבהערה 6. המשך תרס"ו ע' קסח. ע' תשד. ד"ה ויגש תשכ"ה ותשל"ו שבהערה הנ"ל.

(151) יחזקאל לז, כד"כ (הפטרה דפרשת ויגש): „ועבדי דוד מלך עליהם .. ודוד עבדי נשיא להם לעולם“.
 (152) דבחי': „אוצ'ל: דבחי' מל'.

(138) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"ב ע' שלה ואילך (ועם הוספות וכ"י – אוה"ת מקץ ח"ו תתשג, ב ואילך. סה"מ תרמ"ב ס"ע פו ואילך). מאמרי אדמו"ר האמצעי מקץ ע' רצו ואילך. אוה"ת מקץ שמג, א.
 (139) = צדיק עליון וצדיק תחתון (ראה זח"א קנג, ב).
 (140) מקץ מד, יז.
 (141) ראה גם אוה"ת ויגש ח"ה תקפב, א. סה"מ תרכ"ז ע' סט.
 (142) ראה זח"ב צט, ב.
 (143) ראה עץ חיים שער לט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש ת.
 (144) ראה תנחומא וירא ת. ב"ר פמ"ט, ת. פרש"י וירא ית,

דלתני, שמהמשכת הרוממות הוא שיהי' דלי' והתגלות ח"ת מח"ע, ושיהי' בחי' דלת, בחי' גילוי, וכמו השפעת החכ' מפני תוקף הנביעה. ובהנ"ל יובן מ"ש ויגש איליו יהודה, בחי' מל', שעל ידו יהי' הגילוי דבחי' יוסף, צ"ע.

יהודה: אתה יודוך אחיך ידך בעורף אויביך.² הנה יודוך הוא ל' הודאה³ ול' הילול ושבח, וצ"ל מהו"ע שהאחים מודים לו ומהללים ומשבחים אותו כו'. ומה"ע ידך בעורף אויביך, ומשמעות הענין הוא, שזה שייך למ"ש יודוך אחיך, דלפי שיודוך אחיך, עי"ז ידך בעורף אויביך, וצ"ל מהו שייכות הענינים זל"ז. ובמד"ר⁴ אי, יודוך אחיך, אמר רשב"י יהיו אחיך נקראים על שמך, אין אדם אומר ראובני אנא, שמעוני אנא, אלא יהודי אנא, וג"ז צ"ל, מה"ע שכל ישראל נק' ע"ש יהודה. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁵ בענין שלומי אמוני ישראל⁶, דמל' משלמת לישראל דלעילא⁷, דבכדי להיות הגילויי בבי"ע, זהו ע"י שנתצמצם האוא"ס בבחי' מראה אדה"ע דאצי" כו', אך אדם אדמה⁸ לעליון⁹, דהע"ס דאצי" הן בבחי' ביטול בתכלית באוא"ס, ובבחי' פשיטות, ובטבע העלי' ודבקות, דאידי דטריד למבלע¹⁰, דהטרדא למבלע זהו גופא הו"ע הביטול, וע"כ לא פליט, בבחי' המשכה וגילויי בבי"ע כו', רק ע"י המל' דוקא הוא ההמשכה והגילויי בבי"ע כו'. ובמל' גופא יש בחי' המל' שבכל ספי', וכמו שהוא בבחי' פרצוף בפ"ע, שהוא בחי' הגילויי בבי"ע כו', ובזה נשלם אמיתית הכוונה העליונה באצי" הז"א כו'.

שצא) והנה כשם שבחי' מל' משלמת לבחי' ישראל דלעילא, כמו"כ נש"י למטה נק' תמתי¹¹, שמשלימים כבי' להקב"ה¹², וז"ע שתי חצאי צורות שמשלימים זא"ז כו'. וביאר¹³ הה"מ נ"ע¹⁴) ע"ד על דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה¹⁵, כי האדם הוא רק ד' מ', דבור מלכות, וכשמתדבק בהקב"ה שהוא אלופו ש"ע¹⁶, נק' אדם (ר"ל¹⁸) כי¹⁹ אדם פירושו א' דם²⁰, והאדם עצמו הוא דם, והא' זהו בחי' האלקות שבאדם, וכאשר האלקות מאיר בו בגילוי, והוא מתאחד באלקות, אז הוא אדם כו'. והענין הוא, דהנה בכללות א' דם הוא הנה"א והנפש החיונית כו', דהנפש החיונית הוא המתלבש בדם

-
<p>(10) ע"פ חולין קח, ב.
 (11) שה"ש ה, ב.
 (12) ראה לקו"ת שה"ש לד, ד. אוה"ת שה"ש ח"א ע' רפב.
 (13) וביאר הה"מ נ"ע: אור תורה להרב המגיד סימן קלד.
 ראה לעיל פשפ"ד (ע' א"ס) הערה 74.
 (14) כאן הוא סיום החצו"ג שתחילתו לעיל פשפ"ד שם.
 (15) יחזקאל א, כו.
 (16) - של עולם.
 (17) נק': כ"ה בהעתקת לשון האור תורה באוה"ת תהלים (יהל אור) שבהערה 1. באור תורה שלפנינו: נעשה.
 (18) (ר"ל: סיום החצו"ג - לקמן פת"ה (ע' ותתלב) שר"ה....
 (19) בהבא לקמן - ראה אוה"ת תהלים (יהל אור) שם - והוא ביאר לאור תורה להרב המגיד שבהערה 13.
 (20) ראה מבוא שערים שער ה ח"ב פ"ה. של"ה בהקדמת בית ישראל בית דוד כא, א.</p> | <p>(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה אוה"ת תהלים (יהל אור) ס"ע שנו ואילך. ד"ה אין עומדין באוה"ת מארו"ל וענינים ע' כג - כנסמן לקמן בהערות.
 ד"ה ואני תפלתי (הב') תר"פ (סה"מ תר"פ ע' נב ואילך), מיוסד, כנראה, על מאמר זה.
 (2) ויחי מט, ח.
 (3) ראה ב"ר פצ"ח, ו. תו"א ר"פ ויחי.
 (4) ב"ר שם. הובא באוה"ת ויחי חסד, א.
 (5) פשפ"ד ואילך. פש"צ (ע' א"ס) ואילך. ע' א"פ.ג.
 (6) שמואל"ב כ, יט.
 (7) ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קעא, ג. ולאדמו"ר הצ"ח ח"א ע' תמא ואילך. ח"ב ע' תתקצב. אוה"ת נ"ך עה"פ (ח"א ע' מו).
 (8) לשון הכתוב - ישעי' יד, יד.
 (9) ספר עשרה מאמרות מאמר אם כל חי ח"ב פל"ג. של"ה
 ג, א. כ. ב. רסח, ב. שח, ב. ובכ"מ.</p> |
|---|---|

האדם, וזהו כי הדם הוא הנפש כו'²¹. והנה"א הוא בחי' א', והוא כידוע דהנשמות הן מבחי' ש' מ"ה, שהוא הוי' במילוי אלפי"ן²², והיינו שכל הנשמות מושרשין בבחי' ז"א, וכמ"ש במ"ח²³ בכוונת עבדים היינו²⁴, אנו בני ז"א כו', וכדאי' בזהר²⁵ דכל נשמתא קיימא בדיוקנאה קמי' מלכא קדישא, דהיינו בחי' ז"א דאצי', שהו"ע ש' מ"ה כו'. גם ענין א' על הנה"א הו"ע מופלא סמוך לאיש²⁶ (י"ל הכוונה על שרש ומקור הנשמה, וכידוע²⁷ דפלא הוא שלמעלה מבחי' החכ', דבנפש זהו שרש הנשמה, הרצון פשוט שלמעלה מטו"ד, שנת"ל פ' שס"ה²⁸, שזהו בחי' א"ס שבאדם, וזהו בחי' אלף כו', ולהיות שמ"מ יש לזה שייכות אל החכ', ה"ז בחי' מופלא הסמוך לאיש כו'. גם י"ל דקאי על הנה"א בכלל, שהרי באמת הוא מופלא לגמרי מהגוף ונה"ט ואינם בערכו כלל כו', דבסדר המדרי' דדצח"מ הן בחי' מדבר ודומם כו', וכמ"ש בתו"א²⁹ ד"ה להבין הטעם שנשתנה יצירת האדם, דגופי הבע"ח הן צומח, וגוף האדם דומם, ונשמתו בחי' מדבר כו'. ובאמת הריחוק ביותר, שהגוף והנה"ט הן מק"נ, משכא דחויא³⁰, והנה"א הוא ממדרי' הגבוהות דקדושה כנודע, הרי שהוא מופלא ומובדל מהם לגמרי, ורק בכח המפליא לעשות³¹ המקשר רוחני' בגשמי' להיות הנה"א בהתלבשות בגוף ונה"ט כו', וזהו מופלא סמוך לאיש כו'). והנה"א הוא חלק הקב"ה, דג' שותפים או"א³² והקב"ה נותן בו נשמה³³, דהגוף ונה"ט הוא חלק או"א, והנשמה הוא חלק הקב"ה כו'. וכאשר הנשמה מאירה בגילוי ובפנימי' בהגוף ונה"ט, ומתאחדים עם הנה"א, אז נק' אדם כו'. ובד"כ ז"ע שלום בפמשמ"ט³⁴, שמכו' בלק"ת ד"ה החלצו³⁵, שזהו השלום וההתחברות דנה"א ונה"ב, והוא לאכללא שמאלא בימינא³⁶, שהנה"ב יהי' בטל אל הנה"א כו'. והשלום נעשה ע"י העבודה דתפלה כו'. ורוז"ל אמרו³⁷ כל העוסק בתורה משים שלום כו', היינו שע"י התורה השלום הוא בבחי' אתהפכא חשוכא לנהורא, וכמ"ש בלק"ת שם, וע"י התפלה הוא בבחי' אתכפי', וגם בבחי' אתהפכא כו', וכמשי"ת.

תתד

והענין הוא¹⁹, דהנה"א³⁸ כתי'³⁹ לא תאכלו על הדם, ודרוז"ל⁴⁰ לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם, דאסור לאכול קודם התפלה כו', דהנה כתי'⁴¹ חדלו לכם מן האדם אשר

ס"כ (קמה, א). ספר החקירה להצ"צ סת, א ואילך. וראה מדרש תהלים צב, א (ו). פרקי דר"א פ"כ. תיב"ע וריקאנטי בראשית ג, כא.

(31) ראה רמ"א או"ח ס"ו ס"א.

(32) = אביו ואמו.

(33) נדה לא, א.

(34) = בפמליא של מטה (ראה סנהדרין צט, ב).

(35) מטות פה, ד ואילך.

(36) ראה זח"ג קעו, א. לקו"ת שם פו, ב ואילך.

(37) סנהדרין שם.

(38) ראה לקו"ת פינחס עט, ד. מאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים ע' שב. תקע"ג ס"ד ד ואילך. אוה"ת בראשית ח"ו תתרכ, א. סה"מ תרמ"ב ע' תסט ואילך. תרפ"ט ע' קכו ואילך.

(39) קדושים יט, כו.

(40) ברכות י, ב.

(41) ישע"י ב, כב. ברכות יד, א.

(21) פ' ראה יב, כג.

(22) = יו"ד ה"א וא"ו ה"א (ראה עץ חיים שער לח (שער רחל ולאח) פ"א-ב).

(23) = במשנת חסידים (מסכת סדר ליל פסח פ"ז מ"ד).

(24) הגדה של פסח.

(25) ראה זחר ח"ג קד, ב. ח"א צ, סע"ב. רכו, ב. רלג, ב. ח"ב

צו, ב. ח"ג סא, ב. סה"מ תרצ"ו ע' 62.

(26) נדה מו, ב.

(27) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תתקמו ואילך. סה"מ תרל"ח ע' שכד ואילך.

(28) ח"ג ע' אטו ואילך.

(29) בראשית ג, ד ואילך.

(30) ראה תקו"ז בהקדמה (י, ב). תכ"א (מת, ב). זחר ח"א לו,

ב. עץ חיים שער מא (שער החשמל) ספ"א. שער מט (שער

קליפת נוגה) פ"ד. שער נ (שער קיצור אבי"ע) פ"ב. תניא פל"א

(מ, ב). פמ"ז (סד, ב). רפמ"ז. אגה"ק ס"ו (קי, א). ס"ח (קיג, ב).

נשמה באפו, דקודם התפלה הנשמה היא באפו, ואינה מתפשטת בגוף כו', להיות דבלילה הוא זמן החשך וההעלם, ואז הוא התגברות החומריות כו', וכמשנת"ל פ' ש"ס⁴², ובבקר בקומו משנתו, ה"ה מתחדש באור וחיות הנשמה, וכמ"ש⁴³ חדשים לבקרים רבה אמונתך כו', דכשם שבכללות בריאת העולמות הרי המחדש בטובו בכי"ו תמיד מע"ב⁴⁴, כמו"כ האדם הוא בכי"ו כברי' חדשה, שמתחדש באור הנשמה שנותנים לו כו', וכמו שאנו מברכים המחזיר נשמות כו'⁴⁵, אבל הנשמה היא באפו, שאין לה גילוי עדיין, מצד חומר ישות הגוף, שאינה יכולה להאיר ולהתפשט.

וזהו⁴⁶ שמיד בקומו אומר מודה אני כו'⁴⁷, שמודה לה' בבחי' הודאה כללי, שאין בו שום ידיעה והשגה כלל באיזה מדרי' היא ההודאה, ולכן אינו נזכר בנוסח זה שום שם⁴⁷, להיות שאין בזה פרטי מדרי', רק הודאה בכלל, שזהו רק מצד עצם התקשרות הנשמה בגוף כו', אבל אין בזה גילוי אור עדיין כו'. ואח"כ בסדר התפלה, נעשה כלי לגילוי אור הנשמה כו', וכידוע⁴⁸ דתכלית ענין התפלה הוא לברר ולזכך את הנה"ב להיות כלי לאלקות, ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך⁴⁹, בשני יצריך⁵⁰, שהיצה"ר יהי' כלי לאלקות, שזהו תכלית הכוונה דתפלה כו', וזהו שהתפלה הן במקום קרבנות⁵¹, אדם כי יקריב מכם כו'⁵², וע"ז הוא כל ההקדמות דפסוד"ז וברכת ק"ש, בכדי לפעול הביטול בנה"ב ולעשותו כלי לאלקות כו'. ותחלת הכל אומרים ברכות השחר, שהן בכדי להעביר רוח הטומאה השורה על הנה"ב ע"י חשכת הלילה כו', דלהיות ענין הברכות זהו המשכה מעצמות ש' הוי', ביכולתם להעביר רוח הטומאה⁵³, ונותן לו כח ועוז שגם בגופו ונה"ב יוכל להתקרב לאלקות כו', וכמשנת"ל פ' הנ"ל⁴². ואח"כ או' פ' קרבנות⁵⁴, וכל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה⁵⁵, שנעשה קרוב מעט עכ"פ (בל"א נענטער). והקרבת התמידין ידוע שהן לכפר, תמיד של שחר לכפר על עבירות שבלילה, ותמיד שבה"ע⁵⁶ כו'⁵⁷, והיו עולות, דעולה מכפרת על הרהור⁵⁸, והיינו על הרהורין בישין דנה"ב, שבלילה, בהתגברות החומריות, עלול ביותר להרהורים רעים כו', ובפרט בהרהורים ודמיונות שבחלום הלילה שהן מהרהורי דיומא כו'⁵⁹, שכ"ז הוא בכלל העברת רוח הטומאה והחומרי' ביותר כו'. וי"ל דכמו שעבודה דתפלה, תחלה היא החקיקה מבחוץ בפסוד"ז⁶⁰, ואח"כ בברכת יוצר ההטי' דנה"ב לאלקות כו', וכמשי"ת בסמוך, כמו"כ הוא בהתחלת עבודה, דברכת השחר

(42) ח"ג ע' תקצח ואילך.

(43) איכה ג, כג. וראה מדרש תהלים כה, א. ילקוט שמעוני תהלים רמז תשב. שו"ת הרשב"א ח"א סקצ"א. בית יוסף לטור או"ח ס"ד (ד"ה ומשמע). שו"ע אדה"ז או"ח מהדו"ק ס"ד ס"א. (44) ברכת יוצר.

(45) ברכת אלקי נשמה (ברכות ס, ב).

(46) בהבא לקמן – ראה סה"מ תר"ם ח"ב ע' תרטו ואילך. ע' תשצז ואילך. לעיל פד"ש (ח"ג ע' תתמו).

(47) ראה סדר היום בתחילתו. שו"ע אדה"ז שם מהדו"ק ס"א ס"ה. מהדו"ת שם ס"ו. סידור אדה"ז בתחילתו.

(48) ראה קונטרס העבודה פ"א (ע' 10).

(49) ואתחנן ו, ה.

(50) משנה ברכות נד, א. ספרי ופרשי" עה"פ.

(51) ראה ברכות כו, א"ב.

(52) ויקרא א, ב. וראה לקו"ת ויקרא ב, ב ואילך. אוה"ת ויקרא ח"ג ע' תשכג. סה"מ תרכ"ט ע' ככו. תרח"ץ ע' רלב. הי"ש"ת ע' 113. אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' שנה. (53) ראה גם תורת חיים וארא עד, א ואילך.

(54) ראה שו"ע אדה"ז או"ח מהדו"ת ס"א ס"ט. מהדו"ק ס"א ס"א ואילך.

(55) ראה מנחות קי, א. בחיי ס"פ ויקהל. צו ז, לו. שו"ע אדה"ז שם. וראה לקו"ש ח"ח ע' 413. חלב"ב ע' 37. וש"נ.

(56) = של בין הערבים.

(57) במדב"ר פכ"א, כא.

(58) ויקר' פ"ז, ג. זח"ג רמז, ב (ברע"מ). רנד, ב (ברע"מ).

(59) ראה ברכות נה, ב.

(60) ראה לקו"ת בחוקותי מזו, ד. לעיל פ"צ (ח"א ע' רלג).

הן להעביר רוח הטומאה, ופ' קרבנות הוא להיות הנה"ב בבחי' קירוב קצת כו'. ואח"כ מתחיל לעלות בסולם⁶¹ באמרו הודו לה' כו'⁶², דעם היותו בבחי' הודאה לבד, ה"ז מ"מ הודאה פרטי, שיודע ומשיג דבש' הוי' אינו שייך השגה, רק הודאה לבד כו', להיות דש' הוי' הוא הי' הוה ויהי⁶³, שלמעלה מזמן ומקום, ולמעלה מהעולמות כו', ע"כ אינו שייך בזה השגה, כ"א הודאה לבד כו', וקראו בשמו⁶², דבשמו של הוי' שייך קריאה והמשכה, מפני שבזה שייך הלול ושבח, וכמ"ש⁶⁴ יהללו את ש' הוי' כו', ועי"ז הוא הקריאה וההמשכה כו'. ואח"כ בפסוד"ז שהוא לזמר העריצים⁶⁵, הן החוחים והקוצים⁶⁶ דנה"ב כו'. דכמו"כ הוא במדרי' דקדושה, דכתי"ל⁶⁷ רוממות אל בגרונם וחרב פפיות בידם, וכת"ל⁶⁸ יתפרדו כל פועלי און, להפריד ולהכרית יניקות החיצונים מן הקדושה כו', להיות כי סביב רשעים יתהלכון⁶⁹, שהסט"א היא מסביב לקדושה מבחוץ כו'⁷⁰. ופי' שהן מסביב לקדושה, י"ל שז"ע הלבושים כו', שהרי בעצמות המדרי' דקדושה, לא יש אחיזה לסט"א, וכמ"ש בע"ח⁷¹ דבברי' מיעוטו רע וביצי' מחצה על מחצה ובעשי' רובו כו', כ"ז הוא בהלבושים, לא בהע"ס ח"ו. וכן בנה"א, בעצמות הכחות שלו, לא יש תערובות רע כו'. ומ"ש באגה"ק סי' י"ב⁷² תערובות רע שבנפשו⁷³, היינו מה שבמדות ובדעת הו"ע המורגש, שבהשתל' נעשה מזה רע, והו"ע עה"ד טו"ר כו', וכמ"ש בלקו"ת בהבי' דמי מנה⁷⁴. אבל אחיזת החיצונים הוא בההתפשטות דנה"א, בלבושים דמחזו"מ כו'. גם י"ל מסביב היינו בחי' מקיפים דקלי' כו', וכידוע דבסט"א יש פנימי ומקיף, וכמא⁷⁵ הקנאה והתאוה והכבוד כו'⁷⁶, דתאוה שהן⁷⁷ תאות אכו"ש וכה"ג, שמעבה ומגשם מאד, שע"ז נעשה חלישות הנה"א, וכמא⁷⁸ תוקפא דגופא חולשא דנשמתא, דתוקף החומריות עושה חלישות הנפש, שנחלש כחו, וגם מחשיך אורו כו', שהרי בכללות התלבשות הנה"א בגוף ונה"ב ה"ה בא בהגשמה עי"ז, ובפרט בהתלבשות בחומריות הנה"ב, שנחשך אורו כו', וה"ז גרוע מאד, ומ"מ גרוע מזה יותר בחי' המקיפים דקלי', וכמו תאות הלבושים והכבוד כו'⁷⁹, דמי שהוא בתאוות לבושי תפארת⁸⁰, או שרוצה להיות מכובד בעיני הבריות, ה"ז מגדיר ומגביל את

(72) קיח, סע"ב.

(73) ראה גם ביאורי הזהר להצ"צ ח"ב ע' תתקעד. לקמן ח"ו ע' ואיתסו. סה"מ תר"ס ע' צב. המשך תרס"ו ע' קעו. סה"מ עת"ר ס"ע קנג ואילך. עזרת' ע' ריו. עטרות' ע' שפת. ע' תרלב.

פר"ת ע' סה. ע' סה. תרצ"ז ע' 237.

(74) בלק סט, ב ואילך.

(75) אבות פ"ד מכ"א.

(76) ראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי אחרי ס"ע תקז ואילך. סה"מ תרע"ח ע' תי.

(77) שהן: בד"ה ואני תפלתי שבהערה 1: שהוא.

(78) ראה זח"א קפ, ב. קמ, ב. וראה לעיל פקמ"ג. פרט"ו (ח"ב ע' שעת. ע' תקצו).

(79) ראה גם תו"א תצוה פג, ב. תורת חיים שם שנו, ג. שסו, א. לעיל פק"ח (ח"א ע' רפב). סה"מ תרע"ח שם.

(80) בספר "זכרון לבני ישראל" (קה"ת, תשנ"ו) ע' מז מסופר, שבעת שנכנסו ה"חזורים" לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע לחזור לפניו את המאמר (כפי שהי' נהוג אז), התבטא על הלוּבש מלבושי כבוד: "ער איז אַ שטיינערער".

(61) בסולם: בד"ה ואני תפלתי שבהערה 1: בסולם דתפלה (ראה זח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו, ריש ע"ב. תקו"ז תמ"ה פג, א).

(62) דברי הימים"א טז, ת.

(63) ראה זח"א רנו, סע"ב. תניא שעיהו"א פ"ז (פב, א).

(64) תהלים קמח, ה. שם, יג.

(65) ע"פ ישעי' כה, ה. וראה זח"ג רפד, א. לקו"ת פקודי ת, סע"א. בחוקותי מז, ד. נצבים נא, ד. האזינו עד, א. שה"ש מה, ב.

(66) ע"פ נוסח ה"יה רצון" שקודם תהלים בחול.

(67) תהלים קמט, ו.

(68) שם צב, י.

(69) שם יב, ט.

(70) ראה שער היחודים פ"ד. עמק המלך שער יד (שער קרית ארבע) פ"כ. אוה"ת תהלים (יהל אור) עה"פ (ס"ע לא).

(71) שער מג (שער ציור העולמות) הקדמה להדרוש. וראה לקו"ת במדבר ג, ריש ע"ד. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' רמט (נוסחא שני). אוה"ת שה"ש ח"ג ע' תתקעד.

הנפש, שאין בו שום תנועה חיונית האלקי' כו', ומכ"ש שרחוק מהפסד הצורה, דבעבודה מוכרח להיות הפסד הצורה החיצוני' כו', והוא רחוק מזה בתכלית (ער לאזט זעך גאָר ניט צוא צוא דעם), וה"ז גרוע יותר מהפנימי⁸¹, מפני שהקלי' סובבו ומקיפו ר"ל. והעיקר הוא, מפני שרחוק מן התיקון כו', דבפנימי' דקלי' יוכל להתתקן, אבל במקיפים, מפני התוקף ומפני ההגלמה שבזה, שנגדר וגם נגלם מאד, ה"ה רחוק שיתתקן כו'⁸¹. ועז"א⁶⁷ רוממות אל בגרונום וחרב פפיות כו', דרוממות הא"ס ה"ז מכרית הרע שמסביב, וכמו הנכנס להיכל המלך, הרי קודם שרואה את המלך, פועל עליו רוממות המלך שמתבטל לגמרי מעיניו הקודמים כו', ואח"כ כשרואה את המלך הביטול הוא מצד המלך כו'. וכמו"כ בתפלה, דענין התפלה הו"ע אני בצדק אחזה פניך כו'⁸², וע"י ההתבוננות ברוממות הא"ס, נכרת אחיזת החיצונים אשר מסביב מבחוץ, ולהיות התגלות הנה"א כו'.

קיצור. והנה כנס"י נק' ג"כ תמתי, שמשלימים. וביאר הה"מ נ"ע, ע"ד דמות כמראה אדם, האדם הוא ד' מ', וכשמתדבק בהקב"ה ה"ה אדם. הנה בכללות, דם הוא הנפש החיונית, וא' הוא הנה"א, דשרשו מש' הוי' במילוי אלפי"ן. גם הוא בחי' פלא (מופלא הסמוך לאיש), בחי' הרצון שבו, וגם כללות הנה"א לגבי הגוף ונה"ב, שהן בחי' מדבר ודומם. וכאשר מאיר גילוי הנשמה בפנימיות בנה"ב, זהו בחי' אדם. והוא ע"י התפלה, דהנה, חשכת הלילה הוא התגברות החומריות, ובבקר מתחדש באור הנשמה, ועדיין הנשמה באפו, ולכן או' מודה אני, רק הודאה כללית, והתפלה היא לזכך הנה"ב להיות כלי. ותחלה הוא ברכת השחר, להעביר רוח"ט, וקרבתו, להיות בבחי' קירוב (והוא בדוגמת חקיקה מבחוץ ומבפנים). אח"כ הודו לה', הודאה פרטיות, וקראו בשמו, ע"י התשבחות. ופסוד"ז לזמר עריצים, דסביב רשעים י"ל בחי' הלבושים דמחדו"מ, שבזה הוא האחיזה. גם י"ל בחי' מקיפים דקלי', דהתאוה היא פנימי, שמגשם מאד ומחשיך הנה"א, וגרוע מזה המקיפי' דקלי', שמגדיר ומגלים, ורחוק מהתיקון. ורוממות אל הוא שמכרית הרע שמסביב, שיהי' התגלות הנה"א.

תתו

ושב) והנה⁴⁶ ענין פסוד"ז בנה"ב עצמו הוא להכרית החוחים והקוצים כו'⁶⁶, וכמו עד"מ באילן⁸³, שכורתים הענפים היבשים בכדי שהענפים החיים יצמחו בטוב יותר⁸⁴, וכמו שמבערים החוחים מן הכרם בכדי שהאילנות יגדלו בטוב כו', כמו"כ הוא בהאדם, שנק' עץ השדה⁸⁵, צריכים להכרית החוחים והקוצים המונעים ומעכבים, בכדי שיהי' צמיחת האילן שיעלה למעלה כו'. והו"ע החקיקה מבחוץ דנה"ב כו', דלהיות שבטבעו הוא חומרי, וע"כ מקומו הוא בחומרי' העולם, וכידוע דנה"א, להיותו בעצם במדרי' הקדושה, ה"ה נמשך מצ"ע לאלקות כו', דלולא התלבשותו בנה"ב, הרי בעצם טבעו הוא נמשך רק לעניני אלקות, שזהו מקומו כו', והנה"ב, להיות⁸⁶ מהקלי' וחומרי בעצם, מקומו הוא חומרי' העולם כו', ולהיות שזהו מקומו, ה"ה נאחז בזה מאד, דא"א לו

81) ראה לקו"ת אחרי כח, ב.

82) תהלים יז, טו. וראה סה"מ תרל"ג ח"ב ס"ע תסג

ואילך. לעיל פקפ"ב (ח"ב ע' תקיא ואילך).

83) ראה סה"מ תר"ם ח"ב ס"ע תריז ואילך.

84) ראה גם מו"ק ב, ב ובפרש"י. ועוד.

85) שופטים כ, יט.

86) להיות: אוצ"ל: להיותו.

לעלות כו', וצריכים להוציאו ממקומו ומרשותו כו'. וע"ד עוקרין אותו ממקום זה ושותלין אותו במ"א ומשביח כו'⁸⁷, דכמו"כ הוא בנה"ב, דמקומו הוא שמוטבע בעניני החומריות, והחקיקה מבחוץ הוא להוציאו מההטבעה הכללי' הזאת. והוא ע"י ההתבוננות דפסוד"ז, שהן עניני' שלמעלה מהשגה בעצם הענין, שאין לו מקום בשכל, וכמו ברי' יש מאין, שאין מקום בשכל כלל איך ומה הוא, שמאין ואפס המוחלט יהי' מציאות יש כו', וההתבוננות בזה הוא רק איך שהדבר כך הוא, שנתהווה יש מאין, שזה מוכרח בשכל שהיש נברא מאין דוקא, די' יש מיש א"א להיות, כ"א שיהי' אין באמצע⁸⁸, וגם שא"א להיות יש מיש עד א"ס⁸⁹, שה"ה מוגבל כו', וכמשי"ת⁹⁰. וזהו ברוך שאמר והי' העולם⁹¹, דהעולם שהוא מציאות היש, נתהווה מבחי' דבור העליון כו', ברוך אומר ועושה כו'⁹¹, כי הוא אמר ויהי כו'⁹², גדול אדונינו ורב כח כו'⁹³, שבכ"מ בפסוד"ז מבו' ענין התהוות יש מאין כו'. וגם ההתבוננות באופן התהוות יש מאין, והפלאה הענינים בזה כו', וכמשי"ת. שכ"ז פועל התפעלות גדולה בנפש, וזה מעלה את הנה"ב, שעומד במעלה ומדרי' גבוה יותר כו', והוא שמשנתנה ממקומו בבחי' יציאה מההטבעה שלו כו'. ועם היות שלא נתברר בזה בפנימיותו, שלא להתאוות את החומריות כו', אבל מ"מ, היציאה מההטבעה שלו בכלל נעשה עי"ז כו' (ומובן שזהו תיקון גדול יותר, וכמו שינוי ממהות למהות כו', שהרי זה פועל בנה"ב שעומד למעלה מהענינים החומריים, ואינו שייך לזה כ"כ, ובעבודה, זה שאינו שייך להענינים החומריים, ה"ז גבוה במדרי' ממה שאינו רוצה בהחומריות כו', דכאשר אינו שייך לזה, ה"ז בבחי' מיאוס בהם כו', וכמו"כ כאן, הגם שאינו במדרי' זו, מ"מ, ה"ז שמרוחק מהחומריות, ואינו שייך לזה כ"כ, ה"ז תיקון גדול כו', וע"כ באמת זהו ע"י אור נעלה יותר, דהיינו ענין שלמעלה מהשגה בעצם כו'). ואז יכול להיות עלי' שלו להיות בבחי' כלי, שהו"ע החקיקה מבפנים כו'⁹⁴.

תתז

וזה בברכת ק"ש, בהתבוננות הביטול דשרפים ואופנים, איך ששרפים אומרים קדוש⁹⁵, ברצוא וצמאון גדול להכלל בעצמות א"ס ב"ה, ונק' שרפים, שנשרף כל מהותם ברשפי אש הצמאון הזה כו'⁹⁶, ואופנים אומרים ברוך⁹⁷, שכל מבוקשם הוא שיתברך כבוד ה', בחי' המל', ממקומו⁹⁷, משרשה ומקורה העצמי⁹⁸, ויהי' גילוי העצמיות בעולם כו', דכאשר נמשך מבחי' עצמות א"ס במל', אז נמשך גילוי העצמות בעולם כו'. ולהיות דהנה"ב שרשו משמרי האופנים⁹⁹, ע"כ, ההתבוננות בהביטול דשרפים ואופנים, ה"ז פועל

93 שם קמז, ה.

94 ראה לקו"ת בחוקותי מז, ד. לעיל פ"צ (ח"א ע' רלג).

95 ישע"י ו, ג. וראה חולין צא, סע"ב ואילך ובתוד"ה

ברוך – שם צב, א.

96 ראה לקו"ת נשא כח, ד. סה"מ תר"ל ע' צב. תר"ל"ה

ח"א ע' ו. תרל"ח ע' טז. תר"ם ח"א ע' מ.

97 יחזקאל ג, יב. ראה חולין שם.

98 ראה מאמרי אדה"ז תקסט ע' רב. ע' ריג ואילך.

סהמ"צ להצ"צ קעח, ב. קפג, ב. אוה"ת שלח ע' תקיג. סה"מ

תרל"ד ע' רמג ואילך. תרל"ח שם. וש"נ.

99 ראה עץ חיים שער נ (שער קיצור אבי"ע) פ"ט. לקו"ת

ויקרא ב, ב. האזינו עד, ג. שה"ש מב, ד. ובכ"מ.

87 ראה שמו"ר פמ"ד, א: מה הגפן כשבעלי' מבקשין

שתשביח מה הם עושיין, עוקרין אותה ממקומה ושותלין אותה במקום אחר והיא משבחת.

88 ראה תורת חיים בשלח קפו, ד ואילך. סה"מ תרל"א

ח"א ע' רצו ואילך. תרנ"ט ע' ס. וש"נ.

89 ראה מורה נבוכים ח"א ספע"ג (ההקדמה האחת

עשרה). ח"ב הקדמה א"ג. כו. וראה ספר החקירה להצ"צ לה,

ב ואילך.

90 ראה לעיל פק"נ (ח"ב ע' שצט). לקמן פשע"ד (ע'

ותתיג).

91 פסוקי דזמרה.

92 תהלים לג, ט.

הביטול בנה"ב, שיהי' בו הטי' לאלקות כו¹⁰⁰. ועם היות שאין בו עדיין בזה השגה פנימי, ושירצה באלקות, הנה האו"מ מהביטול דשרשו ומקורו (והו"ע האש של מעלה¹⁰¹ דנה"ב כו, וכמ"ש בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו¹⁰²), פועל בו ההטי' עכ"פ לאלקות כו, שזהו התחלת החקיקה מבפנים כו.

ואח"כ בהתבוננות דה' אחד¹⁰³, הרי ידוע¹⁰⁴ דהתבוננות זאת והביטול דאחדות ה' הוא בנה"א דוקא, להיות דאמיתית השגה הזאת ושיונח הענין בנפש, הוא בנה"א דוקא, וכ"ש שהביטול באחדותו ית' זהו רק בנה"א כו, מ"מ, יכול להיות השגה זו גם בנה"ב, שיבין היטב איך שבאמת הכל בטל ומיוחד כו, שהרי זאת מושג ומובן היטב, דהתהוות המציאות והישות הוא דוקא מבחי' הצמצום והעדר האור והגילוי, דמגילוי אור א"א להיות מציאות יש כו. וכמו שמרגיש האדם בעצמו בבחי' המציאות שבו, וכמו בהאותיות, דאות' הדבור הן אות' מורגשים אל הזולת, ואות' המח' הן אות' דקים ורוחני, שזהו מפני שבמח' מאיר אור הנפש יותר, ע"כ האות' רוחני יותר, ובדבור האור מצומצם, וע"כ הן אות' מורגשים כו. וכמו"כ יובן דהתהוות מציאות היש הוא דוקא ע"י הצמצום, שהוא בחי' העדר האור והגילוי כו. וג"ז מובן שלגבי או"א"ס אין שום דבר מעלים ומסתר, ומאיר האור בגילוי לאחר הצמצום כמו קודם הצמצום כו, שגם זה מרגיש האדם בעצמו, בבחי' הצמצום וההעלם שאדם מצמצם ומעלים גילוי הכחות שלו, הרי ביכולתו שאחר שמצמצם יאיר האור בגילוי ממש כמו קודם שצמצם א"ע כו. ועומק הענין בזה, דכאשר מאיר גילוי האור לאחר שצמצם א"ע, הנה הדבר שנתהווה ע"י אינו מתבטל לגמרי, שהרי בהצמצום שצמצם א"ע, נתחדש איזה דבר, והדבר הזה שנתחדש אינו מתבטל לגמרי כאשר מאיר האור והגילוי להיות כאלו לא נתחדש דבר, רק שהדבר גופא אינו בבחי' מציאות כו. ויובן זה בהמשל הידוע מהשפעת השכל מהמשפיע אל המקבל¹⁰⁵, הרי בהמשפיע, בגילוי אור שכלו לעצמו, אינו ניכר כלל חיצוני השכל השייך אל המקבל, וזהו מפני שהמשפיע עומד אז למעלה מערך המקבל ומובדל מזה לגמרי, ע"כ אינו ניכר כלל השכל השייך אל המקבל, רק שנמצא כלול בהעלם כו, וע"י הצמצום שמצמצם ומעלים אור שכלו בעצמו, נמצא בו חיצוניות השכל השייך אל המקבל, והיינו מפני שאז הוא בבחי' שייכות אל המקבל, משו"ז נמצא האור שכל השייך אל המקבל כו (ולכן דוקא כאשר צמצום והעלם שכלו בעצמו הוא בשביל השפעה, אז דוקא ע"י הצמצום נמצא וניכר חיצוני אור השכל כו, וכמ"ש במ"א¹⁰⁶). והנה, המשפיע, גם לאחר שצמצם א"ע, ביכולתו להאיר אור שכלו העצמי כמו קודם שצמצם א"ע, ומ"מ, גם אז אין חיצוני השכל מתבטל, רק שרואה בחיצוני השכל כל הפנימיות והעצמיות כו, אבל אינו מתבטל לגמרי. וזה מפני שגם כשמאיר אצלו אור הפנימי, הוא ע"י הצמצום, והיינו שאינו מובדל

(100) ראה לקו"ת ויקרא שם. לעיל פשני"ז (ח"ג ע' תתקצג).

(105) ראה סה"מ תרנ"ז ע' קלט. תרנ"ט ע' רה ואילך.

תרס"א ע' קפה. תרס"ג ח"א ס"ע פה ואילך. תרס"ה ע' קפג.

המשך תרס"ו ע' שפא. סה"מ תרס"ח ע' כו. ריו. ע' קסד. עת"ר

ס"ע סה ואילך. וש"נ. אעת"ר ע' רכ. לעיל פשכ"ט (ח"ג ע'

תתיקט). ד"ה באתי לגני תשי"ז (תו"מ סה"מ באתי לגני ח"א

ע' רלד ואילך).

(106) ראה סה"מ תרס"א שם.

(101) ראה תו"כ ויקרא א, ז. עירובין סג, א.

(102) המשך תרס"ו ע' קפו ואילך.

(103) ואתחנן ו, ד.

(104) ראה תו"א וישב כט, ב ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' קלה.

עת"ר ע' יח ואילך.

תתח

מהחיצוני' כמו קודם שצמצם עצמו שהי' מובדל לגמרי מהחיצוניות, ואחר הצמצום, גם כשמאיר האור הפנימי, אינו מובדל לגמרי מהחיצוני' כו', וע"כ, חיצוני' השכל אינו מתבטל בזה, רק שזה גופא הוא בלתי מוגבל אצלו, שמאיר בו ריבוי אור, ואינו מוגבל בהתפשטות שלו כו', וגם שיודע ומבין גם את החיצוניות בכמה אופנים שונים כו', שהרי גבי המקבל, לבד זאת שהשכל מוגבל אצלו בהתפשטות שלו, ה"ה יודע את הענין רק באופן הזה שהשפיע לו, ובאמת כל אור שכל יכול להיות בכמה אופנים שונים, ושכל האופנים הם אמת (ובאים מנקודה אחת כו', וכמ"ש במ"א¹⁰⁷), וכן הוא בהמשפיע, כשמאיר בו אור הפנימי, ה"ה יודע ומשיג את החיצוני' בכמה אופנים שונים כו', והיינו שהחיצוני' הוא בבחי' בל"ג כו'. ומכ"ז יובן ענין ה' אחד, שהעולמות, גם אחר שנתהוו, הם בטלים ומיוחדים בתכלית, ולא שהם כאלו לא נתהוו, רק שגם כמו שנתהוו, ה"ה בבחי' ביטול, שאינם בבחי' מציאות בפ"ע, כ"א בטלים בתכלית כו'. וכ"ז ביכולת גם הנה"ב להבין הענין ע"י לבושי השגה הנ"ל, ושיהי' הביטול בזה עכ"פ שלא להפריד את הדברים הגשמי' ע"י תאוות לבו, דבאמת הכל בטל ומיוחד כנ"ל, ורק כשהאדם מתענג בזה בתענוגי בנ"א, ה"ה מפריד את הדבר, כי גם את העולם נתן בלבו¹⁰⁸, שהעולם נתון בלבו של אדם כו', וההתבוננות הנ"ל פועל בהנה"ב שעכ"פ לא יפריד הדברים מאחדותם כו', דבנה"א, ע"י התבוננות בה' אחד הוא בבחי' ביטול ממש, שנכלל ממש באחדותו ית', ובנה"ב הביטול הוא שעכ"פ לא יפריד כו', או שהדברים הגשמי' שלו יהי' בהם ענין אלקי כו', והיינו שכל דבר שאין בו ענין אלקי, לא יעשה הדבר ההוא, כ"א הוא עושה רק מה שיש בזה ענין אלקי כו'. וזה נעשה יותר ע"י ההתבוננות בה' אחד מלמעלמ"ט, דהיינו שהכל הוא אלקי כו', וע"כ לא ישמש בשום דבר שלא לצורך ענין אלקי, כ"א מה שיש בזה ענין אלקי כו'.

אמנם עיקר ההתבוננות השייכה לנה"ב הוא ההתבוננות דבשכמל"ו¹⁰⁹, והוא, דמה שהעולם נתהווה בבחי' יש, זהו מההארה האלקי' שבערך העולמות, וזהו בשכמל"ו כו', וההתבוננות בזה הוא איך שבכל דבר יש אור וחיות אלקי, והעיקר הוא האלקי' כו', וגם באופן האור והחיות האלקי' כו', שע"י אריכת ההתבוננות הזאת, נעשה ביטול פנימי בהנה"ב, שרוצה באלקות, והו"ע ואהבת כו' בכל לבבך, בשני יצריך כו', והיינו שנעשה כלי לאור הנה"א להיות גם הוא בבחי' אה' לאלקות כו' (וכמו"כ אח"כ בעסק התורה מאיר האור ג"כ בנה"ב כו'). ואז הוא במדרי' אדם, א' דם, שהדם הוא הנה"ב נעשה כלי לא' הוא הנה"א, שמתחברים יחד כו'.

קיצור. ובנה"ב עצמו, פסוד"ז הוא החקיקה מבחוץ, שע"י ההתבוננות בענין ברי' יש מאין, שזה למעלה מהשגה, והשגת השכל הוא שמוכרח שכן הוא, ואופן ההתהוות והפלאת הענין, מתעלה עי"ז ונעשה מובדל מהחומריות (והוא כעין שינוי המהות, ולכן הוא מענין האלקות הבלתי מושג). והחקיקה מבפנים בברכת יוצר, שהאו"מ דשרשו ומקורו, עושה בו ההטי' לאלקות. והתבוננות דה' אחד, עיקרה שייך לנה"א, ומ"מ יכול להיות מושג גם לנה"ב, דהתהוות המציאות הוא מהצמצום, ולגבי או"א"ס אין

108) ע"פ קהלת ג, יא. וראה לקו"ת במדבר ה, ריש ע"ב.

109) = דברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד (פסחים נו, א).

107) ראה סה"מ תרנ"ט ע' ו. ו. תרס"ט ע' סד. עזר"ת ע' צא.

עטר"ת ע' מז. תרפ"ב ע' קעב. וראה לקמן ע' ותצ.

הצמצום מעלים, ומאיר כגילוי גם לאחר הצמצום, וממילא העולמות מתבטלים, ולא שמתבטלים בבחי' העדר, כ"א שהמציאות אינה מציאות. ומבו' משל ע"ז משכל. ובנה"א פועל זה ביטול ואחדות ממש, ובנה"ב הוא שלא יפריד הדברים מאחדותם, או שהיה בהם ענין אלקי דוקא, וזה בא ביותר מהיחוד דמלמעלמ"ט. והעיקר השייך לנה"ב הוא בשכמל"ו, ההתבוננות באלקות שבעולמות, ועי"ז ואהבת בשני יצריך. ואזי הוא בחי' אדם, התחברות א' דם.

והנה (שצג) במ"א¹¹⁰ מבו' ענין נשמה כאפו¹¹¹ בנה"א גופא, דקודם התפלה אין להנשמה המלוכשת בגוף התחברות עם שרש ומקור הנשמה שלמעלה כו'. דהרי אנו אומרים¹¹² נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת אתה יצרת אתה נפחת בי, וכת'¹¹³ ויפח באפיו נ"ח¹¹⁴, דשרש הנשמה היא בחי' טהורה, היינו כמו שהנשמה היא באצי'¹¹⁵, ואתה בראת כו' הן בחי' ביע' כו'¹¹⁶. ונת"ל פ' שס"ה¹¹⁷, דמה שמתלבש בגוף הוא רק בחי' בראת יצרת כו', אבל שרש הנשמה ה"ה למעלה כו'. וענין התפלה הוא לחבר הנשמה שבגוף עם שרש הנשמה כו'. וקודם התפלה, שאין עדיין התחברות זאת, נק' זה נשמה באפו, דהיינו רק בחי' ויפח באפיו כו'. ופי' נשמה באפו הוא שהנשמה היא בכחי' מקיף עדיין, ואינה בבחי' התלבשות בגוף כו', וקאי ג"כ על הנשמה המלוכשת בגוף, דקודם התפלה אינה בהתגלות עדיין כו', וממילא אין התחברות להנשמה שבגוף עם שרש הנשמה כו', דבכדי שהיה התגלות שרש הנשמה הוא ע"י התגלות אור הנשמה המלוכשת בגוף, דבחי' הנשמה דנר"ן היא בבחי' ממוצע לבא לשרש הנשמה כו', וכמשי"ת. ועז"א דקודם התפלה נשמה באפו. דהנה, החוטם הוא שער להנשמה, והיינו לשרש הנשמה, דז"ע ג"כ מה שהחוטם הוא שער המוחין¹¹⁸, דהנשמה שורה במוח¹¹⁹, והיינו כללות הנשמה שלמע' מהתלבשות כו'. וזהו דריח הוא שהנשמה נהנית ממנו, ולא הגוף¹²⁰, והיינו הנשמה שלמעלה מהתלבשות בגוף כו', כידוע ומבו' במ"א¹²¹. ועז"א דקודם התפלה עדיין נשמה באפו, בבחי' מקיף לבד. וע"י התפלה הוא שנעשה ההתחברות, שבאים לבחי' שרש ומקור הנשמה, ושיהי' התגלות שרש הנשמה בנשמה המלוכשת בגוף כו'.

והענין הוא¹²², דהנה, מש"א¹²³ נשמה שנתת בי, ענין נשמה זו, אין ר"ל בחי' השכל, דהשכל אינו מעקרי מהות הנשמה, שהרי השכל יש בו שינויים דקטנות וגדלות, כמו ימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכ'¹²⁴, שהשכל מתגדל ומתרחב מזמן לזמן, וגם, לפעמים מוחו ושכלו מבולבלים, ולפעמים השכל זך וצלול כו'. והגם שכ"ז הוא ע"י כלי המוחין, הרי מ"מ, התגלות המוחין הוא לפי אופן הכלים, ומשתנה לפי אופן הכלים. שכ"ז אינו שייך

תקפט ואילך.

116) ראה תקו"ז תכ"א (מט, א. נג, א). תכ"ז (עב, ריש ע"ב).

עץ חיים שער ו (שער העקודים) ספ"ה (מ"ק). תניא פנ"א.

117) ברכות מג, ב.

118) ראה סה"מ תרנ"ד ע' פו. תרנ"ז ע' קסג. וראה גם

שערי אורה ז, ב. יא, א ואילך.

119) איוב לב, ז.

110) ראה אוה"ת ענינים שבהערה 1.

111) בראשית ב, ז.

112) = נשמת חיים.

113) ראה סידור האריז"ל במקומו. פרי עץ חיים שער

הברכות רפ"ז. לקו"ת פ' ראה כו, א.

114) ח"ג ס"ע אטו ואילך.

115) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' סג. מאמרי

אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ח"א ע' קלב ואילך. נ"ך ס"ע

בעצם הנשמה, דכל עצם בלתי משתנה כו'¹²⁰. וגם, הלא שכל יש לכולם, לא בישראל דוקא, והנשמה ה"ה נשמה אלקי' כו'. ועם היות שהשכל דנה"א נלקח מע"ס דקדושה, דהשכל דנפש החיונית הוא יש, ונלקח מק"נ¹²¹, והשכל דנה"א הוא מקדושה, וענינו הוא השגת הביטול, איך כולא קמי' כלא חשיב כו'¹²², מ"מ, אין זה עצמות הנשמה, דעצם הנשמה הוא למעלה מהשכל, והשכל וכן המדות הן רק כלים להנשמה כו'. וזהו דאי' בע"ח¹²³ נשמה ונשמה לנשמה, דכחות הנפש, שכל ומדות, הן בחי' נשמה אל הגוף ונה"ח¹²⁴, שהן כלים אל הכחות דנשמה (שהן עשר כחות בכלל שמהע"ס¹²⁵, ומתחלקים לתרי"ג כחות כו', והו"ע בחי' ציור אדם כו'). ויש מדרי' שלמע' מזה שנק' נשמה לנשמה, והוא שהעשר בחי' דנה"א הן רק כלים וגוף לגבי בחי' זו כו'. והוא העיקר האלקו' דנשמה, שעז"נ¹²⁶ נר ה' נשמת אדם, שהוא בחי' נר ה' ממש כו'. והוא בחי' רצון פשוט שבנפש, שנת"ל פ' הני"ל¹²⁷ שזהו מבחי' א"ס שבנפש כו'. וזהו עיקר הנשמה, שהוא למעלה, ואינה מתלבשת בגוף כו'. אך תכלית הכוונה הוא שיהי' התגלות עיקר הנשמה, ושתהי' בבחי' גילוי בהנשמה המלוכשת בגוף כו'. וז"ע התפלה, שהיא התחברות בחי' נשמה עם בחי' נשמה לנשמה כו'.

תתי

והענין¹²⁸, דהנה ידוע¹²⁹ דבסולם דתפלה¹³⁰ יש ד'¹³¹ שליבות, והן נגד נר"ן ונשמה לנשמה. ועל בחי' נשמה נא'¹³² נשמת שדי תבינם, והרי האלקו' דנשמה זהו בחי' נשמה לנשמה כנ"ל, והיינו בחי' הרצון פשוט שלמעלה מטו"ד כו', ונשמה ה"ה בחי' שכל והשגה כו', ומ"מ נק' נשמת שדי, מפני שהיא בחי' כלי שע"י היא התחברות הנשמה שבגוף עם שרש ומקור הנשמה כו'. דהנה נת"ל פ' שס"ז¹³³, דהתעוררות והתגלות הרצון פשוט הוא ע"י ההתבוננות בבחי' עצמות אוא"ס ב"ה, וזה בא ע"י ההשגה תחלה במה שמושג כו', וז"ע מ"ש נשמת שדי תבינם, שהו"ע¹³⁴ להבין¹³⁵ דבר מתוך דבר כו'¹³⁶, דנשמה היא בבחי' השגה בהאלקות המושג, והיינו בבחי' הארה האלקי' שנתצמצמה ונתלבשה בעולמות כו', ועי"ז באים לבחי' הידיעה וההשגה דאוא"ס שלמעלה מהעולמות כו' (וכמשנת"ל פ' שס"ט¹³⁷ בענין השגת המלאכים כו'), והיינו, שמובן שהאור האלקי המתלבש בעולמות

ח"ג ע' קמא ואילך. ספר השיחות תש"ז ס"ע 142 ואילך.
 (130) ראה זהר שבהערה 61.
 (131) ראה תנחומא הובא במורה נבוכים ח"ב פ"י. רמ"ז לזח"א קנ, א בשם רז"ל (הובא בלקו"ת בלק ע, ב). מגלה עמוקות פ' ויצא.
 (132) איוב לב, ת. ראה רמב"ן בראשית ב, ז. מאמרי אדמו"ר האמצעי פ' זכור ע' תלה.
 (133) ח"ג ע' איז ואילך.
 (134) ראה אוה"ת ויקהל ח"ו ע' ב'קלא. ענינים ע' טו. ע' כ.
 סה"מ תרל"ג ח"ב ע' שכת.
 (135) חגיגה יד, א.
 (136) ראה תו"א בראשית א, א. אוה"ת בראשית ח"ו תתרכד, ב ואילך. סה"מ תרל"ח ע' רכב ואילך. עת"ר ע' ב ואילך. ד"ה פנים בפנים עטר"ת. תרצ"ג. תרצ"ז (סה"מ עטר"ת ע' תקפב ואילך. תרצ"ג ע' תקכה ואילך. תרצ"ז ע' 276). ועוד.
 (137) ח"ג ע' איכד ואילך.

(120) ראה תורת חיים וישב רא, ב. בא עח, ב. מאמרי אדמו"ר האמצעי פ' זכור ע' תעד. וש"נ.
 (121) ראה תניא פ"ז.
 (122) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.
 (123) שער ד (שער און חוטם פה) פ"א. רפ"ג. שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. ועוד.
 (124) = נפש החיונית.
 (125) = שמהעשר ספירות.
 (126) משלי כ, כז.
 (127) ספספ"ה (ח"ג ע' איז).
 (128) ראה אוה"ת במדבר ע' ד ואילך. סה"מ תרל"ג ח"ב ע' שכו ואילך. וראה לעיל פר"נ (ח"ג ע' תרצב ואילך).
 (129) ראה מגלה עמוקות אופן קצו (הובא בילקוט ראובני עה"פ (ויצא כח, יב) 'סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה'). אופן רג. של"ה חלק תושב"כ ר"פ ויצא (רצא, סע"ב ואילך). לקו"ת בשלח ב, ב ואילך. סה"מ תרנ"ה ע' רכב ואילך. תש"ח ע' 80 ואילך. אגרות יקודש אדמו"ר מהור"י צ

הוא בחי' הארה בלבד, ובהכרח שיש בחי' עצמיות אוא"ס שאינו בגדר התלכשות כו' (דבזה משתווה השגת הנשמות להשגת המלאכים, דגם השגת הנשמות בקדושת העצמות הוא ע"י ההארה כו'), ומהשגת פרטי המדרי' דההארה האלקי' שבעולמות, יכולים לבוא על השגת אופן ההפלאה דאוא"ס ב"ה, שע"י כ"ז מתגלה בחי' הרצון פשוט שבנפש, כמשנת"ל. וזהו שע"י בחי' נשמה נעשה התחברות הנשמה שבגוף עם שרש ומקור הנשמה, שהרי בהתעוררות והתגלות בחי' הרצון שבנפש, הרי הכחות עולים ומתכללים ברצון זה, וכידוע שהרצון מושך אליו כל הכחות, וכמ"ש במ"א¹³⁸ בענין שרפים עומדים ממעל לו¹³⁹ כשם הכעש"ט ז"ל, דכמקום שרצון האדם שם הוא, והיינו לפי שכל הכחות נמשכים אחר הרצון ונכללים בו כו'. אמנם הכוונה בהתחברות הנ"ל הוא לא זו בלבד עליית הכחות בהרצון, כ"א שיאיר בחי' שרש הנשמה בהנשמה המלובשת בגוף כו'. וענין הגילוי הזה, הנה לבד זאת משנת"ל פ' שס"ח¹⁴⁰, דנקודת האמת דהרצון שבנפש יש בכל הכחות דשכל ומדות עד סוף מעשה, והו"ע התמימות כו' (וזה אם שהוא כן בעצם טבעו שיש בו בחי' התמימות, או שפועל כן ע"י עבודה, והיינו שע"י העבודה בבחי' הביטול דהרצון, נעשה התמימות בכל הכחות כו'), הנה זהו רק מה שנקודת הרצון (היינו הביטול) נמצא בכל הכחות, לא שהכחות עצמן יש בהם גילוי בחי' העצמי של הנפש (דהיינו שבהשכלת השכל עצמו או שהמדות עצמן יהי' בהם התחדשות דבר מהתגלות כח העצמי של הנשמה כו'). אך שיהי' בהכחות עצמן מעצם הנשמה, י"ל שז"ע מ"ש במ"א¹⁴¹ בענין שהמקיף נותן כח בהפנימי כו'. וכידוע¹⁴² דמקיף דחי' נק' מזלא, והוא בחי' שרש הנשמה ומקור הכחות הפנימי, שממנו נוזל ונוטף בהכחות הגלויים כו'. והנה, מה שהוא בבחי' מקור, ה"ז בהעלם, שאין עצם המקור מאיר בגילוי כו', וכמו מזל מחכים¹⁴³, שזהו רק מה שממנו נמצא ההשכלה שבאה בבחי' צמצום (וכמו בבחי' דילוג, שז"ע מזלות שהן בחי' שערות כו'), שהגילויים הן מ"מ באין ערוך לגבי המקור (עם היות שאין זה בבחי' יש מאין ממש, וכמ"ש במ"א¹⁴⁴). אך מה שהמקיף נותן כח בהפנימי הוא שהפנימי¹⁴⁵ בבחי' תוס' אור רב, וכמו בהשכלות רבות ועמוקות מאד בכל ענין שכלי, ובנביעה רבה ממקור השכל, והיינו מחמת גילוי המקור, שמזה הוא הנביעה ביותר והשכלי' נעלים ביותר כו', ועם היותם בבחי' מציאות שכל, ה"ה נעלים ביותר, מחמת כח המקור שמאיר אצלו בהתגלות כו', וכמו מי שהוא חכם מצד עצם כח חכמתו, וכמו וה'¹⁴⁶ נתן חכ' לשלמה כו'¹⁴⁷. וז"ע ההתחברות, שהכחות פנימי' המה נעלים ביותר על ידי גילוי העצמות בהם כו'. דכמו"כ

תתיא

(144) ראה גם סה"מ תרמ"ו ע' ג. לעיל פשט"ז (ח"ג ע' תתעט ואילך).

(145) שיהפנימי: אוצ"ל: שהפנימי נעשה.

(146) מלכים"א ה, כו.

(147) ראה תורת חיים בא קיב, א ואילך. ועם הוספות וכו' – סה"מ תרנ"ב ע' קה ואילך; תרס"ג ח"א ע' עז ואילך; תרס"ד ע' עא ואילך. לעיל פפ"ו (ח"א ע' רכ). וראה פירוש המלות סא, א. שערי תשובה ק, סע"ד ואילך. המשך תרס"ו ס"ע קי. ע' קיב. סה"מ תרס"ט ע' כו. ע' מד. ע' סד. לקמן ע' ותתקח. ח"ו ע' וא'שפא.

(138) ראה אה"ת בראשית ח"ו תרכז, ריש ע"ב. לעיל פר"פ (ח"ג ע' תשעז). כתר שם טוב הוספות סימן מת. וש"נ.

(139) ישע"י ו, ב.

(140) ח"ג ע' א"כא ואילך.

(141) ראה סה"מ תרס"ד ע' כ. וראה סה"מ תרנ"א ע' קא. תרנ"ג ע' רנד. תרנ"ו ס"ע רמו. ע' תטו. תרס"ה ע' רצב. לעיל ספקע"א (ח"ב ע' תעה). ועוד.

(142) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי תצא ע' תצט ואילך.

סה"מ תרס"ג ח"א ע' כב ואילך. עת"ר ע' רה ואילך. לעיל פרמ"ג (ח"ג ע' עדרת).

(143) שבת קנו, א.

הוא בעבודה, ענין התחברות שרש הנשמה עם הנשמה שבגוף, דהנשמה שבגוף היא במדרי' נעלית ביותר, ע"י שמאיר בה מבחי' שרש ומקור הנשמה כו', וכמשי"ת.

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש ² יהודה אתה יודוך אחיך. דהנה, ראובן ושמעון הן ב' פרשיות דק"ש, ראובן ע"ש ¹⁴⁸ כי ראה ה', והוא ההתבוננות בגדולת ה' ולהיות כאלו רואה כו', והו"ע לאסתכלא ביקרא דמלכא כו' ¹⁴⁹, שע"י באים לבחי' אהבה, וכמ"ש ¹⁵⁰ פני ארי אל הימין, דארי' אותי' ראי' כו' ¹⁵¹. שמעון ע"ש ¹⁵² כי שמע ה', וע"י הוא בחי' יראה, וכמ"ש ¹⁵³ ה' שמעתי שמעך יראתי, דשמיעה מרחוק, וכן יראה מרחוק כו'. לוי הוא ל' התחברות, הפעם ילווה כו' ¹⁵⁴, והו"ע אמת ויציב ¹⁵⁵, בווי"ן תקטר כו' ¹⁵⁶, וכמ"ש בתו"א ¹⁵⁷ ע"פ זה. וי"ל דראובן הו"ע פסוד"ז, דבהתבוננות זו שייך בחי' ראי', דהתהוות היש מאין אלקי ה"ז מוכרח מאד, וכאלו רואה בראי' חושי' שהאין האלקי מהווה את היש כו', וכמו"כ כח הא"ס שבעולם ה"ז בבחי' ראי', וכמ"ש ¹⁵⁸ שאו מרום עיניכם וראו כו', וכמשנת"ל ¹⁵⁹. ושמעון הו"ע ק"ש, שמע ישראל כו'. ויהודה הו"ע תפלה, שמו"ע, שז"ע הפעם אודה את ה' ¹⁶⁰, בבחי' ביטול בתכלית, לא בחי' אהבה בלבד כו'. והו"ע התגלות שרש ומקור הנשמה, שזהו וראשו מגיע השמימה ¹⁶¹, העבודה דרעו"ד כו'. וכאשר יש התגלות שרש הנשמה, אז הרי כל הכחות נכללים בהרצון כו'. ובחי' זו דהרצון פשוט, הרי יש בכאו"א מישראל, ובזה הכל משתוים כו', דכחות הגלויים, לא בכל א' בשה, דיש שהן בעלי השגה, ויש שאינם בעלי השגה כו', וגם אין דעותיהם שוות כו' ¹⁶², אבל בחי' הרצון פשוט, הרי יש בכאו"א מישראל, ומשו"ז כאו"א יכול לבוא לידי מס"נ על קדה"ש כו', והכל שוים במדרי' עצם הנשמה, וכמ"ש בסש"ב ¹⁶³ שהנפשות מתאימות המה כו'. וזהו שכל ישראל נק' ע"ש יהודה, דאין אדם אומר ראובני אנא, שמעוני אנא, שזהו בכחות הגלויים, אלא יהודה ¹⁶⁴ אנא, שזהו בחי' הרצון פשוט כו'. וזהו יודוך אחיך, שזהו התחברות הנשמה שבגוף עם שרש הנשמה, שזהו תכלית הכוונה כו'. ולהיות שהתחברות היא על שתי אופנים, הא', שהכחות עולים ונכללים בשרש ומקור הנשמה, והיינו העבודה דרעו"ד, ושכל עצמותו הוא ברצון וביטול זה כו', והב', דשרש הנשמה מאירה בהנשמה המלובשת בגוף כו', זהו"ע יודוך ל' הודאה ול' שבח, דהודאה היינו בהתכללות הכחות בשרש הנשמה כו', ושבח שייך בנשמה המלובשת בגוף, דהילול ושבח הוא מצד השגה כו', רק שהיא במדרי' נעלית ביותר ע"י התגלות שרש הנשמה כו'. וענין ידך בעורף אויבך ² הוא, שהענינים הגשמי' יהיו בבחי' עורף, ולא בבחי' פנים, והוא שיהיו רק על צד ההכרח כו'. ועוד הו"ע בעורף אויבך, שהאויב מחזיר עורף, והוא שבורח, דאז

(148) זמירות ליל שבת (אזמר בשבחין). וראה מאמרי

אדמו"ר האמצעי ויחי ע' תקמת. ע' תקנ.

(157) ויחי מה, א ואילך.

(158) ישעי' מ, כו.

(159) פשל"ג (ח"ג ע' תקכז ואילך).

(160) ויצא שם, לה.

(161) שם כח, יב.

(162) ראה ברכות נח, א. סנהדרין לח, א.

(163) פרק לב.

(164) יהודה: בב"ר שבהערה 4: יהודי.

(148) ויצא כט, לב.

(149) ראה זהר ח"א קצט, א. לה, א ואילך. ח"ב רמז, ב.

לקו"ת ש"ש מא, ד.

(150) יחזקאל א, י.

(151) תקו"ז ת"ע (קכב, א). פרדס שער כג (שער ערכי

הכינויים) פרק כ ערך ראי'.

(152) ויצא שם, לג.

(153) חבקוק ג, ב.

(154) ויצא שם, לד.

(155) ברכת ק"ש.

הוא מחזיר עורף כו'. והענין הוא, דביצי"מ כתי'¹⁶⁵ כי ברח הוא, שברחו הם מן הרע, אבל הרע נשאר בתקפו, אבל כאשר הרע בורח, הו"ע דחיית וביטול הרע כו'. וזהו ידך בעורף אויבך, דע"י התגלות שרש ומקור הנשמה, עי"ז הרע נדחה לגמרי כו'. וזהו יהודה אתה, התגלות שרש ומקור הנשמה, ושיהי' התחברות עם הנשמה המלוכשת בגוף, וזהו ידוך אחיך כו'. ושתי אופני ההתחברות הו"ע ידוך ל' הודאה ול' שבח כו', ועי"ז ידך בעורף אויבך כו'.

תתיב

קיצור. ובמ"א נשמה באפו בנה"א, שאינו מאיר עצם הנשמה, וזהו באפו, חוטם, שער המוחין, דשם כללות הנשמה, והיינו מפני שהנר"נ אינו בהתגלות. דהנה, עצם הנשמה הוא הרצון, דשכל הוא שמשנתנה, וגם יש בכל הנבראים, והשכל האלקי, בחי' נשמה, היא ממוצע לחבר עם עצם הנשמה, להבין דבר מתוך דבר, ההשגה שיש בחי' עצמי, והשגת ההפלאה, ועי"ז הוא גילוי הרצון. והכוונה בהתחברות הוא שהעצם יאיר בהפנימי, והו"ע שהמקיף נותן כח בפנימי, שנעשה התחדשות בהכחות פנימים שיהיו נעלים יותר, וכמו בהשכלות עמוקות, ובנביעה רבה, ונעלים ביותר, שבא מכח המקור. וזהו יהודה, תפלה, וראשו מגיע השמימה, ידוך אחיך, ההתחברות עם הנשמה שכגוף.

בס"ד. ש"פ שמות, העת"ר

ואלה¹ שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב². וצ"ל והלא כבר נא' בפ' ויגש³ אלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה יעקב ובניו, ולמה כפל להודיע עוד הפעם בואם למצרים. גם צ"ל השינוי דמהתם להכא, דשם נא' אלה שמות בניו' יעקב ובניו, משמע דיעקב הוא ג"כ בכלל בני ישראל, וכאן אומר את יעקב, שאינו בכלל בניו, וצ"ל עצם הענין איך יעקב בכלל בניו, והלא יעקב הוא ישראל, וכמ"ש⁴ לא יעקב יאמר עוד שמך כ"א ישראל כו', וגם, מה"ע דשם הוא בכלל בניו, וכאן אינו בכלל בניו כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁵ דענין התפלה הוא להיות התחברות הנשמה שבגוף עם שרש ומקור הנשמה, דקודם התפלה נשמה באפו⁶, וקאי על הנשמה שבגוף, שאינה בהתגלות, וממילא לא יש התגלות שרש הנשמה, וע"י התפלה מתגלה הנשמה שבגוף, ומגיעים לשרש ומקור הנשמה, ונעשה ההתחברות כו'. ונת' דענין ההתחברות אינה רק בבחי' עלי' והתכללות הכחות בשרש הנשמה, שזהו העבודה דרעו"ד, כ"א שיהי' גילוי שרש הנשמה בנשמה שבגוף, והיינו שהכחות פנימים יהי' בהם התחדשות מצד גילוי שרש הנשמה בהם, והו"ע שהמקיף נותן כח בפנימי, דהיינו שהשכלת השכל הוא באופן נעלה ביותר ע"י גילוי העצמי כו'.

והנה להבין זה בעבודה, הענין הוא, דהנה, כל נשמה היא כלולה מבחי' נרנח"י, וכן הוא סדר עבודתה, תחלה בבחי' נפש, ואח"כ בבחי' רוח כו', הן בעבודה הכללית (בימי שנותינו בהם כו'⁸), דהתחלת העבודה (גם מצד הנשמה) צ"ל תחלה בבחי' נפש כו', וכן בעבודה הפרטי' בכל יום בעבודה דתפלה, תחלה היא בבחי' נפש, ואח"כ בבחי' רוח כו'.

ותניג וידוע⁹ דבחי' נפש זהו הביטול דהודאה, דביטול זה יש בכאו"א, אפי' במי שהוא רחוק מה', שאינו מעובדי ה' בהשגה והתבוננות אלקי ובהתעוררות אהוי"ר, שאין בו גילוי אור בנפשו כו', מ"מ, יש בו בחי' זו שמודה על האמת, וכמו שאנו אומרים¹⁰ מודים אנחנו לך שאתה הוא ה' אלקינו כו'. ויש בזה כמה חילוקי מדרי'. יש שמודה ואין בו

(5) פשצ"א ואילך (ע' א'פח ואילך).

(6) ישע"י ב, כב. וראה לקו"ת פינחס עט, ד. מאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים ע' שב. תקע"ג ס"ע ד ואילך. אוה"ת בראשית ח"ו תתרכ, א. סה"מ תרמ"ב ע' תסט ואילך. תרפ"ט ע' קבו ואילך.

(7) ראה ב"ר פי"ד, ט. עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) בתחילתו.

(8) ע"פ תהלים צ, י.

(9) ראה אוה"ת משפטים שבעה ערה 1.

(10) תפלת העמידה.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על אוה"ת משפטים ע' א'כט – כנסמן לקמן בהערות.

מאמרים שמיוסדים, כנראה, על מאמר זה: חלק מד"ה ואני תפלת (הב') וד"ה ויהי קול השופר – תר"פ (סה"מ תר"פ ע' ס ואילך. ע' סג ואילך). ד"ה ואלה שמות תשט"ז (סה"מ תשט"ז ע' פט ואילך).

להתחלת וסיום המאמר – ראה תו"א שמות מט, א, נ, א ואילך.

(2) שמות א, א.

(3) מו, ח (ושם: ואלה).

(4) וישלח לב, כט.

הרגש הביטול בזה, וכמו גנבא אפום מחתרתא כו'¹¹, שהגם שמאמין באלק' ושהוא משגיח כו', ה"ה עושה היפך רצונו לגמרי כו'. ויש שההודאה היא אצלו בבחי' הרגש, שמתבטל בהודאה זו (עד שפועל גם על הטבעי' שלו, שכופה א"ע בענינים הטבעי' שלו, ע"י הרגש ההודאה שאתה הוא ה' אלקינו, שזהו כללות ההרגש דאלקות ושיש לו מרא ורבון כו', דמשו"ז ה"ה כופה את הטבעי' שלו כו'. ועם היות שזהו רק כפי' בפועל (היינו רק בכח ועוז, בדרך הכרח כו'), מ"מ, ע"י הביטול דהודאה הכפי' היא בנקל יותר, שאינו כבד לו כ"כ לכוף א"ע, ואינו בהכרח כ"כ כו'). וכללות ענין ההודאה הוא בהכרח שיהי' ככאו"א, ומאן דלא כרע כמודים לא יקום לתחה"מ¹², שכשאין בו גם בחי' הודאה, אין בו שום טוב כלל כו'. ולפעמים אמרו שדרתו נעשה נחש¹³, היינו כמו נחה"ק¹⁴ כו'. אמנם בכל א', גם בנשמות הגבוהות, ההתחלה היא בבחי' הודאה (היינו בעבודתו בתפלה בכל יום), דמיד בקומו משנתו אומר מודה אני כו'¹⁵. וזה גופא יכול להיות בבחי' התגלות גדולה בנפש, ובבחי' ביטול ממש, ומ"מ ה"ז בבחי' הודאה כו', היינו שאין בזה עדיין השגה אלקית, רק בבחי' הודאה לכד כו'.

ואח"כ הוא בחי' רוח¹⁶, והוא בפסוד"ז, בחי' התפעלות המדות שבלב כו'. ובכדי שיהי' התפעלות המדות, ה"ז ע"י התבוננות דוקא (דהתפעלות המדות בלא התבוננות ה"ז דמיון שוא), אך ההתבוננות הוא מבחי' השכל השייך אל המדות כו', והן בחי' חיצוני' המוחין, דהיינו המוחין כמו שהן בבחי' עילה אל המדות, והוא שנוולד מזה התפעלות הלב כו', ועם היות שגם במוחו מתפעל בהענין המושג, מ"מ, העיקר הוא שנוולד מזה התפעלות המדות שבלב כו'. דבד"כ הוא ההתבוננות בהארה האלקי' שבבחי' התלבושות בעולמות, וכמו בענין התהוות יש מאין, ואיך שואתה מחי' את כולם כו'¹⁶, דבזה יש השגות גדולות מאד, תחלה בהכרחות הענין דהתהוות היש הוא מאין, דאין דבר עושה א"ע כו'¹⁷, דכאשר אנו רואין מציאות יש ומוגבל, בהכרח שהוא נתהווה, דמה שמציאותו הוא מעצמותו, אינו בבחי' מציאות דבר, ואינו מוגבל (דמה שהוא מציאות, איך ימציא א"ע, וא"כ, הנמצא מעצמו אינו בבחי' מציאות כו'), ומי יגביל אותו כו', וא"כ, כאשר הוא מציאות יש ומוגבל, בהכרח שנתהווה כו'. וגם¹⁸, שהרי מציאותו הוא מהרכבה, וא"כ א"א להיות התהוותו מעצמו. ואנו רואין שהוא נפסד¹⁹, וא"כ בהכרח שהוא הווה כו'. וג"ז מוכרח דהתהוות היש הוא מאין, שהרי א"א להיות יש מיש אלא א"כ שיהי' אין באמצע²⁰, וכמו שא"א להיות צמיחת התבואה מהגרעין רק כאשר נרקב הגרעין, כי א"א להיות מיש א' עוד יש.

17) האמונות והדעות להרס"ג מאמר א פ"א. חובת הלבבות שער א (שער היחוד) ספ"ה פ"ו. וראה ספר החקירה להצ"צ ז, ב. קה, א.

18) ראה לעיל פצ"ה (ח"א ע' רמז).

19) ראה לעיל פנ"ג. פשל"ג (ח"א ע' קה). ח"ג ע' תתקכו ואילך.

20) ראה תורת חיים בשלח קפו, ד ואילך. סה"מ תרל"א

ח"א ע' רצו ואילך. תרנ"ט ע' ס. וש"נ. לעיל פק"ג (ח"ב ע' שצט).

11) ברכות סג, א (ע"פ גירסת העין יעקב). וראה לקו"ת ואתחנן ז, א. שער האמונה בהקדמה (ו, א). סהמ"צ להצ"צ מו, א. סה"מ תרפ"ז ע' קב. תש"ט ע' 110.

12) ראה זהר ח"ב ק, א. ח"ג קסד, א. וראה לקו"ת בלק ע"א, א. אוה"ת בראשית ח"ה תתקלו, א ואילך.

13) זח"ג שם. ב"ק טז, סע"א וכתוד"ה והוא – שם, ב.

14) = נחש הקדמוני.

15) ראה סדר היום בתחילתו. שו"ע אדה"ז או"ח מהדו"ק

ס"א ס"ה. מהדו"ת שם ס"ו. סידור אדה"ז בתחילתו.

16) נחמ"י ט, ו.

ועיקר הכרח הוא מזה שא"א להיות יש מיש עד אין שיעור²¹ (שה"ה מוגבל), ובהכרח שיהי' לו התחלה, והיינו שהתהוותו הוא מאין, שאינו בבחי' יש כלל כו', וזהו שהתהוות הגשמי מן הרוחני הוא בדרך יש מאין דוקא. דההתבוננות והעמקת הדעת בזה איך שאין אלקי מהווה את היש, ועומד בו תמיד להוותו, וכמ"ש²² לעולם ה' דברך נצב בשמים, והמחדש בטובו בכל יום כו'²³, ה"ז עושה התפעלות גדולה בנפש, וכללות קירוב נפשו לאלקו' כו'. וזה כלל גדול בהתבוננות, שיהי' ההרגש האלקי בכל ענין שמתבונן כו', דבשעה שעוסק בלימוד והשגת הענין, הרי אז הוא רק ההשגה לבד, לידע ולהשיג את הדבר, אבל כאשר מתבונן בזה, עם היות שזהו ג"כ בהשגה דוקא, צ"ל בזה ההרגש האלקי, והיינו שכללות התעסקות שלו הוא בענין אלקי, וזהו שההרגש אלקי מקיף אותו בכללות בעת ההתבוננות כו'. ובפרטיות הוא הרגש הענין האלקי שמתבונן בו, וכמו בהאור האלקי המהווה מאין ליש כו', שהרי יש כמה מדרי' באלקות, ויש מדרי' שאינם בבחי' מקור ליש, וההארה האלקי' היא בבחי' מקור ליש כו', וע"כ מוכרח בהתבוננות שיהי' העמקת הדעת, והוא להעמיק בכל ענין לידע איך ומה הוא, שזהו כמו הסתכלות בעצם הענין איך הוא, שעיי"ז דוקא הוא קליטת הענין במוחו, שנרגש הענין במוחו, ונרגש בחי' הפנימי' שבהענין, והוא האלקות שבהשגה כו' (והו"ע חוש החסידות שבהשגה המבו' בקונט' ההתפעלות²⁴). דההתבוננות והעמקת הדעת בענין הנ"ל ה"ז עושה התפעלות בנפש וקירוב נפשו לאלקו' כו'. ובד"כ ה"ז מקרב את הדברים הגשמי' לאלקות, דע"י אמית' ההשגה וההתבוננות הזאת איך שהדבר הגשמי אינו דבר בפ"ע, כ"א הוא התהוות מאין האלקי המהווה אותו כו', הנה הגשמי גופו אינו נתפס אצלו בגשם כ"כ, כי רואה בו ענין אלקי כו', ומכ"ש שאין אצלו בחי' החומריות בענינים הגשמי' כו'. וזהו ההתבוננות בכללות ענין ההתהוות יש מאין כו'.

תתיד

קיצור. ובה"ע²⁵ בעבודה דנה"א, הנה התחלת העבודה בכאו"א הוא בחי' נפש, הודאה, שיש בכאו"א מישראל, ויש שהוא בבחי' ריחוק, וכמו גנבא אפום מחתרתא, ויש שמשו"ז יהי' כפיית הטבעית, ויש שהוא בהתגלות גדולה. ואח"כ רוח, התפעלות המדות ע"י התבוננות, אך בחי' המוחין השייכים למדות, והוא בפסוד"ז בהתהוות יש מאין, דכל מציאות בהכרח שיש מציא (ושמציאותו מעצמותו אינו בבחי' מציאות), וגם שהוא מורכב, ונפסד, ומוכרח שהתהוות היא מאין, כי א"א להיות יש מיש, וא"א שיהי' עד א"ס לו. ובכ"ז יהי' הרגש האלקי, שזהו ע"י הדעת, עד שיורגש בפנימיות, ומתפעל על אלקות. גם שזה מקרוב דברים הגשמיים, ולא יהי' הגשמי וכ"ש החומרי תפ"מ²⁶ אצלו.

שצה) **ואח"כ** צריכים להתבונן באופן ההתהוות, והיינו שזהו מהארה אלקי' שירדה ממדרי' למדרי' בריבוי השתל', עד שיהי' בערך להיות מקור ליש כו'. דבפרטי ההתבוננות בזה, צריך להתבונן בהשתל' המדרי' דע"ס דאצי, בחי' חב"ד וחג"ת

(23) ברכת יוצר.

(24) נדפס בספר מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' קל.

(25) - וביאור הענין.

(26) = תופס מקום.

(21) ראה מורה נבוכים ח"א ספ"ע"ג (ההקדמה האחת

עשרה). ח"ב הקדמה א"ג. כו. וראה ספר החקירה להצ"צ לה, ב ואילך. לעיל פק"נ (שם).

(22) תהלים קיט, פט. וראה תניא שעהיה"א פ"א.

כו', איך שמזה א"א להיות עדיין התהוות העולמות, דעם היות שזהו ג"כ ירידה מאוא"ס המאציל ב"ה, דזהו כללות ענין האצ"י שנא' ע"ז וירדתי ואצלתי כו'²⁷, וכמשנת"ל פ' שפ"ה²⁸, מ"מ, ה"ז עדיין בחי' גילוי אור בבחי' קירוב כו' (והיינו שהן מקבלים מאוא"ס ב"ה בבחי' קירוב, בבחי' גילוי ההעלם כו', וכן ההשפעה שלהם הוא בבחי' קירוב כו'). ומה שמקבלים בבחי' קירוב ה"ז בב' ענינים, הא', שאצילות שלהם הוא בבחי' קירוב, בדרך עו"ע, דהיינו גילוי ההעלם כו', והב', דהמשכת אוא"ס בהם הוא בבחי' קירוב וגילוי כו', וכדאי' בע"ח²⁹ דאוא"ס מאיר בכוח³⁰ בקירוב מקום, ובכינה בבחי' ריחוק מקום, ובז"א דרך חלון כו', כ"ז הוא בבחי' קירוב, דהיינו שהאור מאיר בהם בגילוי כו' (וכן ההשפעה מהם הוא בבחי' קירוב, בבחי' גילוי אור כו'). רק כאשר נשתלשל ממדרי' למדרי' עד שנאצלה בחי' המל', שהיא בבחי' ריחוק (הן בקבלתה והן בהשפעתה כו', שהרי אצ"י המל' אינו בדרך עו"ע, כ"א בבחי' נבדל כו', וכמשנת"ל פ' שפ"ח³¹, וכן קבלתה מאוא"ס אינו בבחי' קירוב כו'. והגם דאי' בע"ח²⁹ דבמל' ההמשכה היא בדרך נקב, שזהו בחי' מיעוט לבד, כנודע, הנה להיות שהמל' אצילותה הוא בבחי' ריחוק, גם האור הנמשך אינו בבחי' גילוי ממש כו'. וזהו ההפרש בין בחי' מל' למדרי' העליונות, וכמו בחי' כינה, דהמשכת האור בכינה הוא בריחוק מקום, מ"מ, ה"ז בבחי' קירוב, דהיינו דהאור המאיר בה הוא בבחי' גילוי בה כו', וכמו"כ הוא בז"א כו', והיינו, דלהיות עצם האצילות שלהם בבחי' קירוב, ע"כ האור בהם בבחי' גילוי כו', משא"כ בבחי' מל', שהאצילות שלה היא בבחי' ריחוק, ע"כ גם המשכת האור במל' אינו בבחי' גילוי ממש, כ"א שמתעלם בה כו'. וכן השפעתה הוא בבחי' ריחוק כו'), דמזה יכול להיות ההתהוות כו' (דהתבוננות פרטי' בזה הנוגע בענין ההתבוננות בהתהוות העולמות, הוא בענין השתל' ממדרי' עד שיהי' התהוות המל', שצ"ל דוקא ע"י הקדמת בחי' חו"ב וז"א כו'. וכמו ע"ד"מ דבור האדם, שהוא התגלות אל הזולת, מפני שהאותיות מורגשים והאור מצומצם כו', הרי בכדי שיהי' התגלות הדבור, ויהי' האור המתלבש בדבור, צ"ל סדר ההשתל' דשכל ומדות, שהרי התגלות הרצון א"א לבא בדבור (ובא בקול פשוט דוקא), רק כשבא בשכל, ודוקא בשכל פרטי, היינו כשהשכל בא בפרטי' כו', ואח"כ במדות, וכידוע דלצורך הדבור צ"ל מדות, והוא שירצה בהענין וירצה לדבר כו', ואז בא התגלות הדבור כו'³². וכמו"כ הוא הדוגמא למעלה, דבכדי שיהי' בחי' המל', צ"ל תחלה השתל' בחי' חו"ב כו'. ובעצם בחי' המל'³³, שהיא בחי' התנשאות, דהיינו הארה נבדלת כו', ובבנין המל', שהיא מהמלכיות שבט"ס כו', כמשנת"ל ד"ה הנ"ל³⁴).

תתטו

(31) לעיל ע' א'עט.

(32) ראה אוה"ת שמיני ח"ב ס"ע תסט. סה"מ תרמ"ז ס"ע

קג ואילך. ע' קלט. המשך תרס"ו ע' רצד.

(33) ובעצם בחי' המל': = וכן צ"ל התבוננות בעצם בחי'

המל' כו'.

(34) כמשנת"ל ד"ה הנ"ל: הכוונה לפרק שפח הנ"ל (שו"ה

אינו) שהוא בד"ה ויגש (ובתחילה כתב רבינו שם: „וכמשנת"ל

ד"ה ויגש, ואח"כ תיקן: „וכמשנת"ל פ' שפ"ח").

(27) בהעלותך יא, יז (בדילוג).

(28) לעיל ע' א'עא.

(29) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ג-יד.

שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"א. מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים

ח"א ע' לו ואילך. אוה"ת ענינים ע' קעט ואילך. וראה לעיל

פל"ו. פל"ז. פמ"ג. פפ"א (ח"א ע' עט. ע' פא ואילך. ע' צה

ואילך. ע' רד).

(30) = בכתר וחכמה.

אמנם ג"ז צריכים להבין איך שבמל' דוקא יש כח עליון יותר מבחי' עצמות, וע"כ בחי' המל' מהווה מאין ליש כו', דשרש המל' הוא בבחי' עצמות או"א"ס ב"ה, ונמשך כח הא"ס במל', וע"כ בחי' המל' דוקא מהווה מאין ליש כו'. וכח הא"ס שבמל' הוא ג"כ שנמשך ממדרי' למדרי' עד שיהי' בקירוב אל היש (והוא שהיש יתפוס מקום, והו"ע הרצון בהתהוות מציאות היש ממש כו'. וי"ל בזה, דגם בחי' הרצון שלמעלה מאצי', והיינו בחי' כ"ע³⁵, הוא ג"כ הרצון בהתהוות היש, אך לגבי מדרי' זו, בחי' יש נאצל ה"ז ג"כ בחי' יש, לא דוקא יש נברא כו', אך בבחי' רצון זה, היש הנברא אינו תופס מקום שם, רק לבחי' יש נאצל יש שם תפיסת מקום להיות הרצון ביש נאצל, אבל יש נברא אינו תופס מקום להיות בו הרצון כו'. והיינו לפי שזהו רצון גלוי, ע"כ יש בו חילוקי מדרי'. דהנה, בהרצון הנעלם שלמעלה מהרצון הנ"ל, וכמו בחי' הרצון ומחה"ק דא"ק כו', שם הכל שוין, יש הנאצל ויש הנברא כו', והרצון הוא על הכל, ומשו"ז נתהווה שם הכל, והכל בהשוואה כו', אבל בבחי' כתר דאצי', להיותו רצון פרטי, יש בזה חילוק, דהיש נאצל תופס מקום, ויש הנברא אינו תופס מקום כו'. ובכדי שיהי' הרצון בבחי' יש נברא, זהו מבחי' המל' דוקא, שזהו ג"כ ע"י ירידת הרצון ממדרי' למדרי', עד שיהי' בבחי' רצון ביש נברא כו', וגם זאת, שיהי' בחי' אור כזה שיוכל להיות ממנו התהוות היש כו' כנ"ל, והיינו בחי' הארה מצומצמת ונבדלת כו'). אך יש בזה דוקא כח א"ס עליון יותר, שיהי' מזה התהוות היש בבחי' התחדשות דבר כו', שהרי עיקר ההתחדשות הוא בהתהוות היש דוקא, וכמשנת"ל באורך³⁶, ויש בזה כח א"ס עליון יותר כו' (וזהו סיבת בחי' הקירוב דבחי' מל', ובחי' הריחוק וההתנשאות כו'. ופי' הקירוב דמל', אין הכוונה בחי' השפעה בקירוב דמל', כ"א הקירוב מה שהיש תופס מקום להיות בו רצון כו', והרי המל' הוא בבחי' הרוממות וההתנשאות, ואיך תופס מקום היש כו', וזהו מפני שכח הא"ס שבמל' בא ממדרי' למדרי' עד שיהי' בבחי' קירוב כו'. וע"כ, מצד הא"ס שבמל', ה"ה בבחי' רוממות, ומצד הירידה וההמשכה ממדרי' למדרי', ה"ה בבחי' קירוב כו', וכמו המלך שהוא בקירוב אל העם, שהן תופסים מקום להיות מלך עליהם, ומ"מ הוא בבחי' התנשאות עליהם כו').

תתטז

קיצור. ויתבונן שההתהוות היא מבחי' מל' דוקא, דע"ס, להיות שאצילותם וגילוי האו"א"ס בהם הוא בבחי' קירוב, וגם השפעתם בבחי' קירוב, א"א להיות מהם התהוות, רק מבחי' מל', שאצילותה והשפעתה בבחי' ריחוק, וגם המשכת האו"א"ס שמאיר בה דרך נקב, מתעלם בה. אך צ"ל תחלה השתל' הע"ס, חו"ב ומדות, שיהי' בחי' המל'. ושיש במל' כח עליון, והוא הרצון דא"ס להוות, ובהרצון בעצם אינו תופ"מ²⁶ היש הנברא (כ"א יש הנאצל תפ"מ), ורק ע"י השתל' הע"ס שבא בבחי' מל', תפ"מ התהוות היש לרצות בזה (וזהו דמצד ירידת ההשתל' המל' היא בבחי' קירוב, שהיש תפ"מ, ומצד הא"ס בעצם מל' היא בבחי' התנשאות).

שצו) ויתבונן עוד באופן ההתהוות, דבכדי שיהי' מציאות יש ממש, צ"ל בחי' קירוב אל היש עוד יותר מבחי' הרצון הנ"ל, והו"ע התלבשות כח הפועל בנפעל, והוא שמתלבשים כבי' (בל"א מיא טוט זעך אָן אין דעם) לפעול ההתהוות כו',

שזהו קירוב יותר אל היש מן הרצון, שזהו רק מה שרוצים בהדבר, אבל כשמתלבשים בזה, ה"ז בקירוב הרבה יותר כו'. והוא, שלצורך התהוות היש, היינו בכדי שיהי' מציאות יש ממש, זהו ע"י ההתלבשות שמתלבשים בזה, דבכדי שיהי' בחי' יש, שזהו בבחי' אין ערוך לגבי המהווה, דהיינו מהות אחר כו', זהו דוקא ע"י שמתלבשים בזה לפעול ולהוות כו', כי איך יהי' התהוות מהות אחר שלא בדרך התלבשות לפעול אותו המהות (אם לא שהוא בדרך סבה לבד, שזהו במדרי' עליונות, וכמו כל אשר חפץ ה' עשה כו'³⁷, אבל בבחי' מל', שהיא בבחי' קירוב אל היש, והיינו הרצון בהתהוות היש כנ"ל, אין זה רק בדרך סבה כו'). והתהוות שבדרך ממילא אין זה בבחי' יש ממש כו', וכידוע³⁸ בענין ברא ונבראו, דונבראו הוא שנתהווה בדרך ממילא, אין זה בבחי' יש ממש כו'. דנבראים גופא, גבי צבא מעלה כתי'³⁹ כי הוא צוה ונבראו כו', וכת'⁴⁰ ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא יעבור, והיינו שהן כפי רצון המהווה בהם, ואין בהם צד פירוד כו', לפי שאינן בבחי' יש ממש כו', ובכדי שיהי' בבחי' יש ודבר נפרד זהו ע"י התלבשות דוקא כו', והיינו שהכח האלקי המהווה את היש הוא בבחי' התלבשות כבי' (אָן גיטאָן) בהתהוות זאת כו'. ומ"מ, הוא בבחי' הבדלה ממנו, בבחי' הסתר והעלם הבורא מהנברא כו'⁴¹. וצ"ל דענין זה שהבורא מתעלם מהנברא, אין זה רק בבחי' התעלמות בבחי' לכושים המעלימים, כ"א שהוא בבחי' הבדלה ממנו כו', כי בהתעלמות בלבושים, יהי' באיזה לבושים שיהי', גם בבחי' מסכים ופרסאות, יש בזה איזה קצת גילוי כו', ולהיות שהרוחני מובדל בערך מן הגשמי, שאין ערוך ביניהם כלל, הנה כשיהי' איזה גילוי קצת, לא יהי' התהוות היש בבחי' יש ממש כו', וע"כ א"א שיהי' התהוות הגשמי מן הרוחני בבחי' התעלמות כזאת שמתעלם בלבושים⁴² (דהתעלמות כזאת שייך בבחי' החיות המתלבש בתוכם להחיותם, שבאמת הוא בבחי' חיות מורגש נבראים כו', אבל לא בהתהוות כו'), כ"א שהוא בבחי' הבדלה מהגשמי כו'. וזהו שהתהוות היא בדרך אין ערוך ובבחי' התחדשות גם לגבי הכח הפועל כו', וכמשנת"ל פ' שכ"ג⁴³. ונמצא, דעם היות שהוא בבחי' קירוב אל היש להוותו, וכמו בראשית ברא אלקים⁴⁴, בבחי' התלבשות כח הפועל בנפעל כו', ומ"מ הוא בבחי' הבדלה ממנו כו' (וה"ז ע"ד איהו תפיס בכולהו עלמין ולית מאן דתפיס בי' כו'⁴⁵, דנת"ל פ' נ"ב⁴⁶, שזהו בבחי' הרצון, שפועל בכל הכחות בדרך כח עליון המכריח כל הכחות כו', והן אינן תופסים, היינו שיהא הוא נתפס בהם, עם היות דאיהו תופס בהם כו', מפני שהוא בדרך הבדלה כו'. וכמו"כ בבחי' כח הפועל שפועל ההתהוות, שזהו ג"כ בדרך ציווי והכרח כו', וכמו בכל הע"מ⁴⁷, דכתי'⁴⁸ ויאמר אלקים יהי אור, יהי רקיע, כמלך שגוזר אומר כו'⁴⁹ (והו"ע עשי' ל' הכרח כו'⁵⁰), וכמ"ש⁵¹ כי הוא אמר ויהי הוא צוה כו', והוא אינו נתפס בזה,

תתיז

(44) בראשית א, א.

(45) זח"ג (רע"מ) רכה, א.

(46) ח"א ע' קכ ואילך.

(47) = העשרה מאמרות.

(48) בראשית שם, ג. שם, ו.

(49) ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' שיא. תורת

חיים משפטים רצא, ג. אוה"ת ואתחנן ע' רצו.

(50) ראה לקו"ת בחוקותי מח, א. אוה"ת תשא ע' א'תצג.

(51) תהלים לג, ט. וראה מאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר

ע' צג.

(37) תהלים קלה, ו. וראה תו"א מקץ מא, ד ואילך. סה"מ

תרי"ג ח"א ע' קטו.

(38) ראה לקו"ת פ' ראה כו, סע"ב ואילך. שה"ש מא, ד.

(39) תהלים קמח, ה.

(40) שם, ו.

(41) ראה סה"מ תרכ"ט ע' קנט ואילך. תרל"ג ח"ב ס"ע

תקה. עת"ר ריש ע' עה.

(42) ראה ד"ה פתח אליהו תשט"ו (סה"מ מלוקט ח"ה ע'

קט. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' קג).

(43) ח"ג ע' תצח ואילך.

שהוא בכחי' הבדלה כו'. ומוכו, שאינו דומה ממש כמו בכחי' הרצון, שהוא בכחי' הבדלה לגמרי, ואינו בכחי' התלבשות כלל (וההתהוות מבחי' הרצון, כמ"ש³⁷ כל אשר חפץ ה' עשה, הוא בדרך סיבה לבד כו'), משא"כ בכחי' כח הפועל דבחי' מל', שזהו בכחי' התלבשות, ולעולם ה' דברך נצב בשמים²² להוותו כו'. ומ"מ הוא בכחי' הבדלה כו'). וזהו ההפלאה בענין ההתהוות, דעם היות שהוא בדרך התלבשות בהנפעל, והוא בכדי שיהי' מציאות יש, דא"א שיהי' בכחי' יש ממש כ"א ע"י התלבשות דוקא, וכנ"ל בענין ברא ונבראו כו', ומ"מ הוא בכחי' הבדלה מהם, שזהו ג"כ לצורך הישות של הנברא, שאם הי' בכחי' התלבשות ממש, לא הי' הנברא בכחי' יש כלל כו'.

ועוד זאת יתבונן איך ואתה מחי' את כולם¹⁶, שמתלבש בכל העולמות והנבראים להחיותם כו', דבאמת כח ההתהוות ובחי' החיות הן ב' מדרי' בכחי' מל', דבחי' החיות זהו בחי' השפעה בקירוב דבחי' מל', והיינו בחי' ההארה המתמצצם להתלבש בעולמות ונבראים להיות בהם בכחי' חיות בגילוי הנרגש בהנבראים כו' (ובאור וגילוי זה שייך ענין ההתלבשות בלבושים המעלימים על האור כו', וכללות ההתעלמות פועל שיהי' רק הרגש מציאות האור ולא מהותו כו'). ובוזה יש כמה חילוקי מדרי' באופן הגילוי וכאופן ההרגש האלקי בפרטי העולמות והנבראים כו'.

קיצור. ויתבונן באופן ההתהוות, דהנה בעו"ע הוא בדרך ממילא, והעלול בערך העילה, וכ"ה בענין ונבראו, אבל בהתהוות היש, הרי צ"ל התלבשות כח הפועל לפעול, שז"ע ברא. ומ"מ הוא העלם והסתר הכורא מהנברא, והיינו שמעלים עצמו בכחי' הבדלה, לא רק העלם בלבושים (והוא ע"ד דאיהו תפיס כולוהו ולית מאן דתפיס ב"י. אלא ששם הוא בהבדלה לגמרי, וכאן מ"מ דברך נצב בשמים). והן שני הפכים, וזהו ההפלאה בענין ההתהוות. גם יתבונן בהאור וחיות פנימי שבעולמות, ובאופן האור והגילוי.

(שצז) **וכ"ן** הוא בחי' חיצוני' המוחין השייך אל המדות, דעם היות שזהו השגה גמורה, אמנם, להיות שזהו בהאור המתלבש בעולמות, הנה ע"י אריכות ההתבוננות בזה והעמקת הדעת, נעשה התפעלות המדות שבלב כו'. דהנה פנימי' המוחין הוא ההשגה וההתבוננות בעצמות אוא"ס שלמעלה מהעולמות כו', וכמו בקדושת אוא"ס איך שהוא קדוש ומובדל מעולמות כו', והיא ההתבוננות דיוצ"א⁵² באמירת קדוש כו', דעם היות שזהו שירת המלאכים, כמשנת"ל פ' פ' ס"ט⁵³, הנה גם בנשמות צ"ל התבוננות זו ולהתפעל בזה כו' (דלצורך הנה"ב, ההתבוננות בזה הוא רק ששרשו ומקורו בטל באמירת קדוש וברוך כו'⁵⁴) (שגם⁵⁵ בזה צ"ל ההתבוננות בהשגת המלאכים בענין קדוש כו', אבל עיקר ההרגש בזה הוא איך ששרשו ומקורו בטל, שזה פועל הטי' בנה"ב כו', כמשנת"ל פ' שצ"ב⁵⁶, ובנה"א הוא, שמתבונן בענין זה איך שהוא קדוש ומובדל, ונתפעל בכחי' רצוא בעצמות אוא"ס ב"ה. וי"ל דבכלל ההתבוננות דנשמות באמירת קדוש הוא

תתיח

(55) (שגם): בכ"ק חסר סיום החצאי-עיגול, ואוצ"ל לאחרי

„פ' שצ"ב".

(56) ע' איצא ואילך.

(52) - דיוצר אור.

(53) ח"ג ע' איכו.

(54) ברכת יוצר.

בענין אין קדוש כהוי' כו'⁵⁷, והיינו בהאו"פ, והוא בחי' אור הקו שבא בכחי' התלבשות (והיינו בבחי' כלים דאצי', וכמו"כ גם בנבראים, בהחיות דבחי' אור, שהוא הארה דהארה דהארה מהקו כו', וכמ"ש במ"א בד"ה להבין ענין אוא"ס בכחך הגדול⁵⁸), ומ"מ ה"ה קדוש ומובדל כו', וכמ"ש מזה בלקו"ת ד"ה צאינה וראינה הא'⁵⁹. ושם⁶⁰ כ' שזהו ג"כ אמירת קדוש דמלאכים. וי"ל דקדוש דמלאכים הוא בהארת קדש העליון שבא בבחי' סוכ"ע, וקדוש דנשמות הוא גם בבחי' ממכ"ע כו', יעו"ש, שזהו השגה גדולה יותר, והביטול בזה הוא בבחי' פנימי יותר כו'. ומש"כ שם דסוכ"ע הוא עיקר החיות, י"ל דעיקר השגה זו דעיקר ההתהוות והחיות הוא מאוא"ס ב"ה אע"פ שהוא קדוש ומובדל כו', היא ג"כ בנשמות כו', דבד"כ השגות אלו (היינו בשני ענינים הפכים) הוא בחוש הנשמות כו'. ואפשר דהשגת המלאכים הוא בבחי' הקירוב וההבדלה בבחי' מל', שנת"ל פ' שצ"ו⁶¹. ובפרט ההתבוננות בה' אחד⁶², זהו בבחי' פנימי המוחין שלמעלה מהמדות כו'. אבל ההתבוננות בהארה אלקית המתלבשת בעולמות, הוא בחי' חיצוני המוחין השייכים להמדות כו', והוא עיקר ההתבוננות בפסוד"ז, שזהו בחי' רוח שבנפש, דהיינו התפעלות המדות כו' (והנה, לעיל פ' שצ"ב⁵⁶ נת' דפסוד"ז הוא בבחי' חקיקה מבחוץ כו'⁶³ זהו בנה"ב, אבל בנה"א הוא בחי' התפעלות המדות כו'. והגם שנת"ל (ד"ה קטונתי⁶⁴) דההתבוננות דברי' יש מאין היא רק לצורך הנה"ב⁶⁵, מבו' במ"א⁶⁶, דלהיות הנשמה עוברת דרך עולם המלאכים, צ"ל בה העבודה בבחי' רעש, דהיינו בחי' חיצוני המוחין וחיצוני המדות כו', וגם בכדי לפעול בנה"ב, הרי צ"ל בנה"א בחי' התגלות המדות כו', וכמ"ש במ"א⁶⁷ דהעבודה בעצם המוחין אין זה שייך לנה"ב, ובכדי שיהי' בירור ותיקון הנה"ב, זהו דוקא מבחי' המדות שבהתגלות כו', רק שצ"ל בהם הביטול דמוחין בבחי' מקיף עכ"פ, בכדי שלא יהי' בהם אחיזה כו', וכמ"ש במ"א⁶⁸).

אמנם, עיקר ענין חיצוני המוחין הוא שההתבוננות באיזה ענין אלקי הוא בלבושי השגה, היינו בעניני' המושגים בכחות הטבעיים, ומהם מושג הענין אלקי, וכמו ומבשרי אחזה⁶⁹, מהכחות שבנפש דחו"ב ומדות, שמהם יבין באלקות כו'. דבאמת, מה שיודע ומשיג בעצמו מציאות ומהות הכחות שלו הן הכחות הטבעי' דנה"ט, והיינו בנשמות דבי"ע, שנתפסים בגשם, שהנה"א הוא בבחי' התלבשות ממש בנה"ט החיונית, אינו משיג הכחות דנה"א עצמן, כ"א העיקר מה שמשיג הוא הכחות דנה"ט כו' (וכמ"ש בסש"ב פכ"ט⁷⁰ דבנינונים הנפש החיונית הוא האדם כו'), ומזה יבין למעלה באלקות. ובהשגה

(63 ראה לקו"ת בחוקותי מז, ד. לעיל פ"צ (ח"א ע' רלג).

(64 ח"ג ע' א"כח.

(65 ראה סידור עם דא"ח רפד, ג.

(66 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן מארז"ל ע' מז.

(67 ראה קונטרס העבודה פ"א (ס"ע 6). סה"מ עת"ר ע' יח ואילך. לעיל ספל"ג (ע' עג). ספר השיחות תורת שלום ע' 139 ואילך. ועוד.

(68 ראה לעיל פש"ל (ח"ג ע' תתקכב) ובהציונין שם בהערה 117.

(69 איוב יט, כו.

(70 לו, א. וראה לעיל פר"כ (ח"ב ע' תריב).

(57 שמואל-א ב, ב.

(58 אור"ת ענינים ע' קל. ע' קלב.

(59 בלקו"ת שם (שה"ש כא, ב): „ואע"פ שמהוה את הכל

אעפ"כ הוא קדוש ומובדל מהם בבחי' סוכ"ע, אבל בכ"מ מבואר (כבפנים. וראה גם סה"מ תרס"ד ע' ב. המשך תרס"ו ע' תרסב) שעיקר החידוש ש"אין קדוש כהוי"ו" הוא באור הקו שבא בהתלבשות (ע"פ ד"ה ציון במשפט תפדה תשל"ו (סה"מ מלוקט ח"ג ע' רלג. בהוצאה החדשה – ח"ד ע' קלט) הערה 26).

(60 ושם: לקו"ת שה"ש שם.

(61 ע' אקה ואילך.

(62 ואתחנן ו, ד.

תתיט

זאת אינו תופס בעצם הענין האלקי, מאחר שהתפיסא הוא ע"י ענינים טבעיים וחומרי, הגם שמבין בזה את הענין האלקי, וגם נרגש בו האלקי בזה, אין זה תופס בעצם הענין, רק בחיצוניותו לבד כו'. ופנימי' המוחין הוא שההשגה בהענין אלקי אינו ע"י לבושי השגה כו', כי יש בכח נפשו להשיג אלקי' שלא ע"י לבושים (והוא במי שהוא במדרי' נשמה), שתופס ומשיג עצם הענין אלקי כו'. וזהו עצם בחי' המוחין שלמעלה מהמדות כו'. דהנה, בחי' חיצוניות המוחין, להיות שאינם תופסים בעצם הענין האלקי, ה"ה בד"כ בבחי' ירידה והמשכה לגבי למטה, והיינו להמדרי' שלמטה מהם, שהן המדות כו', אבל פנימי' המוחין, שתופסים בעצם ענין האלקי, אינם בבחי' ירידה (ועם היות שמוחין אלו נרגשים בלב ג"כ כנודע, אין זה בבחי' ירידה כו', והיינו שאינם בבחי' ירידה ממהותם העצמי, שהרי כמו שהן במוח כן הם נרגשים בלב כו', כנודע. והעיקר כאן בענין זה הוא, שמה שנרגשים בלב, אין זה בחי' המשכה, כ"א זהו העדר הגבלה שלהם, שמאירים בכ"מ כו', דלפי שזהו בפנימיו' ועצמיות המוחין, שתופס בעצם הענין האלקי, אין זה בבחי' הגבלה בבחי' המוחין דוקא, ונרגש גם בלב כו'), ובעצם מהותם, אדרבה, הן בבחי' עלי' ודבקות למעלה ביותר (וע"ד מ"ש במ"א⁷¹ דג"ר דכל פרצוף הוא בחי' דבקות העלול בעילתו כו'), וע"כ הן למעלה מבחי' המדות כו'. ומ"מ יש שם ג"כ מדות, רק שהן באופן אחר לגמרי מהמדות דחיצוניות המוחין כו'.

קיצור. וכ"ז הוא בחי' חיצוניות המוחין השייך אל המדות, דפנימיות המוחין הוא ההתבוננות בקדושת ורוממות הא"ס, ולהיות מזה הרצוא בבחי' אוא"ס ב"ה. וי"ל דבכלל זה הוא ההתבוננות בענין אין קדוש כה', שזהו בהאו"פ, שהיא השגה גדולה יותר, והביטול הוא בפנימיות (וגם מה שההתהוות היא מסוכ"ע, עיקר השגה זו היא כנשמות). אבל התבוננות הנ"ל היא בחי' חיצוניות המוחין, ככדי שיהי' התפעלות המדות דנה"א (ומפני שעוברת דרך עולם המלאכים, צ"ל בה התפעלות המדות). ועיקר חיצוניות המוחין הוא שע"י לבושי השגה, שאינו תופס בעצם האלקי, ולכן הוא בבחי' ירידה אל המדות. ופנימיות המוחין הוא שלא ע"י לבושי השגה, שתופס בעצם ענין האלקי (ומה שנרגש בלב, אין זה ירידה ממהות עצמן, ומפני שאינם מוגבלים ה"ה נרגש בלב), והן בבחי' עלי' ודבקות. ויש בזה ג"כ מדות, רק שהן באו"א לגמרי.

שצח) והענין הוא, דהנה, הן בבחי' חיצוניות המוחין והן בבחי' פנימיות המוחין (דבד"כ זהו בחי' חיצוני' הלב ופנימי' הלב). יש בזה כל סדר התפלה דפסוד"ז וברכת ק"ש וק"ש (שהן בחי' רוח ונשמה), רק שמחולקים במדריגתן כו'. דהנה ידוע⁷² דג' מדרי' הנ"ל דתפלה הן בחי' רוח רעש ואש⁷³, שכולם הן בבחי' המדות. ורוח הוא בפסוד"ז, והן המדות שבבחי' התלהבות גדולה, ע"י ההתבוננות דהתהוות יש מאין, דבעצם הוא למעלה מהשגה, ומהפלאות הענין נעשה התלהבות הלב כו'. דבד"כ הוא בבחי'

71) ראה אוה"ת בראשית ח"ו תתרנד, א. סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך. המשך תרס"ו ע' קנ. לעיל פרל"ז. פרע"ט (ח"ג ע' תרסא. ס"ע תשעז ואילך).

72) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

73) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

74) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

75) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

76) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

77) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

78) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

79) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

80) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

81) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

82) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

83) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

84) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

85) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

86) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

87) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

88) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

89) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

90) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

91) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

92) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

93) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

94) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

95) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

96) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

97) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

98) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

99) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

100) ראה לקו"ת שלח מט, א. תורת חיים תצוה שמט, א.

מקיף עדיין, שאין ההתפעלות בכחי פנימי בנפש, רק בכחי התלהכות לכד כו', וע"כ אין בזה איזה מבוקש בהתפעלות זאת, רק בכחי עלי' לבד כו' (דכשם שבנה"ב הוא רק שעולה בדרגא עליונה יותר, כמשנת"ל פ' שפ"ב ושצ"ב⁷⁴, כמו"כ בנה"א הוא רק הגבהת ורוממות הנפש שעולה במדרי' עליונה יותר כו'). ורעש הוא בכרכת ק"ש, וכמו והאופנים וחיוה"ק ברעש גדול כו'⁵⁴, והוא מההתבוננות דקדוש כו', וכמ"ש בלק"ת ד"ה אני ה' אלקיכם הבי⁷⁵, והיינו מהפלאת הענין. דהנה⁷⁶, הרעש נעשה ע"י התחדשות דבר, דכאשר רואה אדם דבר חדש שלא שיער מעולם, ה"ה מתפעל ברעש כו', דדבר שהוא מורגל בו או שהוא בערכו, אינו מרעיש כלל, רק בדבר שאינו בערכו וה"ה אצלו דבר חדש לגמרי, ה"ה מרעיש כו', וכמו איסתרי בלגינא⁷⁷, שזהו מצד ההתחדשות כו'. וכמו"כ הוא ברוחני, בהשגת בכחי קדוש, שזהו בכחי התחדשות בנבראים, שמה שהוא בכחי חיות פנימי ובכחי מורגש בנבראים, ה"ה ההארה לבד כו', אבל בכחי עצמות אוא"ס ב"ה שקדוש ומובדל כו', ה"ז בכחי התחדשות בנבראים כו', וע"י השגת דבר חדש זה נעשה הרעש כו'. וגם הוא מהפלאת הענין, שאינו בא בכחי השגה ממש, דלית מח' תפיסא בי' כו'⁷⁸, ה"ז ג"כ סיבת הרעש כו', דדבר המושג, ה"ז מתקבל אצלו בפנימיות ממש, והוא בכחי התיישבות בזה כו', אבל מה שאינו בהשגה ממש כו', והיינו שמשיג את הענין אבל לא בהשגה גמורה, נעשה מזה הרעש כו' (וה"ז ג"כ כענין ההתחדשות, דדבר הבלתי מושג הוא בכחי התחדשות כו'). ולכן הרעש באופנים יותר מבשרפים, מפני שהשגתם קטנה יותר כו'⁷⁹, והוא שיודעים מבחי קדוש, ואינם יודעים מהו, עי"ז נעשה הרעש ביותר כו'. ומ"מ ה"ז בכחי הרגש פנימי יותר מבחי רוח, להיות שמשיגים עכ"פ איך שאוא"ס קדוש ומובדל מהעולמות, ובפרט כשמשיגים אופן ההפלאה דאוא"ס ב"ה, הרי ההתפעלות בזה, הגם שהיא בכחי רעש, ה"ז בכחי הרגש פנימי, מפני שבאה ע"י השגה כו'. ולכן בהתפעלות יש מבוקש, שרוצה להכלל באוא"ס ב"ה, והיינו לפי שזהו בכחי התפעלות פנימי כו'. ואח"כ בברכה שני' דק"ש הוא בכחי אש, והיינו רשפי אש האהבה הבאה מבחי הבינה כו', והוא בעולם הברי', דאימא עילאה מקננא בכורסי' כו'⁸⁰ (ובד"פ במלאכים זהו מדרי' השרפים, דמעמדם בעולם הברי'⁸¹, ונק' שרפים ע"ש הרשפי אש כו'⁸²). והעיקר הוא כנשמות שעלו במח' כו'⁸³, שזהו בכחי עולם הברי' כו', וכמ"ש בסש"ב פ"נ⁸⁴ דאהבה ברשפי אש הוא מבחי גבורות עליונות דכינה עילאה כו', וכנודע⁸⁵ דכינה הוא בכחי גבו', דמוח החכ' קר ולח, ומוח הבינה חם ויבש⁸⁶, והיא מקור החום הבא בדם שבלב בחה"ש⁸⁷ כו',

יג. פרי עץ חיים שער הק"ש פ"ב. שער השבת פי"ט.
 (82) ראה לקו"ת אמור לב, ב. נשא שם.
 (83) ראה בר" פ"א, ד.
 (84) ע, ב.
 (85) ראה זח"ג י, סע"ב. יא, רע"א. ראה ביאורי הזהר לאדמור"ר האמצעי קפא, ד ואילך. ולהצ"צ ח"א ע' תסז ואילך.
 (86) ראה תורת חיים לך לך צא, ב ואילך. מאמרי אדמור"ר האמצעי תצא ע' תקעט.
 (87) = בחלל השמאלי (ראה מקומות שצויינו בהערה 93).

(74) ע' אסד ואילך. ע' אצא ואילך.
 (75) שלח מז, א.
 (76) ראה מאמרי אדמור"ר האמצעי קונטרסים ע' שו ואילך.
 (77) ב"מ פה, ב.
 (78) תקו"ז בהקדמה (יז, א).
 (79) ראה לקו"ת נשא כח, ד. שלח שם.
 (80) תקוני זהר ת"ו (כג, א). עץ חיים שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"ג.
 (81) ראה עץ חיים שער מ (שער פנימיות וחיצוניות) דרוש

וזהו אהי' בריבוע⁸⁸ בגימט' דם כו'⁸⁹. והענין הוא, דהנה ידוע⁹⁰ דב' מוחין דחו"ב מאירים ומתפשטים בלב ע"י הב' קנים קנה וושט, שהן שר המשקים ושר האופים כו'. ומוח החכ' הוא שמאיר בחלל הימני שבלב, וכמ"ש⁹¹ לב חכם לימינו כו', דחה⁹² מלא רוח חיים ואין בו דם⁹³, והיינו שאין בו רתיחה והתפעלות, ואדרבה, הוא בבחי' הביטול בתכלית כו', שגם המדות שמבחי' חכ' הן בבחי' דבקות, שנדבק מאד בהענין עד שמתבטל בכל עצמותו מזה כו', והוא בלי התפעלות ורשפי אש כלל, כ"א בחשאי ובבחי' ביטול בתכלית כו'. ומוח הבינה בא' בחה"ש שבלב, המלא דם, דברוחני' הו"ע ההתפעלות ורשפי אש שבא מהשגה דוקא, שע"י השגת הענין עי"ז נעשה ההתפעלות על הענין האלקי ברשפי אש התשוקה כו', והיינו דוקא בהשגה גמורה, דאז נרגש הענין בלב ונעשה הרשפי אש כו', והיינו שע"י ההתבוננות בגדולת ה', איך שהוא ממכ"ע וסוכ"ע, בבחי' ידיעה והשגה גמורה בענינים אלו, וכמ"ש בסש"ב ס"פ מ"ד⁹⁴ שזהו מ"ש ברע"מ פ' בא⁹⁵, בגין דישתמודעון בי' כו', דכאשר הוא בהשגה גמורה, ובהעמקת הדעת באיכות האור והגילוי, ה"ה משיג ומכיר את יקר תפארת גדולתו ית' כו', ובפרט בהתבוננות איך שכולא קמי' כלא חשיב כו'⁹⁶ (שזהו בהשגת הנשמות, וכמ"ש בתו"א ד"ה בכ"ה בכסלו⁹⁷), שע"ז תתלהט נפשו ברשפי האש התשוקה ליקר תפארת גדולתו כו', כמ"ש בסש"ב פ"נ⁹⁸ ומזה בא לידי צמאון (דתחלה הוא בבחי' תשוקה, ואח"כ נעשה בבחי' צמאון) וחולת אהבה⁹⁸ ובחי' כלות הנפש כו', שז"ע המס"נ דק"ש, שע"י הקדמת האה' ברשפי אש בברכת אהבת עולם, באים לידי מס"נ באחד⁹² בק"ש כו'⁹⁹. שכ"ז הוא בבחי' אה' פנימי' ממש, שנשרף כל מציאותו ברשפי אש זה כו' (וכמו השרפים, שכל מהותם הוא הרשפי אש כו'). ובאש זה נשרף גם הנה"ב, וכמ"ש¹⁰⁰ בכל לבבך בשני יצריך כו'¹⁰¹. והו"ע החקיקה מבפנים שנעשה ג"כ בבחי' כלי כו'.

תתכא

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש² ואלה שמות בניי את יעקב. דהנה¹⁰², ישראל ויעקב שניהם הם בבחי' המוחין, דישראל הוא לי ראש¹⁰³, ויעקב יו"ד עקב¹⁰⁴, שזהו המוחין, רק דישראל הוא עצמי' המוחין שלמעלה מהמשכה עדיין, ויעקב הוא בחי' המוחין כמו שהן

(88) = א, אה, אהי' (ראה מקומות שצויינו בהערה הבאה).

(89) ראה מבוא שערים שער ה ח"ב פ"ה. עץ חיים שער הכללים פ"ג. שער לג (שער הארת המוחין) פ"ז. שער לט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש ה. פרי עץ חיים שער חג המצות פ"א. מאורי אור אות ד סעיף טז. לקו"ת פקודי ז, ד.

(90) ראה תו"א הוספות לויחי קד, ב ואילך. מאמרי אדמור"ר האמצעי בראשית ע' תעא ואילך.

(91) קהלת י, ב.

(92) = דחלל הימני.

(93) ראה זח"ב קו, ב. עץ חיים שער נ (שער קיצור אבי"ע) פ"ד. ראשית חכמה שער היראה פ"ג. שו"ת הרמ"ע מפאנו סימן צב. תניא פרק ט [במ"מ] הגהות והערות קצרות לתניא שם]. תו"א בראשית ז, ד (ועם הגהות – אוה"ת שם ח"ו תרנ"ב, א). לקו"ת שה"ש לא, א.

(94) טז, א.

(95) מב, ב.

(96) ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

(97) וישב כט, ב ואילך.

(98) ע"ד שה"ש ב, ה.

(99) ראה זח"ב קיט, א. פרי עץ חיים שער הק"ש פי"ב.

(100) ואתחנן ו, ה.

(101) משנה ברכות נד, א. ספרי ופרש"י עה"פ.

(102) ראה תו"א שבהערה 1 (ג, ד).

(103) שער הפסוקים להאריז"ל וישלח לב, כט. ספר הליקוטים להאריז"ל ויחי מז, כח. שם מח, ב. פרי עץ חיים שער הלולב פ"א. ערכי הכינויים (לבמח"ס סדר הדורות) מערכת ראש. לקו"ת שלח מח, ב ואילך. סהמ"צ להצ"צ טו, ב – בשם הזהר.

(104) פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) בערכו. עץ חיים שער ג (שער סדר האצילות) פי"ב. וראה תו"א ויצא כא, א. ובכ"מ.

בהמשכה, שז"ע יו"ד עקב כו', והיינו דישראל זהו בחי' פנימי' המוחין שלמעלה מהמדות, ויעקב בחי' חיצוני' המוחין שנמשכים במדות כו'. ובישראל זהו בחי' ישראל סבא וישראל זוטא, שזהו בחי' ז"א, כמ"ש¹⁰⁵ כי נער ישראל כו', והן בחי' המוחין שבמדות כו'. וגם בפנימי' המוחין יש מדות, אלא שהן פנימי' המדות, דגילוי המוחין אין זה בבחי' המשכה ממש כו' כנ"ל. וזהו מ"ש ואלה שמות בני' הבאים כו' ב"פ. דהנה כתי'¹⁰⁶ ירד ירדנו, שיש ב' ירידות, וכן בעלי' כתי'¹⁰⁷ אעלך גם עלה כו'. והענין, דהנה נודע¹⁰⁸ דכשם שיש מצרים בלע"ז, כמו"כ יש מצרים בקדושה, והן מצרים וגבולים, שזהו כללות השתל' העולמות כו'. וידוע דעולמות בכלל הן ב' מדרי', עלמין סתימין דלא אתגליין, ועלמין דאתגליין⁷⁸, והן בחי' מח' ודבור, דמאותיות המח' נתהוו עדאתכ"ס, ומדבור עדאת"ג כו'. וזהו הירידה¹⁰⁹, היינו הירידה דבחי' ישראל, בחי' פנימי' ועצמי' המוחין, שהירידה היא בבחי' מח' לבד כו'. והירידה הב' היא דבחי' יעקב, דהיינו חיצוני' המוחין, והיא הירידה בבחי' דבור העליון כו'. וזהו מ"ש ואלה שמות בני' הבאים מצרימה בפ' ויגש³, היינו ירידה הא', וכפל הדבר בפ' שמות, שזהו ירידה הב' כו'. וזהו דשם נא' יעקב ובניו, שיעקב בכלל בני', להיות דישראל הנא' שם הוא בחי' פנימי' המוחין, לגבי מדרי' זו, יעקב, שזהו בחי' מוחין שבמדות, הוא בחי' בן דז"א ב"ן לאו"א כו'. וכאן בפ' שמות נא' את יעקב, דישראל הנא' כאן הוא בחי' ישראל זוטא, לגבי מדרי' זו, יעקב אינו בבחי' בן, כ"א בבחי' אח כו'. וזהו ואלה שמות בני', שכפל הדבר, להיות שזהו הירידה בבחי' דבור כו', ולכן שם נא' יעקב ובני', דיעקב בכלל בני', וכאן את יעקב שהוא בבחי' אח כו'.

קיצור. דהנה פסוד"ז וברכת ק"ש וק"ש הן רוח רעש אש. רוח, התפעלות המדות בפסוד"ז מהפלאת הענין, והוא בלי מבוקש, רק רוממות הנפש. ורעש, בברכת יוצר, מההתחדשות בהתבוננות דקדוש, וגם מההפלאה שבלתי מושג, שג"ז התחדשות. ומ"מ הוא בבחי' פנימי יותר מבחי' רוח, ולכן יש בזה מבוקש להיכלל באו"א"ס ב"ה. ואש בברכת אה"ע, והוא מבחי' הבינה (דחכ' הוא בחי' הביטול בקרירות), והוא ההתבוננות איך דאיהו ממכ"ע וסוכ"ע, שמשגי ומכיר יקר תפארת גדולתו ית', ועי"ז יתלהב ברשפי אש האהבה והתשוקה ליקר תפארת גדולתו, ומזה בא לידי צמאון וחולת אהבה וכלות הנפש בק"ש (ובאש זה נשרף גם הנה"ב להיות כלי לאלקות). ובהנ"ל יובן מ"ש ואלה שמות בני', ישראל ויעקב, פנימיות המוחין וחיצוניות המוחין, וגם בפנימיות המוחין יש מדות, וז"ע בני'.

תתכב

(108) ראה תו"א שמות מט, סע"ד ואילך. וארא ננ, ב ואילך. יתרו עא, ג ואילך.

(109) הירידה: אוצ"ל: הירידה הא'.

(105) הושע יא, א. וראה לעיל פקל"ד (ח"ב ע' שנד).

(106) מקץ מג, כ.

(107) ויגש מו, ד.

ISBN 978-0-8266-6106-7

9 780826 661067